

SAURASHTRA UNIVERSITY

Accredited Grade 'A' by NAAC
[CGPA 3.05]

FACULTY OF ARTS SYLLABUS FOR GUJARATI

Semester – I to VI

(જુન ૨૦૧૯ થી ક્રમશઃ અમલમાં)

ગુજરાતી વિષયના સ્નાતક વિદ્યાર્થીઓ માટે
જુન-૨૦૧૯ થી ક્રમશઃ અમલમાં આવે તે પ્રમાણેનો બી.એ. સેમેસ્ટર ૧ થી ૬
સુધીનો CBCS મુજબનો અભ્યાસક્રમ

સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી— રાજકોટ

વિનયન વિદ્યાશાખા

ગુજરાતી વિષયનો અભ્યાસક્રમ

જુન-૨૦૧૯ થી ક્રમશઃ અમલમાં આવે તે પ્રમાણેનો બી.એ. સેમેસ્ટર ૧ થી ૬ સુધીનો **CBCS** મુજબનો અભ્યાસક્રમ

અભ્યાસક્રમનું માળખું અને ગુણભાર

ક્રમ	ડિપ્લોમા / સ્નાતક / અનુસ્નાતક	સેમેસ્ટર	ફાઉન્ડેશન / કોર / ઈલે-૧ / ઈલે-૨	કોર્સ / પેપરનું નામ	કોર્સ / પેપર નંબર	ક્રેડીટ	ઈન્ટરનલ માર્ક્સ	એકસ્ટરનલ માર્ક્સ	પ્રેક્ટીકલ / વાઈવા માર્ક્સ	કુલ માર્ક્સ	કોર્સ / પેપરનો યુનિક કોડ							
											Year	Faculty	Subject	Course Group	Level	Semester	Paper No	Option
		Sem-1																
1	સ્નાતક	01	Core	(મધ્યકાલીન પદ્યકૃતિ) 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ-૧' -સં. ચંદ્રકાન્ત શેઠ	01	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	01	01	01
2	સ્નાતક	01	Ele-1	(મધ્યકાલીન પદ્યકૃતિ) 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ-૧' -સં. ચંદ્રકાન્ત શેઠ	01	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	01	01	01
3	સ્નાતક	01	Ele-2	(મધ્યકાલીન પદ્યકૃતિ) 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ-૧' -સં. ચંદ્રકાન્ત શેઠ	01	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	01	01	01
				OR														
4	સ્નાતક	01	Core	લોકસાહિત્ય - ૧ : લોકગીત : ભાગ-૧	01	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	01	01	02
5	સ્નાતક	01	Ele-1	લોકસાહિત્ય - ૧ : લોકગીત : ભાગ-૧	01	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	01	01	02
6	સ્નાતક	01	Ele-2	લોકસાહિત્ય - ૧ : લોકગીત : ભાગ-૧	01	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	01	01	02

7	સ્નાતક	01	Core	(અર્વાચીન ગદ્યકૃતિ) 'તુલસી-ક્યારો' -લે. ઝવેરચંદ મેઘાણી	02	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	01	02	01
8	સ્નાતક	01	Ele-1	(અર્વાચીન ગદ્યકૃતિ) 'તુલસી-ક્યારો' -લે. ઝવેરચંદ મેઘાણી	02	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	01	02	01
9	સ્નાતક	01	Ele-2	(અર્વાચીન ગદ્યકૃતિ) 'તુલસી-ક્યારો' -લે. ઝવેરચંદ મેઘાણી	02	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	01	02	01
				OR														
10	સ્નાતક	01	Core	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૧	02	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	01	02	02
11	સ્નાતક	01	Ele-1	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૧	02	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	01	02	02
12	સ્નાતક	01	Ele-2	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૧	02	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	01	02	02

		Sem-2																
13	સ્નાતક	02	Core	'દલપતરામનાં શ્રેષ્ઠ કાવ્યો', સંપાદક : ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા	03	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	02	03	01
14	સ્નાતક	02	Ele-1	'દલપતરામનાં શ્રેષ્ઠ કાવ્યો', સંપાદક : ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા	03	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	02	03	01
15	સ્નાતક	02	Ele-2	'દલપતરામનાં શ્રેષ્ઠ કાવ્યો', સંપાદક : ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા	03	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	02	03	01
				OR														
16	સ્નાતક	02	Core	લોકસાહિત્ય - ૨ : લોકગીત : ભાગ-૨	03	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	02	03	02
17	સ્નાતક	02	Ele-1	લોકસાહિત્ય - ૨ : લોકગીત : ભાગ-૨	03	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	02	03	02
18	સ્નાતક	02	Ele-2	લોકસાહિત્ય - ૨ : લોકગીત : ભાગ-૨	03	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	02	03	02
19	સ્નાતક	02	Core	'સાચાં સમણાં' - લેખક : પન્નાલ પટેલ	04	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	02	04	01
20	સ્નાતક	02	Ele-1	'સાચાં સમણાં' - લેખક : પન્નાલ પટેલ	04	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	02	04	01
21	સ્નાતક	02	Ele-2	'સાચાં સમણાં' - લેખક : પન્નાલ પટેલ	04	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	02	04	01
				OR														
22	સ્નાતક	02	Core	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૨	04	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	02	04	02
23	સ્નાતક	02	Ele-1	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૨	04	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	02	04	02
24	સ્નાતક	02	Ele-2	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૨	04	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	02	04	02

		Sem-3																
25	સ્નાતક	03	Core	ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : ઉમાશંકર જોશી 'ઉમાશંકર જોશીનાં શ્રેષ્ઠકાવ્યો'	05	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	03	05	01
26	સ્નાતક	03	Ele-1	ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : ઉમાશંકર જોશી 'ઉમાશંકર જોશીનાં શ્રેષ્ઠકાવ્યો'	05	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	03	05	01
27	સ્નાતક	03	Ele-2	ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : ઉમાશંકર જોશી 'ઉમાશંકર જોશીનાં શ્રેષ્ઠકાવ્યો'	05	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	03	05	01
				OR														
28	સ્નાતક	03	Core	લોકસાહિત્ય - ૩ : લોકકથા : ભાગ-૧	05	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	03	05	02
29	સ્નાતક	03	Ele-1	લોકસાહિત્ય - ૩ : લોકકથા : ભાગ-૧	05	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	03	05	02
30	સ્નાતક	03	Ele-2	લોકસાહિત્ય - ૩ : લોકકથા : ભાગ-૧	05	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	03	05	02
31	સ્નાતક	03	Core	અદ્યતન ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ' - મધુ રાય	06	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	03	06	01
32	સ્નાતક	03	Ele-1	અદ્યતન ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ' - મધુ રાય	06	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	03	06	01
33	સ્નાતક	03	Ele-2	અદ્યતન ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ' - મધુ રાય	06	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	03	06	01
				OR														
34	સ્નાતક	03	Core	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૩	06	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	03	06	02
35	સ્નાતક	03	Ele-1	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૩	06	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	03	06	02
36	સ્નાતક	03	Ele-2	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૩	06	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	03	06	02
37	સ્નાતક	03	Core	મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ભાગ-૧	07	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	03	07	00
		Sem-4																
38	સ્નાતક	04	Core	ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : ઉમાશંકર જોશી, 'ઉમાશંકર જોષીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'	08	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	04	08	01
39	સ્નાતક	04	Ele-1	ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : ઉમાશંકર જોશી, 'ઉમાશંકર જોષીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'	08	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	04	08	01

40	સ્નાતક	04	Ele-2	ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : ઉમાશંકર જોશી, 'ઉમાશંકર જોષીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'	08	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	04	08	01
				OR														
41	સ્નાતક	04	Core	લોકસાહિત્ય - ૪ : લોકકથા : ભાગ-૨	08	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	04	08	02
42	સ્નાતક	04	Ele-1	લોકસાહિત્ય - ૪ : લોકકથા : ભાગ-૨	08	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	04	08	02
43	સ્નાતક	04	Ele-2	લોકસાહિત્ય - ૪ : લોકકથા : ભાગ-૨	08	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	04	08	02
44	સ્નાતક	04	Core	અદ્યતન પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : 'રાગાધીનમ્' - સંજુ વાળા	09	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	04	09	01
45	સ્નાતક	04	Ele-1	અદ્યતન પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : 'રાગાધીનમ્' - સંજુ વાળા	09	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	04	09	01
46	સ્નાતક	04	Ele-2	અદ્યતન પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : 'રાગાધીનમ્' - સંજુ વાળા	09	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	04	09	01
				OR														
47	સ્નાતક	04	Core	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૪	09	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	04	09	02
48	સ્નાતક	04	Ele-1	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૪	09	03	30	70	-	100	19	01	01	02	01	04	09	02
49	સ્નાતક	04	Ele-2	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૪	09	03	30	70	-	100	19	01	01	03	01	04	09	02
50	સ્નાતક	04	Core	મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ભાગ-૨	10	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	04	10	00
		Sem-5																
51	સ્નાતક	05	Core	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ-૧	11	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	05	11	00
52	સ્નાતક	05	Core	ગુજરાતી ભાષાનો ઇતિહાસ અને સ્વરૂપ-૧ (ભાષાવિજ્ઞાન)	12	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	05	12	00
53	સ્નાતક	05	Core	સાહિત્યના સિદ્ધાંતો-૧	13	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	05	13	00
54	સ્નાતક	05	Core	અર્વાચીન સાહિત્ય સ્વરૂપ લઘુનવલ અને કૃતિનો અભ્યાસ : 'કેરો'	14	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	05	14	00
55	સ્નાતક	05	Core	મધ્યકાલીન પ્રશિષ્ટકૃતિ : શામળકૃત 'નંદબત્રીસી', સંપાદક :કીર્તિદા શાહ	15	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	05	15	01
				OR														

56	સ્નાતક	05	Core	લોકસાહિત્ય - પ : લોકસાહિત્ય-સંજ્ઞા અને સ્વરૂપ, સંશોધન અને સંપાદન : ભાગ-૧	15	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	05	15	02
57	સ્નાતક	05	Core	ભારતીય ભાષાની કૃતિ : 'એક મેલી ચાદર', લેખક : રાજેન્દ્રસિંહ બેદી, અનુવાદક: મોહન દાંડીકર	16	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	05	16	01
				OR														
58	સ્નાતક	05	Core	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - પ	16	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	05	16	02
				Sem-6														
59	સ્નાતક	06	Core	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ૨	17	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	06	17	00
60	સ્નાતક	06	Core	ગુજરાતી ભાષાનો ઇતિહાસ અને સ્વરૂપ-૨	18	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	06	18	00
61	સ્નાતક	06	Core	સાહિત્યના સિદ્ધાંતો-૨	19	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	06	19	00
62	સ્નાતક	06	Core	અર્વાચીન સાહિત્ય સ્વરૂપ લઘુનવલ અને કૃતિનો અભ્યાસ : 'આગત્તુક'	20	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	06	20	00
63	સ્નાતક	06	Core	પ્રશિષ્ટ ગદ્ય કૃતિ : 'સોમતીર્થ', લે. રઘુવીર ચૌધરી	21	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	06	21	01
				OR														
64	સ્નાતક	06	Core	લોકસાહિત્ય - ૬ : લોકસાહિત્ય-સંજ્ઞા અને સ્વરૂપ, સંશોધન અને સંપાદન : ભાગ-૨	21	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	06	21	02
65	સ્નાતક	06	Core	અપઠિત: કાવ્યનો આસ્વાદ, ગદ્યખંડનું વિવરણ, સાહિત્યિક-સાંસ્કૃતિક નિબંધો	22	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	06	22	01
				OR														
66	સ્નાતક	06	Core	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૬	22	03	30	70	-	100	19	01	01	01	01	06	22	02
કુલ						66	660	1540		220								0

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	: GUJARATI								
Course(Paper) No.	: 01	Name :	(મધ્યકાલીન પદ્યકૃતિ) 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ-૧' – સંપાદક: ચંદ્રકાન્ત શેઠ						
Course (Paper) Unique Code:	Core:	19	01	01	01	01	01	01	01
	Elective-1:	19	01	01	02	01	01	01	01
	Elective-2:	19	01	01	03	01	01	01	01
External Exam Time Duration:	Reguler Student:	02:30 Hours							
	External Student:	02:30 Hours							

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	01 (ONE)	Core, Ele.1 & Ele.2	03	30	70	-	100

કૃતિ : 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ-૧'; – સંપાદક : ચંદ્રકાન્ત શેઠ; પ્રથમ આવૃત્તિ : સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૮; અરુણોદય પ્રકાશન.

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓને મહત્વના મધ્યકાલીન ગુજરાતી કવિઓ અને તેની મહત્વની વિવિધ સ્વરૂપની પદ્યકવિતાથી અભિમુખ કરવા.

યુનિટ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિર્બંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ■ 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ-૧'નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન ■ મધ્યકાલીન ગુજરાતી કાવ્ય પરંપરામાં 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ-૧'નું સ્થાન 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ■ નરસિંહ મહેતા : પદ્યકવિ તરીકે (નિયત કાવ્યોને આધારે) ■ નરસિંહ મહેતાનાં કાવ્યોમાં જ્ઞાન-ભક્તિ-ઉપદેશ (નિયત કાવ્યોને આધારે) ■ નરસિંહમાં સાચા વૈષ્ણવજનની અનુભવસૃષ્ટિ અને સાચા કવિજનની સૌંદર્યદૃષ્ટિનું આસ્વાદ્ય સંયોજન સિદ્ધ થયું - ચર્ચા કરો નિયત કાવ્યોને આધારે 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ■ મીરાંબાઈ : પદ્યકવિત્રી તરીકે (નિયત કાવ્યોને આધારે) ■ મીરાંબાઈના પદોમાં વ્યક્ત કૃષ્ણભક્તિ (નિયત કાવ્યોને આધારે) ■ અખો : જ્ઞાનભક્તિનો સમન્વય કરનારો કવિ (નિયત કાવ્યોને આધારે) 	૧૪	૧૪

	આધારે) ■ અખાના છપ્પાનો પરિચય ■ અનુભવબિંદુમાં અખાનું વેદાંત દર્શન		
૪	■ પ્રેમાનંદ : એક આખ્યાનકવિ તરીકે (નિયત કડવાંને આધારે) ■ પ્રેમાનંદની રમણીય ચિત્રો ખડાં કરતી વર્ણનકલા અને નાટ્યાત્મક દૃશ્યો ખડાં કરતી સંવાદકલા (નિયત કડવાંને આધારે) ■ દયારામ : ગરબીકવિ (નિયત કડવાંને આધારે) ■ દયારામની ગરબીઓમાં પ્રગટ થતો ભક્તિબોધ	૧૪	૧૪
૫	■ કાવ્ય આસ્વાદ ૧. નીરખ ને ગગનમાં ૨. મેરે તો ગિરિધર ગોપાલ ૩. હે રી મૈં તો દરદ દીવાની હોઈ ૪. એક મૂરખને એવી ટેવ, પથ્થર એટલા પૂજે દેવ ૫. ભક્તિ જેહેવી પંખિણી ૬. વિષની કરું વિષયાય ૭. શ્યામ રંગ સમીપે ન જાવું ૮. ઝઘડો લોચનમનનો	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ કાવ્યોની સૂચિ

૧	■ <u>નરસિંહ મહેતા :</u> ૧. જળકમળ છાંડી જા રે, બાળા ! ૨. ઘડપણ કોણે મોકલ્યું ? ૩. અખિલ બ્રહ્માંડમાં ૪. નીરખ ને ગગનમાંય ૫. વૈષ્ણવજન	૨	■ <u>મીરાંબાઈ :</u> ૧. મેરે તો ગિરિધર ગોપાલ ૨. મુખડાની માયા લાગે રે ૩. રૂડી ને રંગીલી રે... ૪. હે રી મૈં તો દરદ દીવાની હોઈ ૫. રામ રાખે તેમ રહીએ
૩	■ <u>અખો :</u> ૧. અખાના છપ્પા : ● ભાષા અંગ ● કુટકળ અંગ ૨. 'અનુભવબિંદુ'માંથી : ● જાણી લે જગદીશ... ● કો કરતા દીસે ગાન... ● (જયમ) મોટા મંદિર માહે... ૩. 'અખેગીતા'માંથી : ● કડવું :૧૫ : ભક્તિ જેહેવી પંખિણી ૪. અખાના પદો : ● સમજણ વિના રે સુખ નહીં જંતને રે	૪	■ <u>પ્રેમાનંદ :</u> ૧. 'ચંદ્રહાસાખ્યાન'માંથી : કડવું-૧૫ : વિષની કરું વિષયાય ૨. 'સુદામાંચરિત્ર'માંથી : કડવું-૧૦ : પછે શામળિયોજી બોલિયા... ૩. 'કુંવરબાઈનું મામેરું'માંથી : કડવું-૪ : રોક મામેરું મહેતાજી લાવ્યા ૪. 'નળાખ્યાન'માંથી : કડવું-૨૪ : પણ કન્યા નળની વાટ જોય... ■ 'રણયજ્ઞ'માંથી : કડવું-૧૧ : તારું મન જોયું મે, ભાઈ રે !

૫	દયારામ : ૧. મારામાં શું દીઠું ? ૨. માનીતી વાંસલડીને ૩. મુજને અડશો મા ! ૪. શ્યામ રંગ ૫. ઝઘડો લોચનમનનો		
---	--	--	--

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. 'નરસિંહ મહેતાકૃત કાવ્યસંગ્રહ' - સંપા. ઈચ્છારામ દેસાઈ	૧૨. 'મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો - ડૉ. બહેચરભાઈ પટેલ
૨. 'નરસિંહ મહેતાની કાવ્યકૃતિઓ' - સંપા. શિવલાલ જેસલપુરા	૧૩. 'ગુજરાતી સાહિત્ય' - અનંતરાય રાવળ
૩. 'નરસિંહ મહેતા - એક અધ્યયન' - કે.કા. શાસ્ત્રી	૧૪. 'મીરાંના પદો' - ભૂપેન્દ્ર ત્રિવેદી
૪. 'નરસૈયો ભક્ત હરિનો' - ક.મા. મુનશી	૧૫. 'મીરાંબાઈ' - નિરંજન ભગત
૫. ભક્તકવિ શ્રી નરસિંહ મહેતા - ચંદ્રકાન્ત શેઠ	૧૬. 'અખાના છપ્પા' - પ્રા. કુંજવિહારી મહેતા
૬. 'સર્જક પ્રતિભા શ્રેણી : નરસિંહ મહેતા' - ભરતકુમાર ઠાકર	૧૭. 'અખો એક સ્વાધ્યાય' - ડૉ. રમણલાલ પાઠક
૭. 'ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ : ૨ ખંડ : ૧'	૧૮. 'અખો એક અધ્યયન' - ઉમાશંકર જોશી
૮. 'ગુજરાતી સાહિત્ય - મધ્યકાળ - અનંતરાય રાવળ	૧૯. 'અખો ભક્ત' - કે.કા. શાસ્ત્રી
૯. 'મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય (ઇતિહાસ)' - પ્રિ. ડૉ. બહેચરભાઈ પટેલ	૨૦. 'અખાકૃત કાવ્યો' ભાગ-૧ - નર્મદાશંકર મહેતા
૧૦. 'મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ' - યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ	૨૧. 'દયારામ' - ભોગીલાલ સાંડેસરા
૧૧. 'મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ' - ડૉ. રમેશ એમ. ત્રિવેદી	૨૨. 'દયારામ એક અધ્યયન' - ડૉ. સુભાષ દવે

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	: GUJARATI								
Course(Paper) No.	: 01	Name :	(લોકસાહિત્ય)લોકગીત : ભાગ-૧						
Course (Paper)	Core:	19	01	01	01	01	01	01	02
Unique Code:	Elective-1:	19	01	01	02	01	01	01	02
	Elective-2:	19	01	01	03	01	01	01	02
External Exam	Reguler Student:	02:30 Hours							
Time Duration:	External Student:	02:30 Hours							

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	01 (ONE)	Core, Ele.1 & Ele.2	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી લોકસાહિત્ય અને લોકગીતથી માહિતગાર બને.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ▪ લોકગીત: સંજ્ઞા, સ્વરૂપ ▪ લોકગીતનાં લક્ષણો 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ▪ લોકગીત અને શિષ્ટગીત સામ્ય-વૈષમ્ય ▪ લોકગીતમાં સમાજદર્શન 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ▪ લોકગીતમાં રસ વૈવિધ્ય(કરૂણ, શૃંગાર, વીર, હાસ્ય, બિભત્સ, અદ્ભુત વગેરે રસની સંક્ષેપમાં ચર્ચા) ▪ કરૂણરસના ગીતો ▪ શૃંગારરસના ગીતો 	૨૮	૨૮
૪	<ul style="list-style-type: none"> ▪ લોકગીતમાં પ્રકૃતિનિરૂપણ ▪ લોકગીતોની પદ્યશૈલી (શબ્દ, પ્રતીક, કલ્પન, અલંકાર, પ્રાસ વગેરે) 	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦(એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. લોકગીત : તત્ત્વ અને તંત્ર- ડૉ. બળવંત જાની;
૩. લોકસાહિત્ય વિમર્શ - જયમલ્લ પરમાર;
૫. લોકગીત- રણજીતરામ મહેતા;
૭. લોકવાક્યમય - કનુભાઈ જાની;
૮. ગુજરાતના લોકગીતો - ખોડીદાસ પરમાર;
૧૦. લોકસાહિત્ય (ગુજરાતી લોકગીતો) - ડૉ. પ્રભાશંકર તેરૈયા અને નરોત્તમ પલાણ;
૧૨. રઢીયાળી રાત - ઝવેરચંદ મેઘાણી;
૧૩. આપણાં લગ્નગીત - વિનાયક રાવળ;
૧૪. લોકસાહિત્યવિજ્ઞાન - ડૉ. હસુ યાજ્ઞિક
૨. લોકસાહિત્યનું સમાલોચન - ઝવેરચંદ મેઘાણી;
૪. આપણાં લોકગીતો - જયમલ્લ પરમાર;
૬. કંકાવટી - ઝવેરચંદ મેઘાણી;
૮. ગુજરાતનો સમૃદ્ધ લોકવાક્યમય વારસો - ડૉ. નિરંજન રાજયગુરુ;
૧૧. ચુંદડી- ૧-૨ - ઝવેરચંદ મેઘાણી;
૧૪. વિવાવાજન- ઈન્દુબહેન પટેલ
૧૫. લોકસાહિત્ય - ડૉ. બળવંત જાની, ડૉ. અંબાદાન રોહડિયા

FACULTY OF ARTS**Syllabus**

Subject	: GUJARATI
Course(Paper) No.	: 02 Name : (अर्वाचीन गद्यकृति) 'तुलसी-क्यारो' — लेखक : जवेरयंद मेघाणी
Course (Paper)	Core: 19 01 01 01 01 01 02 01
Unique Code:	Elective-1: 19 01 01 02 01 01 02 01
	Elective-2: 19 01 01 03 01 01 02 01
External Exam	Reguler Student: 02:30 Hours
Time Duration:	External Student: 02:30 Hours

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	01 (ONE)	Core, Ele.1 & Ele.2	03	30	70	-	100

कृति : 'तुलसी-क्यारो' — लेखक : जवेरयंद मेघाणी;

उद्देश्य : विद्यार्थीओ नवलकथाना स्वरूप अने मूल्यनिष्ठ नवलकथा स्वरूपनी कृतिथी अवगत थाय.

अंकम	अंकम शीर्षक / अभ्यासना मुद्दा	गुणभार	
		निर्बंधात्मक अने टूंकडुत्तर प्रकारना प्रश्नो	
		रेग्युलर विद्यार्थीओ माटे	बाह्य (External) विद्यार्थीओ माटे
१	<ul style="list-style-type: none"> नवलकथानुं स्वरूप गुजराती नवलकथामां 'तुलसी-क्यारो'नुं स्थान 	१४	१४
२	<ul style="list-style-type: none"> 'तुलसी-क्यारो' कृतिनी समग्रलक्षी समीक्षा 'तुलसी-क्यारो' नवलकथामां बे पेढी वय्येनो संघर्ष 	१४	१४
३	<ul style="list-style-type: none"> 'तुलसी-क्यारो'मां विषय अने मावजतनुं संतुलन 'तुलसी-क्यारो'नी पात्रसृष्टि 	१४	१४
४	<ul style="list-style-type: none"> 'तुलसी-क्यारो' : अंक सामाजिक नवलकथा 'तुलसी-क्यारो'मां व्यक्त तत्कालीन समाजजवन 	१४	१४
५	<ul style="list-style-type: none"> 'तुलसी-क्यारो'नुं गद्य/भाषा 'तुलसी-क्यारो' नवलकथाना शीर्षकनी यथार्थता 'तुलसी-क्यारो'नो आरंभ अने अंत 'तुलसी-क्यारो'ना संवाद 'तुलसी-क्यारो'मां रसनिर्पण 	१४	१४

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ પરંપરાગત કુટુંબ સંસ્થાના જીવન મૂલ્યો ▪ પૂર્વાપર સંદર્ભ 		
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦(એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ-૪' – ગુ.સા. પરિષદ, અમદાવાદ
૨. ગુજરાતી કથાવિશ્વ : નવલકથા –બાબુ દાવલપુરાલ નરેશ વેદ
૩. ગુજરાતી નવલકથા – રઘુવીર ચૌધરી, રાધેશ્યામ શર્મા
૪. મેઘાણી વિવેચન સંદોહન ભાગ-૧-૨ – સંપાદક: જયંત કોઠારી
૫. મેઘાણી ગ્રંથ ૧-૨ – સંપાદક ઉમાશંકર જોશી
૬. મેઘાણી શતાબ્દિવંદના –સંપાદક કનુભાઈ જાની, ઉપેન્દ્ર દવે
૭. મેઘાણી વિમર્શ – ડૉ. બળવંત જાની
૮. નવલકથા શિલ્પ અને સર્જન – ડૉ. નરેશ વેદ
૯. મેઘાણી સાહિત્ય વિભિન્ન પરિપ્રેક્ષ્યમાં – બિપિન આશર

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	: GUJARATI																											
Course(Paper) No.	: 02 Name : ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૧																											
Course (Paper) Unique Code:	<table border="1"> <tr> <td>Core:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>02</td> </tr> <tr> <td>Elective-1:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>02</td> </tr> <tr> <td>Elective-2:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>03</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>02</td> </tr> </table>	Core:	19	01	01	01	01	01	02	02	Elective-1:	19	01	01	02	01	01	02	02	Elective-2:	19	01	01	03	01	01	02	02
Core:	19	01	01	01	01	01	02	02																				
Elective-1:	19	01	01	02	01	01	02	02																				
Elective-2:	19	01	01	03	01	01	02	02																				
External Exam Time Duration:	<table border="1"> <tr> <td>Reguler Student:</td> <td>02:30 Hours</td> </tr> <tr> <td>External Student:</td> <td>02:30 Hours</td> </tr> </table>	Reguler Student:	02:30 Hours	External Student:	02:30 Hours																							
Reguler Student:	02:30 Hours																											
External Student:	02:30 Hours																											

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	01 (ONE)	Core, Ele.1 & Ele.2	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓનો ગુજરાતી ભાષા સાથેનો લગાવ વધશે, વિદ્યાર્થીઓ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા માટે સક્ષમ બનશે અને ગુજરાતી ભાષાના વ્યાવહારિક લેખન તરફ અભિમુખ બનશે.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	નિબંધ લેખન	૧૪	૧૪
૨	અરજી લેખન	૧૪	૧૪
૩	પત્ર લેખન	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> ▪ સમાનાર્થી શબ્દો (નિયત કરેલ શબ્દોમાંથી) ▪ વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો (નિયત કરેલ શબ્દોમાંથી) 	૧૪	૧૪
૫	<ul style="list-style-type: none"> ▪ શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ (નિયતકરેલ શબ્દોમાંથી) ▪ વર્ણભેદ અર્થભેદ (નિયત કરેલ શબ્દોમાંથી) 	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન/ MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

નોંધ : એકમ-૪ માં નિર્દિષ્ટ સમાનાર્થી અને વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો તેમજ એકમ-૫ માં નિર્દિષ્ટ શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ તથા વર્ણભેદ-અર્થભેદ માટે અભ્યાસક્રમમાં નિયત કરેલ શબ્દો પરિશિષ્ટ – ૧ થી ૪ માં આપવામાં આવ્યા છે.

❖ પરિશિષ્ટ : ૧

○ એકમ - ૪ : સમાનાર્થી શબ્દો (અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરેલ શબ્દો):

(નોંધ : એકમ - ૪ માં નિર્દિષ્ટ 'સમાનાર્થી શબ્દો' એ પેટા મુદ્દા માટે નીચે મુજબના ૨૦૦ શબ્દો નિયત કરવામાં આવેલ છે. પરીક્ષા માટે એક શબ્દને એક ગુણભાર આપવામાં આવેલ છે. તેને ધ્યાને રાખી પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવાનું રહેશે.)

સમાનાર્થી શબ્દો

૧.	વિજ્ઞાપન	:	જાહેરાત, જાહેરનામું ઘોષણા, જાહેર ખબર, પ્રસિદ્ધિ ખ્યાતપન
૨.	કેળ	:	કદલી, રંભા
૩.	કોઠારી	:	કોશાધ્યક્ષ, ખજાનચી, ભંડારી, મોદી
૪.	છાપ	:	મુદ્રા, મહોર, સિક્કો, મુદ્રણ, ચંદો, અરાખડું
૫.	અડોઅડ	:	લગોલગ, સરસું, જોડાજોડ, પાસે, નજીક, સમીપ
૬.	અસત્ય	:	ખોટું, મિથ્યા, કૈતવ, મૃષાવાદ
૭.	જવાહર	:	ઝવેર, ઝવેરાત, આભૂષણ, દાગીના, અલંકાર, ઘરેણાં
૮.	જોડકું	:	યુગ્મ, જોડ, યુગલ, યમલ, મિથુન, બેલડી, જોડી
૯.	વ્યવસાય	:	રોજગાર, ધંધો, કસબ, વ્યાપાર, કામકાજ, કર્મણ
૧૦.	નામ	:	અભિધાન, આખ્યા, સંજ્ઞા
૧૧.	નિયમન	:	નિયંત્રણ, નિયમ, અંકૂશ, બંધન
૧૨.	મંજૂષા	:	પટારો, મજૂસ, ખજાનો
૧૩.	શેતરંજી	:	પાથરણું, આછર, આથર, આસ્તર, પાથરણ, બિસ્તરો
૧૪.	સેતુ	:	બંધ, પાળો, પાજ, પુલ, પાગ, બાંધ, ધક્કો
૧૫.	બાણ	:	ફૂલ, પુષ્પ, કુસુમ, પ્રસૂન, સુમન
૧૬.	બ્રહ્મા	:	અજ, અગ્રજન્મા, ધાતા, અષ્ટકણ, શ્રવણ
૧૭.	મેઘાવી	:	બુદ્ધિશાળી, મનીષી, બુદ્ધિમાન, ચતુર, બુદ્ધિસંપન્ન
૧૮.	કિરીટ	:	મુગટ, તાજ
૧૯.	ઓધ	:	ઢગલો, જથ્થો, પ્રવાહ
૨૦.	આભિજાત્ય	:	કુલીનતા, ખાનદાની
૨૧.	તનુ	:	પાતળું, કૃશ, દૂબળું
૨૨.	સ્તૂપ	:	ઢગલો, ભંડાર, અંબાર
૨૩.	અવેજ	:	બદલો, મૂડી
૨૪.	આબેહૂબ	:	તાદેશ, હૂબહૂ
૨૫.	આનક	:	નગારું, મૃદંગ
૨૬.	વ્યાધિ	:	રોગ, પીડા, દર્દ, મરજ
૨૭.	ભાષા	:	વાણી, ગિરા, ભારતી
૨૮.	ગંગા	:	સ્વર્ધુની, જાહ્નવી
૨૯.	પડધો	:	અનુસ્વન, અનુગુંજ
૩૦.	ઓસાર	:	ઓથ, આશરો, આશ્રય
૩૧.	હોડી	:	મછવો, પનાઈ, નૌકા, નાવ, તરણી, હોડકું, તરી
૩૨.	હેયું	:	હૃદય, દિલ, અંતઃકરણ, મન, ચિત્ત
૩૩.	અચરજ	:	અચંબો, અજાયબી, વિસ્મય, નવાઈ, હેરત, તાજુબી, આશ્ચર્ય
૩૪.	અખિલ	:	સકળ, સઘળું, તમામ, સમગ્ર, સમસ્ત, આખું, સર્વ

૩૫.	આગ	:	અગ્નિ, પાવક, અનલ, હુતાશન, આતશ, દવ, જ્વાળા
૩૬.	અચાનક	:	સહસા, અણધાર્યું, એકદમ, એકાએક
૩૭.	અતિશય	:	અત્યંત, અઢળક, પુષ્કળ, ઘણું, વધારે, અધિક
૩૮.	અનિલ	:	પવન, વાયુ, વાયરો, સમીર, મહુત, વા
૩૯.	અવાજ	:	નાદ, ધ્વનિ, સાદ, ઘોષ, રવ, નિનાદ, આરવ
૪૦.	અંધકાર	:	અંધારું, તમ, તિમિર
૪૧.	આકાશ	:	નભ, વ્યોમ, આભ, અંબર, આસમાન, ગગન, ઘૌ
૪૨.	અક્કલ	:	બુદ્ધિ, મતિ, મેધા
૪૩.	આત્મજા	:	દીકરી, તનયા, પુત્રી, સુતા, તનુજા, દુહિતા
૪૪.	ધન	:	વિત્ત, દ્રવ્ય, નાણું, પૈસો, અર્થ, સમૃદ્ધિ, દોલત, મિરાત, વસુ, પુંજી, સંપત્તિ
૪૫.	ઉપકાર	:	અહેસાન, કૃતજ્ઞતા, પાડ, આભાર, ઉપકૃતિ
૪૬.	આશા	:	ઉમેદ, કામના, વાંછા, ઈચ્છા, મનોરથ, અપેક્ષા, અરમાન, આરજૂ, આતુરતા, એષણા, આકાંક્ષા
૪૭.	આંખ	:	નયન, નેણ, ચક્ષુ, દગ, દ્રષ્ટિ, લોચન, અક્ષ, નેત્ર
૪૮.	ઈન્દ્ર	:	સુરપતિ, શયીપતિ, મઘવા, શક, પુરંદર, શયીશ, દેવરાજ, વાસવ, સુરેશ, કૌશિક
૪૯.	કમળ	:	સરોજ, શતદલ, નલિન, અંભોજ, ઉત્પલ, પુંડરિક, પંકજ, કુવલય, રાજીવ, પોયણું, કેરવ, ઈંદીવર
૫૦.	કાયમ	:	હંમેશા, નિત્ય, સનાતન, રોજ, સદા, શાશ્વત
૫૧.	ઘોડો	:	તોખાર, વાજી, તુરંગ, હય, અશ્વ, તુરંગમ
૫૨.	ઘર	:	આલય, સદન, ગૃહ, ભવન, નિવાસ, ધામ, રહેઠાણ, મકાન, આગાર, સદમ, મંદિર, નિલય, નિકેતન
૫૩.	ગરીબ	:	રંક, પામર, દરિદ્ર, દીન, નિર્ધન, કંગાલ, અર્કિયન
૫૪.	નદી	:	તટિની, સરિતા, શૈવલિની, નિર્ઝરિણી, સ્ત્રોતસ્વિની, તરંગિણી
૫૫.	ઝાડ	:	વૃક્ષ, તરુ, દ્રુપ, પાદપ, તરુવર
૫૬.	ચંદ્ર	:	શશી, મયંક, વિધુ, સુધાંશુ, શીતાશું, હિમાંશુ, શશાંક, સોમ, ચંદ્રમા, ઈન્દુ, નિશાકર, ચાંદ, નિશાપતિ, ચાંદલિયો, કુમુદપતિ, મૃગાંક
૫૭.	નોકર	:	પરિચારક, કિંકર, ભર્તૃ, સેવક, દાસ, ચાકર
૫૮.	દરિયો	:	સાયર, ઉદધિ, જલધિ, પયોનિધિ, મહેરામણ, મહાસાગર, સમુદ્ર, સિંધુ, રત્નાકાર, અંબુધિ, વારિધિ, જળાબ્ધિ, જળનિધિ, અર્ણવ, અબ્ધિ
૫૯.	દુશ્મન	:	વેરી, રિપુ, શત્રુ, અરિ
૬૦.	જગત	:	વિશ્વ, લોક, ભુવન, સંસાર, દુનિયા, સૃષ્ટિ, જહાજ, ખલક, જહાં, આલમ
૬૧.	પર્વત	:	ડુંગર, નગ, અદ્રિ, ગિરિ, પહાડ, અચલ, ભૂધલ, શૈલ, અચલ
૬૨.	જૂનું	:	પુરાતન, ચિરંતન, પ્રાચીન, જર્જરિત, જીર્ણ, પુરાણું
૬૩.	પૃથ્વી	:	ધરા, ધરતી, મહી, ભૂ, વસુધા, ધરિત્રી, ધારિણી, અવનિ, વસુમતી, વિશ્વંભરા, ધરણી, ભૂ, ભૂમિ, ઈલા, ઉર્વી, વસુંધરા
૬૪.	ભમરો	:	દિરેક, મધુકર, ભ્રમણ, અલિ, ભૂંગ, ષટ્પદ
૬૫.	પાણી	:	જળ, વારિ, સલિલ, અંબુ, ઉદક, નીર, તોય
૬૬.	ફૂલ	:	પુષ્પ, પ્રસૂન, સુમન, કુસુમ
૬૭.	પંખી	:	ખગ, વિહંગ, દ્વિજ, પક્ષી, વિહંગમ, અંડજ, શકુન્ત, શકુનિ, વિહગ
૬૮.	રાત્રિ	:	રજની, યામિની, નિશીથ, વિભાવરી, નિશા, શર્વરી

૬૯.	સફેદ	:	શ્વેત, ધવલ, શુચિ, ગૌર, ધોળું, શુભ્ર, શુકલ, પવિત્ર, પાંડુ, શુદ્ધ
૭૦.	સૂર્ય	:	રવિ, ભાનુ, દિનનાથ, આદિત્ય, માર્તંડ, દિનકર, પ્રભાકર, તપન, ભાણ, ભાસ્કર, મિહિર, સવિતા, અર્ક, અંશુમાન, મિત્ર, નભોમણિ, કિરણમાલી
૭૧.	સ્ત્રી	:	વનિતા, મહિલા, કામિની, નારી, માનિની, અબળા, ભામિની, રામા, વામા, ભામા, પ્રમદા, અંગના, રમણી, ઓરત, લલના
૭૨.	મુસાફર	:	રાહદારી, પ્રવાસી, વટેમાર્ગુ, પાન્થ, પથિક, યાત્રિક
૭૩.	શરીર	:	દેહ, કાયા, તન, વપુ, અંગ, કલેવર, ગાત્ર
૭૪.	સુગંધ	:	સૌરભ, ફોરમ, સુવાસ, ખુશ્બુ, પરિમલ
૭૫.	દીપ્તિ	:	તેજ, ચમક, ઉજાસ, પ્રકાશ, જ્યોતિ
૭૬.	જંગલ	:	અરણ્ય, વન, અટવિ, વિપિન
૭૭.	મિત્ર	:	દોસ્ત, ભેરુ, યાર, સખા, સહોદર, વયસ્ય, અનીસ
૭૮.	સભા	:	પરિષદ, ગોષ્ઠિ, સમિતિ
૭૯.	વિદ્વાન	:	પંડિત, વિચક્ષણ, કોવિદ
૮૦.	સાપ	:	અહિ, ભુજંગ, કાકોદર, ઉરગ, પન્નગ, ફણાધર, દિજિહ્વા, ચક્ષુઃશ્રવા, નાગ, પવનાશ, વશિયર, શરભૂ, ભારિંગ, કાકોલ, ક્ષેત્રપાલ
૮૧.	દિવસ	:	અહ્ન, દિન, વાસર, દહાડો
૮૨.	દૂધ	:	પય, દુગ્ધ, ક્ષીર
૮૩.	વૈભવ	:	સમૃદ્ધિ, જાહોજલાલી
૮૪.	બહાદુરી	:	વીરતા, શૂરાતન, શૌર્ય, પરાક્રમ, બળ, શક્તિ, કૌવત, તાકાત, હિંમત
૮૫.	હાથી	:	કુંજર, હસ્તી, મતંગજ, ગજ, દ્વિરદ
૮૬.	સ્નેહ	:	પ્રીતિ, હેત, રાગ, મમતા, માયા, પ્રેમ
૮૭.	અખંડ	:	અકબંધ, આખું, અવિભક્ત, અભંગ, અતૂટ, અક્ષત, અવિભાજિત, સાબૂત, અચ્છિન્ન, અખિલ, અવિરલ
૮૮.	અર્જુન	:	પાર્થ, ધનંજય, સવ્યસાચી, ગાંડિવપાણિ, કોંતેય, કિરીટી, ઈન્દ્રપુત્ર
૮૯.	અગ્નિ	:	હુતવહ, હુતાગ્નિ, ધૂમકેતુ, પાવક, લાય, લાહ, દહન, અનલ, અનક
૯૦.	અનિરુદ્ધ	:	કામકુમાર, કામજ, કામકુંવર
૯૧.	અપમાન	:	અવગણના, અવજ્ઞા, અનાદર, અભિનવ, અવધારણા, અવહેલના, તુચ્છકાર, તિરસ્કાર, નિરાદર, અવમાનતા, માનહાનિ
૯૨.	અમર	:	અજર, અક્ષર, અક્ષય, મૃત્યુંજય, અમૃત, અનશ્વર, નિર્જર, અવિનાશી
૯૩.	પ્રતિષ્ઠા	:	પ્રસિદ્ધિ, કીર્તિ, નામના, ખ્યાતિ, ઈજ્જત, શોભા, મોભો, માન
૯૪.	આભૂષણ	:	ઘરેણું, વિભૂષણ, આભરણ, અલંકાર, દાગીના, ઝવેર, શૃંગાર
૯૫.	અરીસો	:	આયનો, દર્પણ, ચાટલું, આરસી
૯૬.	આસન	:	પીઠિકા, કડાસન, કટાસણું, આસંદિકા, ધડકી, બાજઠ
૯૭.	સુધા	:	અમૃત, પીયુષ, સુધારસ, સુરભોગ, દેવભોજ્ય, દેવાહાર, અમરત, અમી, અગદરાજ
૯૮.	ઉન્નતિ	:	ઉત્થાન, ઉત્કર્ષ, અભ્યુદય, અભ્યુત્થાન, અભિવૃદ્ધિ, ચડતી
૯૯.	ઊંટ	:	આકાશમુનિ, દાશેર, ઉષ્ટ્ર
૧૦૦.	ઓરડો	:	કક્ષ, ખંડ, ગજાર, દીવાન, આવાસ
૧૦૧.	કપટ	:	કુટિલતા, કૌટિલ્ય, છલ, ઠગાઈ, દગાખોરી, પ્રપંચ, ફરેબ, દગો
૧૦૨.	કલંક	:	કાલિમા, કાળપ, ક્ષતિ, ઝાંખ, બદનામી, લાંછન, દોષ, ધબ્બો
૧૦૩.	કલ્યાણ	:	શિવ, શ્રેય, કુશલ, ક્ષેમ, ભદ્ર, મંગલ, શુભ, હિત, માંગલ્ય

૧૦૪.	કાગડો	:	કાઉ, કાક, કૌવો, વાયસ, હાડિયો, હાડો, કાગ, એકાક્ષ
૧૦૫.	કાદવ	:	કર્દમ, પંક, ગારો, ચિખલ, કલ્ક, કીચડ, જલકલ્ક
૧૦૬.	આંસુ	:	અશ્રુ, નેત્રજલ, નેત્રાંબુ, અશ્રુજલ, આનંદાશ્રુ
૧૦૭.	કોટ	:	કિલ્લો, ગઢ, દૂર્ગ, પ્રાકાર, અબ્દુર્ગ
૧૦૮.	આજ્ઞા	:	આદેશ, હુકમ, નિર્દેશ, આજ્ઞા, શાસન, ફરમાન
૧૦૯.	કિનારો	:	ઘાટ, કાંઠો, તીર, પુલિન
૧૧૦.	કિરણ	:	અર્ક, અંશુ, રશ્મિ, કર, મરીચિ, ગભસ્તિ, મયૂખ
૧૧૧.	કૂતરો	:	શ્વાન, સારમેય, અલર્ક, આખેટક, શુનક
૧૧૨.	કૃપા	:	દયા, કરુણા, મહેરબાની, અનુકંપા, મહેર, અનુગ્રહ
૧૧૩.	કુબેર	:	ધનપતિ, ધનપાલ, અલકાધિપ, અલકેશ, અલકાધીસ, ઐલવલિ, ધનદ, પૌલસ્ત્ય, યમરાજ, વિત્તેશ, વૈશ્રવણ
૧૧૪.	કોયલ	:	પરભૃતા, કોકિલા, વનપ્રિયા, શ્યામા, મકરંદ, પીક
૧૧૫.	કૃષ્ણ	:	કહાન, માધવ, ગોવિંદ, મોહન, નટવર, મુરારિ, હરિ, મધુસૂદન, યદુનંદન, ધનશ્યામ, જનાર્દન, દામોદર, ગિરિધર, ગોપાલ, કેશવ, રાધાવલ્લભ, વાસુદેવ, વિઠ્ઠલ, વ્રજવિહારી
૧૧૬.	સમાચાર	:	ખબર, સંદેશો, વૃત્તાંત, બાતમી, પત્તો, માહિતી, ભાળ, કહેણ
૧૧૭.	ખલાસી	:	વહાણવટી, માછી, ઢીમર, ખારવો, સફરી, ખેવટ, કપ્તાન
૧૧૮.	ચોકસાઈ	:	ખાતરી, પ્રતીતિ, હૈયાધારણ, નિઃશંકપણું
૧૧૯.	ખાડો	:	ગાબડું, ગોબો, ભૂવો, ધરો, વીરડો, ખાઈ, અવપાત, અઘડ, ઉખાડ, કુંડ, ખાધરો, ગર્ત, અજાડી, ખાબોચિયું
૧૨૦.	ખેડૂત	:	કિસાન, કૃષિક, કૃષિકાર, કર્ષક, ક્ષેત્રપાલ, ક્ષેત્રી, ખેડુ, કૃષીવલ
૧૨૧.	ખેતર	:	ક્ષેત્ર, ખેતર, કર્ષણ, કેદાર
૧૨૨.	ગણપતિ	:	ગજાનન, ગજકર્ણ, ગજકંદ, ગજવદન, ગણનાયક, ગણાધિપ, ગણેશ, એકદંત, ગિરજાસુત, લંબોદર, વક્રતુંડ, વિનાયક, વિઘ્નનાશક, સિદ્ધિનાયક
૧૨૩.	ગરીબ	:	દરિદ્ર, નિર્ધન, નાદાર, પામર, રંક, મિસ્કીન, મુફલિસ, રાંક, અભર, અલાદ, મુહતાજ
૧૨૪.	ગર્દભ	:	ગધેડો, ખર, ખોલકો, ગર્ધવ, રાસભ, લંબકર્ણ, વૈશાખનંદન
૧૨૫.	ગળું	:	ગરદન, ગ્રીવા, ડોક, બોચી, ગળચી, કંઠ, ઓડ, ખાંધ, શિરોધર, કંધર
૧૨૬.	ગરમ	:	ઉષ્ણ, ઉષ્મા, ધખારો, તાપ, ઊનું
૧૨૭.	ગાય	:	ગવરી, ગૌ, ધેનુ, કપિલા, સુરભિ
૧૨૮.	ગોઠવણ	:	યોજના, વ્યવસ્થા, સગવડ, આયોજન, બંધારણ, રચના, નિર્માણ, બનાવટ, બંદોબસ્ત
૧૨૯.	જ્ઞાન	:	અવભાસ, અનુભવ, અધિગમ, ચિન્માત્ર, ચેતના, ચૈતન્ય, જ્ઞપ્તિ, નિબોધ, પ્રતિપત્તિ, અનુબોધ, સમજ, બોધિ
૧૩૦.	ગુફા	:	કદંરા, ગોભણ, ખોહ, દરિ, ગોહર, ગિરિગૃહા
૧૩૧.	ઝડપ	:	ગતિ, ઝપટ, ઉતાવળ, તાકીદ, ત્વરા, વેગ
૧૩૨.	જૂનવાણી	:	જૂનું, ચિરંતન, ચિરકાલીન, પ્રાચીન, પુરાણું, પૂર્વેનું, અસલ, પહેલાનું
૧૩૩.	જન્મ	:	અવતાર, આગમન, અવતરણ, આવિર્ભાવ, ઉત્પત્તિ, ઉદ્ભવ, પ્રભવ, પ્રસવ, આગમ
૧૩૪.	કુદરત	:	પ્રકૃતિ, નિસર્ગ
૧૩૫.	હાથ	:	કર, હસ્ત, પાણિ, કરક, પાણ, બાહુ, ભુજા, બાંય

૧૩૬. માખણ	:	નવનીત, ગોરસ, મસકો
૧૩૭. મોર	:	કલાપી, મયૂર, નીલકંઠ, શિખી, શિખંડી
૧૩૮. હળ	:	કુંતલ, ગોકિલ, સાંતિ
૧૩૯. અહર્નિસ	:	સતત, નિત્ય, હંમેશા, નિરંતર, સદા, સર્વદા, વારંવાર, અનુદિન, નિશદિન, દરરોજ, સદૈવ, કાયમ
૧૪૦. હાર	:	આવલિ, કડી, કતાર, પંગત, પંકિત, શ્રેણી, પરંપરા, અલગાર, ધારા
૧૪૧. હરણ	:	મૃગ, કસ્તુરી, કુરંગ, કૃષ્ણસાર, મરગ, ગોકર્ણ
૧૪૨. હનુમાન	:	અંજનીપુત્ર, મનોજવ, મારુતિ, કપીશ્વર, આંજનેય, હનુમંત, વાયુપુત્ર, બજરંગ
૧૪૩. સ્નાન	:	અભિષેક, અભ્યંગ, ઝીલણ, અવગાહ
૧૪૪. સ્વર્ગ	:	અક્ષયધામ, અક્ષરધામ, અમરાપુરી, ઈન્દ્રસદન, ઊર્ધ્વલોક, ત્રિદશાલય, વૈકુંઠ, સુરપુર
૧૪૫. સોય	:	સૂચિ, સૂચિકા
૧૪૬. શિખર	:	ટોચ, શૃંગ, તૃંગ, ટૂંક, ચોટી, કાંગરો
૧૪૭. સોનું	:	કંચન, કનક, હેમ, હિરણ્ય, હાટક
૧૪૮. સીતા	:	અજતનયા, મૈથિલી, વૈદેહી, ભૂમિજા, અજન્મા, રામપ્રિયા, સંભવા, જનકતનયા, જાનકી
૧૪૯. સિંહ	:	મૃગેન્દ્ર, સાવજ, શેર, કેસરી, હરિ, પંચમુખ, પંચાનન, ગજારિ, કુંજરકાળ, પંચાસ્ય
૧૫૦. સંબંધ	:	નિસ્બત, અનુબંધ, સંસર્ગ, સંધાન, સંગ, સમવાય, નાતો, જોડાણ, અભિયોગ, અનુસંધાન, અનુષંગ, સંયોજન, સંપર્ક
૧૫૧. સમૂહ	:	કાફલો, સમુદાય, જૂથ, ટોળું, સમવાય, ગણ, આકાર
૧૫૨. શરીર	:	તન, વપુ, કાયા, પુદ્ગલ, ગાત્ર, કલેવર, ક્ષેત્ર, કાયા, દેહ, પંડ
૧૫૩. સાત્વિક	:	સત્ય, હકીકત, તથ્ય, પ્રમાણ, ખરું, સાચું, સચ્ચાઈ, વાસ્તવિકતા
૧૫૪. વેર	:	દુશ્મનાવટ, અંટસ, શત્રુતા, દ્વેષ, અદાવત, દાઝ, દુશ્મની
૧૫૫. વિષ્ણુ	:	કેશવ, ત્રિકમ, અચ્યુત, પીતાંબર, વિશ્વંભર, મુકુંદ, લક્ષ્મીપતિ
૧૫૬. અવલોકન	:	અન્વીક્ષા, આલોચના, સમજૂતી, વિવેચન, સમાલોચન, પર્યેષણ
૧૫૭. વાંદરો	:	કપિ, મર્કટ, માંકડું, વાનર, શાખામૃગ, બાહુક, પ્લવંગમ
૧૫૮. વસ્ત્ર	:	કાપડ, ચિર, પરિધાન, દુકૂલ, વસન, અંકુશ, અંબર
૧૫૯. વરસાદ	:	ધન, પર્યંચ, પાવસ, બલાહક, મરુત્વાન, મેહ, મેઘ, વર્ષા, વૃષ્ટિ, હેલી
૧૬૦. વસંત	:	કુસુમાકર, ફલ્ગુ, ફાગુ, મધુ
૧૬૧. વર્ણન	:	આલેખન, ઉલ્લેખ, કથન, નિરૂપણ, હેવાલ, વિગત, પ્રતિપાદન, બયાન, વિવરણ
૧૬૨. રસ્તો	:	માર્ગ, પંથ, કેડી, વાટ, રાહ, સડક, અધ્વ, ચીલો, વીથી, સરણી
૧૬૩. રાજા	:	નૃપતિ, નૃપાલ, ભૂપ, ભૂપતિ, મહિપતિ, રાજવી, નરેશ, પ્રજાપતિ, કિરીટી, અધિપતિ, સમ્રાટ
૧૬૪. લશ્કર	:	સૈન્ય, પાયદળ, કટક, ચમૂ, સેના, ફોજ
૧૬૫. યજ્ઞ	:	હોમ, હવન, યાગ, સત્ર, અદવર, ક્રતુ, જગન, મખ, મેઘ
૧૬૬. બૃહદ	:	મહાન, વિરાટ, મોટું, વિશાળ, વડું, કદાવર, ગંજાવર
૧૬૭. લહેર	:	મોજું, તરંગ, લહેરખી, હિલ્લોળ, વીચી, છોળ
૧૬૮. મહાદેવ	:	આશુતોષ, ઉમાપતિ, ઉમેશ, ગિરીશ, ચંદ્રમૌલી, દુર્ગેશ, નીલકંઠ,

		પિનાકપાણિ, યોગીશ્વર, શંકર, શૂલપાણિ, સદાશિવ, મૃત્યુંજય, નટરાજ
૧૬૯.	મકરંદ	: કુસુમસાર, મધ, પુષ્પમધુ, પુષ્પરસ, ભમરો, કોયલ
૧૭૦.	ભંડાર	: કોઠાર, નિધિ, ખજાનો, કોશ, સંગ્રહ, અંબાર
૧૭૧.	ભમરો	: દ્વિરેફ, ભૂંગ, ભ્રમર, મકરંદ, મધુકર, અલિ, મધુપ, શિલિમુખ
૧૭૨.	ઊણપ	: ખામી, ઓછપ
૧૭૩.	વાક્ય	: ઉકિત, ભાષા, બ્રાહ્મી, ભારતી, વાણી
૧૭૪.	મહેમાન	: અતિથિ, અભ્યાગત, પરોણો
૧૭૫.	આરામ	: વિરામ, વિશ્રામ, વિશ્રાંતિ
૧૭૬.	ઔષધ	: દવા, ઓષડ, ઔષધિ
૧૭૭.	સંકલ્પ	: નિર્ણય, નિશ્ચય
૧૭૮.	સ્ત્રોત	: ઝરો, ઝરણ, વહેણ, પ્રવાહ
૧૭૯.	સૌરભ	: સુવાસ, સુગંધ, પરિમલ
૧૮૦.	પરિણય	: લગ્ન, વિવાહ
૧૮૧.	લાચાર	: નિરાશ, હતાશ, બિચારું, નિરાધાર
૧૮૨.	ઉનાળો	: ગ્રીષ્મ, નિદાહ
૧૮૩.	કૌશલ	: પ્રાવીણ્ય, ચતુરાઈ, નિપુણતા, પટુતા, દક્ષતા, કુશળ
૧૮૪.	ઉપકાર	: આભાર, કૃતજ્ઞતા, ઉપકૃતિ, પાડ, અહેસાન
૧૮૫.	પ્રણામ	: નમસ્કાર, સલામ, જુહાર
૧૮૬.	ધ્યેય	: હેતુ, લક્ષ્ય, ઉદ્દેશ, પ્રયોજન, આશય, કારણ
૧૮૭.	ભાણ	: તીર, ધનુષ્ય, શર, સાયક, ઈધુ, વિશિખ
૧૮૮.	પ્રભાત	: ઉષ:કાળ, સવાર, પરોઢ, પ્રાત:કાલ, ભોર, પો, મળસકું, અરુણોદય, વહાણું, પરોઢિયું
૧૮૯.	માતા	: જનની, જન્મદાત્રી, માવડી, માત, જનેતા, મા
૧૯૦.	વર્ષ	: સાલ, સંવત્સર, શબ્દ, વરસ
૧૯૧.	સરસ્વતી	: શારદા, શ્રી, વાગીશ્વરી, ગિરા, ભારતી, વાણી, મયૂરવાહિની
૧૯૨.	સમુચ્ચય	: યુગ્મ, જોડકું
૧૯૩.	આદિમ	: પ્રાચીન, પુરાતન, જૂનું, આદિ, આદ્ય, પુરાણું
૧૯૪.	પોપટ	: કોટ, શુક
૧૯૫.	સરોવર	: કાસાર, સર, જળાશય
૧૯૬.	ભગ્ન	: ખંડિત, છિન્ન, ભાંગેલું, જીર્ણ
૧૯૭.	ક્ષુલ્લક	: વાહિયાત, નકામું, ફોગટ
૧૯૮.	સંકલ્પ	: નિશ્ચય, પ્રતિજ્ઞા, ટેક
૧૯૯.	સંશોધન	: અન્વેષણ, ગવેષણા, શોધ, તલાશ
૨૦૦.	નામ	: અભિધાન, આખ્યા, સંજ્ઞા

❖ પરિશિષ્ટ : ૨

○ એકમ - ૪ : વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો (અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરેલ શબ્દો):

(નોંધ : એકમ - ૪ માં નિર્દિષ્ટ 'વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો' એ પેટા મુદ્દા માટે નીચે મુજબના ૨૦૦ શબ્દો અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરવામાં આવેલ છે. પરીક્ષા માટે એક શબ્દને એક ગુણભાર આપવામાં આવેલ છે. તેને ધ્યાને રાખી પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવાનું રહેશે.)

વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

૧.	અધિક	×	ન્યૂન
૨.	નિષ્કાંચન	×	ધનવાન
૩.	અનુભવી	×	બિનઅનુભવી
૪.	અપેક્ષા	×	ઉપેક્ષા
૫.	અહીં	×	તહીં
૬.	અગોચર	×	ગોચર
૭.	અજ્ઞ	×	પ્રજ્ઞ
૮.	આરંભ	×	અંત
૯.	અરિ	×	મિત્ર
૧૦.	અર્પણ	×	સ્વીકાર
૧૧.	અપયશ	×	કીર્તિ
૧૨.	આસમાન	×	ધરતી
૧૩.	અઘ	×	કાલે
૧૪.	આનંદ	×	શોક
૧૫.	અજવાળું	×	અંધારું
૧૬.	અમૃત	×	વિષ
૧૭.	અડગ	×	ચલિત
૧૮.	અભય	×	ભીકણ
૧૯.	અખંડ	×	ખંડિત
૨૦.	અગ્ર	×	પૃષ્ઠ
૨૧.	આગ્રહ	×	અનાગ્રહ
૨૨.	આદેશ	×	વિનંતી
૨૩.	દરિદ્ર	×	ધનિક
૨૪.	વિરાટ	×	વામન
૨૫.	સ્વાભિમાન	×	મિથ્યાભિમાન
૨૬.	આમંત્રણ	×	વિદાય
૨૭.	પાપ	×	પુણ્ય
૨૮.	ધવલ	×	કાળું
૨૯.	કલંક	×	નિષ્કલંક
૩૦.	બંધન	×	મુક્તિ
૩૧.	હર્ષ	×	શોક

૩૨.	સુખ	×	દુઃખ
૩૩.	કૃથલી	×	વખાણ
૩૪.	મલિન	×	નિર્મળ
૩૫.	કઠોર	×	નરમ
૩૬.	શૂરવીર	×	કાયર
૩૭.	શિથિલ	×	મજબૂત
૩૮.	ઉદાર	×	લોભી
૩૯.	મુખ્ય	×	ગૌણ
૪૦.	તેજ	×	તિમિર
૪૧.	સંયોગ	×	વિયોગ
૪૨.	ચંચળ	×	સ્થિર
૪૩.	સર્જન	×	વિનાશ
૪૪.	સ્વતંત્ર	×	પરતંત્ર
૪૫.	યુવાન	×	વૃદ્ધ
૪૬.	ક્ષય	×	અક્ષય
૪૭.	સ્મૃતિ	×	વિસ્મૃતિ
૪૮.	વાત્સલ્ય	×	ક્રોધ
૪૯.	ઉપકાર	×	અપકાર
૫૦.	સંસારી	×	વૈરાગી
૫૧.	ઈચ્છા	×	અનિચ્છા
૫૨.	વાજબી	×	ગેરવાજબી
૫૩.	સૂર્યોદય	×	સૂર્યાસ્ત
૫૪.	દ્રશ્ય	×	અદ્રશ્ય
૫૫.	સજ્જન	×	દુર્જન
૫૬.	અમી	×	ઝેર
૫૭.	રક્ષક	×	ભક્ષક
૫૮.	નોકર	×	માલિક
૫૯.	ખામી	×	ખૂબી
૬૦.	પ્રત્યક્ષ	×	પરોક્ષ
૬૧.	જાહેર	×	ગુપ્ત
૬૨.	દેવ	×	દાનવ
૬૩.	સાર્થક	×	નિરર્થક
૬૪.	લઘુ	×	ગુરુ
૬૫.	પાનખર	×	વસંત
૬૬.	નિકટ	×	દૂર
૬૭.	હોળી	×	દિવાળી
૬૮.	વિદ્વાન	×	મૂર્ખ
૬૯.	ફરજિયાત	×	મરજિયાત
૭૦.	માન	×	અપમાન
૭૧.	મહેમાન	×	યજમાન
૭૨.	છાયો	×	તડકો

૭૩.	વાસ્તવિક	×	કાલ્પનિક
૭૪.	જડ	×	ચેતન
૭૫.	સફળ	×	નિષ્ફળ
૭૬.	બિંબ	×	પ્રતિબિંબ
૭૭.	અનુકૂળ	×	પ્રતિકૂળ
૭૮.	સાપેક્ષ	×	નિરપેક્ષ
૭૯.	સર્જન	×	વિસર્જન
૮૦.	પ્રેમ	×	દ્વેષ
૮૧.	ભાવ	×	અભાવ
૮૨.	સત્ય	×	મિથ્યા
૮૩.	સંશય	×	વિશ્વાસ
૮૪.	રિકત	×	પૂર્ણ
૮૫.	હાજર	×	ગેરહાજર
૮૬.	મિલન	×	વિદાય
૮૭.	વ્યવસ્થા	×	અવ્યવસ્થા
૮૮.	પ્રગટ	×	અપ્રગટ
૮૯.	ઉજાસ	×	તિમિર
૯૦.	ગુણ	×	અવગુણ
૯૧.	નાનપણ	×	ઘડપણ
૯૨.	ઉદ્ભવ	×	નાશ
૯૩.	આસક્તિ	×	અનાસક્તિ
૯૪.	શૂરવીર	×	ડરપોક
૯૫.	શીતળ	×	કઠોર
૯૬.	સંતોષ	×	અસંતોષ
૯૭.	મજૂર	×	માલિક
૯૮.	ઉત્તમ	×	અધમ
૯૯.	ધનવાન	×	નિર્ધન
૧૦૦.	વિજય	×	પરાજય
૧૦૧.	દોષ	×	નિર્દોષ
૧૦૨.	આધાર	×	નિરાધાર
૧૦૩.	સહાય	×	નિઃસહાય
૧૦૪.	સમાન	×	અસમાન
૧૦૫.	રિવાજ	×	કુરિવાજ
૧૦૬.	ઉપયોગ	×	દુરુપયોગ
૧૦૭.	સંવાદ	×	વિસંવાદ
૧૦૮.	સંગતિ	×	વિસંગતિ
૧૦૯.	સંગ	×	કુસંગ
૧૧૦.	સંપ	×	કુસંપ
૧૧૧.	હાસ્ય	×	રુદન
૧૧૨.	સફળ	×	નિષ્ફળ
૧૧૩.	કામ	×	નિષ્કામ
૧૧૪.	સ્વજન	×	પરજન
૧૧૫.	ઉપદ્રવી	×	નિરુપદ્રવી
૧૧૬.	આવક	×	જાવક
૧૧૭.	ધર્મ	×	અધર્મ
૧૧૮.	સ્પષ્ટ	×	અસ્પષ્ટ

૧૧૯.	લાયક	×	નાલાયક
૧૨૦.	ચિત્ર	×	વિચિત્ર
૧૨૧.	આકાર	×	નિરાકાર
૧૨૨.	સક્રિય	×	નિષ્ક્રિય
૧૨૩.	વર્તમાન	×	ભૂતકાળ
૧૨૪.	અભિમાન	×	નિરાભિમાન
૧૨૫.	લૌકિક	×	અલૌકિક
૧૨૬.	મુક્તિ	×	બંધન
૧૨૭.	સંયોગ	×	વિયોગ
૧૨૮.	સૂક્ષ્મ	×	વિરાટ
૧૨૯.	પ્રથમ	×	અંતિમ
૧૩૦.	આધુનિક	×	પ્રાચીન
૧૩૧.	આકર્ષક	×	અનાકર્ષક
૧૩૨.	સૌભાગ્ય	×	દુર્ભાગ્ય
૧૩૩.	પસંદ	×	નાપસંદ
૧૩૪.	અગમ	×	નિગમ
૧૩૫.	નાયક	×	નાયિકા
૧૩૬.	અભિનેતા	×	અભિનેત્રી
૧૩૭.	સાધારણ	×	અસાધારણ
૧૩૮.	સબળ	×	નિર્બળ
૧૩૯.	વરદાન	×	શાપ
૧૪૦.	શુદ્ધ	×	અશુદ્ધ
૧૪૧.	સ્મરણ	×	વિસ્મરણ
૧૪૨.	રક્ષક	×	ભક્ષક
૧૪૩.	આસ્તિક	×	નાસ્તિક
૧૪૪.	સહિષ્ણુ	×	અસહિષ્ણુ
૧૪૫.	હાપણ	×	ગાંડપણ
૧૪૬.	સાર્થક	×	નિરર્થક
૧૪૭.	અસલ	×	નકલ
૧૪૮.	સ્નેહ	×	ક્રોધ
૧૪૯.	ઉચિત	×	અનુચિત
૧૫૦.	વક્તા	×	શ્રોતા
૧૫૧.	ગુપ્ત	×	જાહેર
૧૫૨.	ટેવ	×	કુટેવ
૧૫૩.	સ્વાર્થ	×	નિઃસ્વાર્થ
૧૫૪.	સામાન્ય	×	અસામાન્ય
૧૫૫.	ફાયદો	×	નુકસાન
૧૫૬.	પ્રકાશ	×	અંધકાર
૧૫૭.	તિમિર	×	તેજ
૧૫૮.	સમાન	×	અસમાન
૧૫૯.	સ્વર્ગ	×	નર્ક
૧૬૦.	સુર	×	અસુર
૧૬૧.	અસ્ત	×	ઉદય

૧૬૨.	અનુગામી	×	પુરોગામી
૧૬૩.	આગેકૂચ	×	પીછેહઠ
૧૬૪.	આઘાત	×	પ્રત્યાઘાત
૧૬૫.	આત્મલક્ષી	×	પરલક્ષી
૧૬૬.	આદાન	×	પ્રદાન
૧૬૭.	સજીવ	×	નિર્જીવ
૧૬૮.	ઉધાર	×	જમા
૧૬૯.	પાપ	×	પુણ્ય
૧૭૦.	ખાનગી	×	જાહેર
૧૭૧.	યશ	×	અપયશ
૧૭૨.	સર્જન	×	વિસર્જન
૧૭૩.	ગ્રામીણ	×	શહેરી
૧૭૪.	ગદ્ય	×	પદ્ય
૧૭૫.	જ્યેષ્ઠ	×	કનિષ્ઠ
૧૭૬.	જંગમ	×	સ્થાવર
૧૭૭.	તત્સમ્	×	તદ્ભવ
૧૭૮.	દ્વૈત	×	અદ્વૈત
૧૭૯.	પૂર્વગ	×	અનુગ
૧૮૦.	વાદ	×	પ્રતિવાદ
૧૮૧.	વક્તા	×	શ્રોતા
૧૮૨.	સંક્ષિપ્ત	×	વિસ્તૃત
૧૮૩.	સંચય	×	વ્યય
૧૮૪.	શુકલ	×	કૃષ્ણ
૧૮૫.	સંમત	×	અસંમત
૧૮૬.	ઉત્થાન	×	પતન
૧૮૭.	ગમો	×	અણગમો
૧૮૮.	સવર્ણું	×	અવર્ણું
૧૮૯.	નિરામય	×	રોગીષ્ટ
૧૯૦.	નિબિડ	×	સરળ
૧૯૧.	વિનીત	×	નિરક્ષર
૧૯૨.	વિમોચન	×	બંધન
૧૯૩.	અભિભવ	×	વિજય
૧૯૪.	અભિરૂપ	×	અયોગ્ય
૧૯૫.	આર્દ્ર	×	કઠોર
૧૯૬.	વિચક્ષણ	×	મૂઢ
૧૯૭.	દીપ્તિ	×	તમસ
૧૯૮.	સાત્વિક	×	મિથ્યા
૧૯૯.	ઉદ્ભવ	×	સમાપ્તિ
૨૦૦.	અતૃપ્તિ	×	સંતૃપ્તિ

❖ પરિશિષ્ટ : ૩

○ એકમ - ૫ : શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ (અભ્યાક્રમ માટે નિયત કરેલ શબ્દોમાંથી)

(નોંધ : એકમ - ૫ માં નિર્દિષ્ટ 'શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ' એ મુદ્દા માટે નીચે મુજબના ૧૫૦ શબ્દો અભ્યાક્રમ માટે નિયત કરવામાં આવેલ છે. પરીક્ષા માટે એક શબ્દને એક ગુણભાર આપવામાં આવેલ છે. તેને ધ્યાને રાખી પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવાનું રહેશે.)

શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ

૧.	જેની બુદ્ધિ સ્થિર છે તે	:	સ્થિતપ્રજ્ઞ
૨.	તત્ત્વને જાણનાર વ્યક્તિ	:	તત્ત્વજ્ઞ
૩.	પ્રયત્ન કર્યા વિના	:	અનાયાસ
૪.	સહેલાઈથી મેળવી શકાય તેવું	:	સુલભ
૫.	પૂર્વે ન જોયું હોય તેવું	:	અપૂર્વ
૬.	પગે ચાલવાનો રસ્તો	:	પગદંડી
૭.	ચાલવાનો અવાજ	:	પગરવ
૮.	એક જ સમયમાં થઈ ગયેલા	:	સમકાલીન
૯.	જેની પત્ની મૃત્યુ પામી છે તે પુરુષ	:	વિધુર
૧૦.	આંખ આગળ ખડું થઈ જાય તેવું	:	તાદૃશ
૧૧.	ત્રણ કલાકનો સમયગાળો	:	પ્રહર
૧૨.	ભોજન પછી ડાબે પડખે સૂવું તે	:	વામકુક્ષી
૧૩.	ચમકની છાંટવાળો આરસપહાણ	:	સંગેમરમર
૧૪.	ધર્મમાં અંધ હોવું તે	:	ધર્માંધ
૧૫.	ઈચ્છા મુજબ ફરવું	:	સ્વૈરવિહાર
૧૬.	ડાબે હાથે બાણ ફેંકી શકે તેવો	:	સવ્યસાયી
૧૭.	વસંત જેવી સુંદર સ્ત્રી	:	ફાલ્ગુની
૧૮.	ધનુષ્યની દોરી	:	પણછ
૧૯.	ઊંચે ચડાવનારું	:	ઊર્ધ્વગામી
૨૦.	પ્રવાહની મધ્યધારા	:	મઝધાર
૨૧.	છોડી દેવા યોગ્ય	:	ત્યાજ્ય
૨૨.	જોઈ ન શકાય તેવું	:	અદીદું
૨૩.	દિશા અને કાળનો સમૂહ	:	દિક્કાલ
૨૪.	માથે પહેરવાનું વસ્ત્ર	:	શિરપાઘ
૨૫.	ઝાડની છાલનું વસ્ત્ર	:	વલ્કલ
૨૬.	પથ્થર પર કોતરેલો લેખ	:	શિલાલેખ
૨૭.	ચંદ્ર જેવા મુખવાળી	:	શશીવદની
૨૮.	રથ હાંકનાર	:	સારથિ
૨૯.	કન્યા પોતે વર પસંદ કરે તે	:	સ્વયંવર
૩૦.	યાદગીરીરૂપે રચાયેલી ઈમારત	:	સ્મારક
૩૧.	હાથીનો ચાલક	:	મહાવત
૩૨.	મૂળમાં હોય એના જેવી જ કૃતિ	:	પ્રતિકૃતિ

૩૩.	નાશ ન પામે એવું	:	અવિનાશી
૩૪.	નિયમમાં રાખનાર	:	નિયંતા
૩૫.	માથે બાંધવાનો છોગવાળો સાફો	:	શિરપેચ
૩૬.	વિનાશ જન્માવનાર કેતુ	:	પ્રલયકેતુ
૩૭.	બીજા કશા પર આધાર રાખતું	:	સાપેક્ષ
૩૮.	દહી વલોવવાથી નીકળતું સત્ત્વ	:	ગોરસ
૩૯.	સમગ્ર જગતનું પોષણ કરનાર	:	વિશ્વંભર
૪૦.	બાળકો તરફનું વહાલ	:	વાત્સલ્ય
૪૧.	અંગૂઠા પાસેની આંગળી	:	તર્જની
૪૨.	પવન જેવા વેગથી દોડનાર	:	પવનવેગી
૪૩.	સારું-નરસું ગ્રહણ કરવાની શક્તિ	:	વિવેક
૪૪.	જેને જોઈ કે સમજી ન શકાય તેવું	:	અગોચર
૪૫.	પૃથ્વીની ઉપરની સપાટી	:	ધરાતલ
૪૬.	સમાધાન શક્ય ન હોય તેવી ગૂંચ	:	મડાગાંઠ
૪૭.	જેનો કોઈ શત્રુ નથી તે	:	અજાતશત્રુ
૪૮.	વાદળથી ઢંકાયેલું	:	અભ્રાવૃત્ત
૪૯.	ઝાકળથી શોભાયમાન	:	તુષારમંડિત
૫૦.	બે ડુંગરા વચ્ચેનો સાંકડો માર્ગ	:	ઘાંટી
૫૧.	મુખમાંથી બહાર પ્રગટતી વાણી	:	વૈખરી
૫૨.	સમાધાન ન થઈ શકે તેવું	:	અસમાધેય
૫૩.	દૃઢ્યની વાત જાણનાર	:	અંતર્યામી
૫૪.	સમુદ્રમાં રહેલો અગ્નિ	:	વડવાનલ
૫૫.	અગ્નિની જ્વાળાઓનો સમૂહ	:	જ્વાલાવલિ
૫૬.	પરસેવાનું ટીપું	:	સ્વેદબિંદુ
૫૭.	સિંહની ગર્જના	:	ડણક
૫૮.	હાથીની સૂંઢની અણી	:	કર્ણિકા
૫૯.	બારસાખનો ઉપલોભાગ	:	ઓતરંગ
૬૦.	એક આંખવાળું	:	એકાક્ષ
૬૧.	યજ્ઞ કરાવનાર બ્રાહ્મણ	:	ઋત્વિજ
૬૨.	જડમૂળથી કાઢી નાખવું તે	:	ઉન્મૂલન
૬૩.	ઊંચી ડોકવાળું	:	ઉદ્ગ્રીવ
૬૪.	કુટુંબ કે વતનનો સ્થાન-ત્યાગ કરવો એ	:	હિજરત
૬૫.	મસ્તક પર ડાળીવાળી સ્ત્રીનું શિલ્પ	:	શાલભંજિકા
૬૬.	જમીન પર સૂઈ આઠેય અંગથી કરેલા પ્રણામ	:	સાષ્ટાંગપ્રણામ
૬૭.	છાપરાનાં ટેકારૂપ મુખ્ય આડું લાકડું	:	મોભ
૬૮.	મરણ વખતનું ખતપત્ર	:	વસિયતનામું
૬૯.	સમુદ્રમાંથી જીવનો જોખમે મોતી લાવનાર	:	મરજીવા
૭૦.	જેના સ્પર્શથી લોખંડ સુવર્ણ બને છે તે	:	પારસમણિ
૭૧.	હાથીના માથા ઉપર બે બાજુ ઊપસી આવેલો ભાગ	:	કુંભસ્થળ
૭૨.	તરત જન્મેલા બાળકને ગોળ વગેરેનું પાણી આપવાની ક્રિયા	:	ગળથૂંથી
૭૩.	હથિયાર તરીકે ફૂલનો ઉપયોગ કરનાર કામદેવ	:	પુષ્પધન્વા

૭૪.	લડાઈ વખતે જોમ-જુસ્સો પ્રેરે એવું ગીત	:	સંગ્રામગીત
૭૫.	બન્ને બાજુ વગાડી શકાય એવું ઢોલક	:	મૃદંગ
૭૬.	બન્ને બાજુને જોડનાર	:	ઉભયાન્વયી
૭૭.	જેના મૂળિયાં ઉપરની બાજુ જતાં હોય તેવું	:	ઉર્ધ્વમૂલ
૭૮.	પરાજ્ય કરનારું	:	અભિભાવક
૭૯.	જેની આશા ન હોય તેવું	:	અપ્રત્યાશિત
૮૦.	અર્થને પ્રગટ કરનારું	:	અર્થઘોતક
૮૧.	મુશ્કેલીથી જોઈ શકાય એવું	:	દુર્દર્શ
૮૨.	ટચલી આંગળી	:	કનિકા
૮૩.	પોતાને જ નુકશાન કરનારું	:	આત્મવિઘાતક
૮૪.	કાબૂમાં રાખવું મુશ્કેલ એવું પ્રબળ	:	દુર્દમ
૮૫.	એકબીજામાં પરોવાયેલું	:	ઓતપ્રોત
૮૬.	મરણ પામેલું	:	દિવંગત
૮૭.	જેનું શરીર દૂબળું છે તે	:	ક્ષીણવપુ
૮૮.	તત્વને જાણવાની-શોધવાની વૃત્તિવાળું	:	તત્ત્વન્વેષી
૮૯.	ખરાબ વર્તનવાળું	:	દુર્વિનીત
૯૦.	ધન પ્રાપ્ત કરવું તે	:	દ્રવ્યોપાર્જન
૯૧.	કાનમાં વાત કહેવી તે	:	કાનાઠ્ઠસી
૯૨.	સૂચિત કે ગર્ભિત અર્થ	:	નિહિતાર્થ
૯૩.	કાવ્યમાં જ્યાં કોઈ વિશેષ અર્થ પૂરો થાય તે સ્થળ	:	પરિન્યાસ
૯૪.	સાંસ્કૃતિક વારસો	:	ધરોહર
૯૫.	ઓળખ છુપાવીને રહેવું તે	:	અજ્ઞાતવાસ
૯૬.	આંખોનું ઊઘડવું તે	:	ઉન્મીલન
૯૭.	ગામના પાદર પરની ગોચર જમીન	:	ગભાણ
૯૮.	ઘર બાંધવા માટેની જગ્યા	:	ઘરથાળ
૯૯.	યાદ કરવા માટે ફરીથી લખાયેલો પત્ર	:	સ્મૃતિપત્ર
૧૦૦.	જ્યાં ચિત્રો પ્રદર્શિત થાય છે તે જગ્યા	:	ચિત્રવીથિ
૧૦૧.	નાહવાનું પાણી ઊંનું મૂકવાનું વાસણ	:	ઉનામણું
૧૦૨.	રંગભૂમિનો પડદો	:	નેપથ્ય
૧૦૩.	પાણીમાં ડૂબે ને અંદર ચાલે તે	:	પનડૂબી
૧૦૪.	મંડપની બહારનો ખુલ્લો ચોક	:	ચાયર
૧૦૫.	દેવને ધરાવેલી ખાવાની વસ્તુ	:	નેવેદ
૧૦૬.	રણમાં રેતી ઊડીને થતો ઢગલો	:	ઢૂવો
૧૦૭.	વર્તુળનો ઘેરાવો	:	પરિઘ
૧૦૮.	દૂધ, દહીં, ઘી, મધ અને ખાંડનું મિશ્રણ	:	પંચામૃત
૧૦૯.	ધાર્મિક ક્રિયાને અંતે બ્રાહ્મણોને અપાતું દાન	:	દક્ષિણા
૧૧૦.	પદ પરથી દૂર કરાયેલું	:	પદચ્યુત
૧૧૧.	ચતુર, સુંદર અને ગુણવાન સ્ત્રી	:	ચિત્રિણી
૧૧૨.	ગુપ્ત રાખવા યોગ્ય	:	ગોપનીય
૧૧૩.	હસતાં ગાલમાં પડતો નાનો ખાડો	:	ખંજન
૧૧૪.	તપ વડે પાપ ક્ષીણ કરવું તે	:	નિર્જરા

૧૧૫.	જ્યાં હત્યા થઈ હોય એવું અપવિત્ર	:	ગોઝારું
૧૧૬.	નદીમાંનો ઊંડો ભાગ	:	ઘૂનો
૧૧૭.	સરકાર તરફથી બક્ષિસ તરીકે મળેલી જમીન કે ગામ	:	જાગીર
૧૧૮.	પર્વતની આજુબાજુનો નીચાણનો પ્રદેશ	:	તળેટી
૧૧૯.	સુખ દુઃખ આદિ દંદોનું ધીરજથી સહન કરવું તે	:	તિતિક્ષા
૧૨૦.	આંખથી સાંભળનાર	:	ચક્ષુઃશ્રવા
૧૨૧.	વસંતઋતુનો સરખા દિવસ અને રીતવાળો દિવસ	:	નવરોજ
૧૨૨.	મમત્વ વિનાનું	:	નિર્મમ
૧૨૩.	ત્યાજ્ય હોય તેવું	:	નિષિદ્ધ
૧૨૪.	ગાય-ભેંશનું છાણનું સૂકું પોચકું	:	અડાયું
૧૨૫.	પરંપરાથી કે પૂર્વેથી સંભાળતું કે સમજાતું આવેલું	:	અનુશ્રુત
૧૨૬.	આગળની વસ્તુ સાથેનું જોડાણ કે તેમ આવતી વસ્તુ	:	અનુસંધાન
૧૨૭.	નદી કે દરિયાને કિનારે તણાઈ આવેલો કચરો	:	ઓવાળ
૧૨૮.	તત્વને જાણવાની શોધવાની વૃત્તિવાળું	:	તત્વાન્વેષી
૧૨૯.	દીકરીની દીકરી	:	દૌહિત્રી
૧૩૦.	સર્જન કરે તેવી પ્રતિભા	:	કારયિત્રી
૧૩૧.	કૂવામાંનો દેડકો	:	કૂપમંડૂક
૧૩૨.	સુંદર લાંબા કેશવાળી સ્ત્રી	:	કેશિની
૧૩૩.	જીર્ણ થયેલાને સમરાવવું તે	:	જીર્ણોદ્ધાર
૧૩૪.	નગરમાં દાંડી પિટાવવી તે	:	નગરપડો
૧૩૫.	અશક્ત કે ઘરડા ઢોરને રાખવાનું ધર્માદા સ્થાન	:	પાંજરાપોળ
૧૩૬.	બાળકથી માંડીને વૃદ્ધ પર્યંત	:	આબાલવૃદ્ધ
૧૩૭.	રાત્રે ખીલતું કમળ	:	કુમુદ
૧૩૮.	સતત વહેતું કે ઝરતું	:	અખોઝર
૧૩૯.	વૃદ્ધ છતાં મજબૂત બાંધાનું	:	ખખડધજ
૧૪૦.	જેમાંથી વસ્તુ લેવા છતાં ખૂટે જ નહીં એવું વાસણ	:	અખેપાત્ર
૧૪૧.	પોતાની મેળે સેવા આપવા તત્પર	:	સ્વયંસેવક
૧૪૨.	નાક વડે બોલાતો વર્ણ	:	અનુનાસિક
૧૪૩.	અધિકારી આગળ રજૂ કરવામાં આવતી હકીકત	:	કેફિયત
૧૪૪.	વિષ્ણુના પ્રતિક તરીકે પૂજાતો કાળો લીસો ગોળ પથ્થર	:	શાલિગ્રામ
૧૪૫.	પશુપંખીની ભાષા સમજવાની વિદ્યા	:	કાગવિદ્યા
૧૪૬.	જમા ઉધારનું તારણ	:	તારીજ
૧૪૭.	રાતે ન દેખી શકે તેવું	:	રતાંધળું
૧૪૮.	ચૂલા ઉપરના ગરમ વાસણ પકડવા વપરાતું ચીથરું	:	મસોતું
૧૪૯.	કુસ્તી કરવા માટે બનાવેલી જગ્યા	:	અખાડો
૧૫૦.	સ્ત્રીઓના પગના અંગૂઠાનું ઘરેણું	:	અણવઢ

❖ પરિશિષ્ટ : ૪

○ એકમ - ૫ : વર્ણભેદે અર્થભેદ (અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરેલ શબ્દો):

(નોંધ : એકમ - ૫ માં નિર્દિષ્ટ 'વર્ણભેદે અર્થભેદ' એ પેટા મુદ્દા માટે નીચે મુજબના ૨૦૦ શબ્દો અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરવામાં આવેલ છે. પરીક્ષા માટે એક શબ્દને એક ગુણભાર આપવામાં આવેલ છે. તેને ધ્યાને રાખી પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવાનું રહેશે.)

વર્ણભેદે અર્થભેદ : (નિયત કરેલ શબ્દો)		
❖ શબ્દમાં માત્ર 'અ' 'આ'ના વર્ણભેદથી થતા શબ્દાર્થભેદ		
1	અસમાન - અણસરખું	આસમાન - આકાશ
2	અંબાર - આકાશ	અંબાર - ઢગલો
3	આકર - સમૂહ, ખાણ, જથ્થો	આકાર - આકૃતિ
4	ઉદર - પેટ	ઉદાર - દરિયાવ દિલનો
5	ઉપહાર - ભેટ	ઉપાહાર - આહાર
6	પ્રકાર - જાત	પ્રાકાર - કોટ, કિલ્લો
7	પ્રસાદ - કૃપા, પ્રસન્નતા	પ્રાસાદ - મહેલ
8	મેધ - યજ્ઞ, બલિ, ભોગ	મેધા - બુદ્ધિ, યાદશક્તિ
9	હરમ - રાણીવાસ, અંતપુર:	હરામ - અયોગ્ય રીતે મેળવેલું, નિષિદ્ધ
❖ શબ્દમાં અનુસ્વાર ભેદથી થતા શબ્દાર્થભેદ		
10	અંક - દુઃખ, પાપ	અંક - આંકડો, ચિહ્ન, ડાઘો, નાટકનો વિભાગ
11	અખંડ - પડતર ખેતર, અવાવરુ	અખંડ - ખંડ વગરનું, આખું
12	આંકડો - એક વનસ્પતિ	આંકડો - સંખ્યા
13	આખુ - ઉંદર	આખું - બધું, ભાંગ્યા વગરનું
14	આંગલું - આગળનું	આંગલું - ઝભલું
15	અહિ - સાપ	અહીં - આ સ્થળે
16	એકાકી - એકલું	એકાંકી - એક એક વાળું
17	ઉંદર - પેટ	ઉંદર - એક કીટક પ્રાણી
18	કડુ - એક વનસ્પતિ	કડું - હાથનું ઘરેણું
19	કથા - વાર્તા	કંથા - ગોદડી
20	કસ - કસોટી	કંસ - કૃષ્ણનો મામો
21	કાઠા - લાલાશ પડતા એક જાતના ઘઉં	કાંઠા - કિનારાનો વિસ્તાર
22	કાપ - વાઢ, કાપો	કાંપમાટીનો જથ્થો -
23	કુશકા - ડાંગરનાં છોડાં	કુશંકા - ખોટી શંકા
24	કૂચી - મહોલ્લો	કૂચી - ચાવી
25	ખંગ - પક્ષી, ગ્રહ, તારો	ખંગ - ઢગલો, દાઝ-વેર, બદલો
26	ખડ - ઘાસ	ખંડ - ઓરડો, વિભાગ
27	ખાડી - ખાઈ	ખાંડી - વીસ મણનું માપ
28	ખાડું - ભેંસોનું ટોળું	ખાંડું - તલવાર, ખડ્ગ
29	ખાધ - ખોટ	ખાંધ - ખલો, પશુની ગરદન

30	ગજ - માપ, હાથી	ગંજ - ઢગલો
31	ગાડી - એક વાહન	ગાંડી - અસ્થિર મગજની
32	ચારુ - સુંદર	ચારું - ખોદીને પડતર રાખેલું ખેતર
33	ચિતા - શબ અગ્નિદાહ દેવા ગોઠવેલી લાકડાની ચોકી	ચિંતા - ફિકર, વિચાર
34	ચૂક - ભૂલ,	ચૂંક - ખીલી
35	જગ - દુનિયા	જંગ - લડાઈ
36	જપ - તપ	જંપ - શાંતિ
37	ઢગ - ઢગલો	ઢંગ - રીતભાત
38	નગ - પર્વત, ઝાડ, સાતની સંખ્યા	નંગ - એક વસ્તુ, પહેલ પાડેલ હીરો, વહાણને ધકેલવા માટે વપરાતો વાંસડો, મૂર્ખમાણસ
39	નદ - નદી	નંદ - આનંદ
40	નિશ્ચિત - નક્કી કરેલું	નિશ્ચિત - ચિંતા વગરનું
41	પડ - થર	પંડ - શરીર
42	પથ - રસ્તો	પંથ - સંપ્રદાય
43	પરુ - પાચ	પરુ - ઉપનગર
44	પીડ - દુઃખ	પીંડ - દેહ
45	બદી - ખરાબી	બંદી - કેદી
46	મજૂર - શ્રમિક	મંજૂર - કબૂલ, માન્ય, સંમત, બહાલ
47	મદ - અભિમાન	મંદ - ધીમું
48	મહી - દહીં	મહીં - અંદર
49	રગ - નસ	રંગ - રંગીનના અર્થમા-કલર, મસ્તી, કેફ, સ્નેહ, વટ
50	રજ - બારીક ધૂળનો કણ	રંજ - વસવસો
51	વદન - મોં	વંદન - પ્રણામ
52	વશ - કાબૂ	વંશ - કૂળ
53	વાસ - દુર્ગંધ	વાંસ - એક વનસ્પતિ
54	સત - સત્ય	સંત - સાધુ
55	સાજ - શણગાર	સાંજ - સંધ્યા
56	સારું - ઉત્તમ	સારુ - માટે
57	હસ - હસવું	હંસ - પક્ષી
58	હોશ - શુદ્ધિ, ભાન	હોંશ - ઉત્સાહ, ઉમંગ
❖ શબ્દમાં (હસવ) 'ઉ' (દીર્ઘ) 'ઊ' ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
59	અંગુર - નવી ત્વચા	અંગૂર - લીલીદ્રાક્ષ
60	આહૂતહોમેલું -	આહૂત - બોલાવેલું, નિમંત્રેલું
61	ઊરુ - વિશાળ, ઉમદા	ઊરુ - જાંઘ
62	કૂચસ્ત્રીની છાતી -	કૂચ - લશ્કરી ઢબે ચાલવું તે
63	કુલ - એકંદરે	કૂલ - કિનારો
64	ગુણ - લક્ષણ, જાતિ, સ્વભાવ	ગૂણ - થેલો, કોથળો

65	દારુ - દેવદારનું ઝાડ	દારુ - મદિરા, બંદુકમાં વપરાતું મિશ્રણ
66	પુર - નગર, શહર	પૂર - પ્રવાહ
67	પુરી - નગરી	પૂરી - એક તળેલી ખાવાની વાનગી
68	પુંજ - ઢગલો	પૂંજ - મીઠું
69	મુરત - મુદૂર્ત, શુભસમય	મૂરત - મૂર્તિ
70	રકુ - નાઠેલું, પલાયન	રકૂ - કપડાને સાધવું તે
71	વધુ - વધારે	વધૂ - પત્ની, વહુ
72	સુણવું - સાંભળવું	સૂણવું - સોજો આવવો
73	સુત - પુત્ર	સૂત - સારથિ
74	સુતર - સહેલું	સૂતર - રૂનો તાર
75	સુર - દેવ	સૂર - અવાજ, સૂર્ય
76	સુરત - એક શહેર	સૂરત - ચહેરો, વદન
77	સુરતિ - આનંદ, સુખ	સૂરતી - સૂરતનું
78	સુવા - એક વનસ્પતિ	સૂવા - ઊંઘવા

❖ શબ્દમાં 'શ' 'સ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો

79	અંશ - ભાગ	અંસ - ખંભો
80	કેશ - વાળ	કેસ - મુકદમો
81	કોશ - ભંડાર	કોસ - ગાઉ, અઢી કિલોમીટર
82	નશો - કેફ	નસો - નસનું બહુવચન
83	પાશ - ફાંસો	પાસ - સફળ
84	મેશ - કાજળ	મેષ - ઘેટો, એક રાશિ
85	રાશ - દોરડું	રાસ - ગોળાકારે ફરતા ગવાતું ગીત
86	લેશ - જરાક	લેસ - (જરીનીકિનાર (
87	વીશી - ભોજનાલય	વીસી - વીસનો સમૂહ
88	શત - સો	સત - સત્ય
89	શમાવવું - શાંત કરવું	સમાવવું - સમાવેશ કરવો
90	શર - બાણ	સર - સરોવર
91	શરત - હોડ, કરાર, બોલી	સરત - નજર, સ્મૃતિ, ધ્યાન
92	શંકર - મહાદેવ	સંકર - મિશ્રણ
93	શાન - ચહેરાનો દેખાવ	સાન - ઈશારો, સમજણ
94	શાપ - બદદુવા	સાપ - સરિસૃપ
95	શાલ - ઓઢવાનું વસ્ત્ર	સાલ - વરસ
96	શાળા - સ્કૂલ	સાળા - પત્નીના ભાઈ
97	શાંત - મૂક, શમેલું	સાન્ત - મર્યાદિત
98	શેર - સિંહ, એક માપ	સેર - સહેલ

❖ શબ્દમાં (હ્રસ્વ) 'ઈ' (દીર્ઘ) 'ઈ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો

99	અલિ - ભમરો, બી	અલી - સ્ત્રી સંબોધન
----	----------------	---------------------

100	અવધિ - નિશ્ચિત સમય	અવધી - અવધની (નીઅયોધ્યા)
101	ખચિત - જડેલું	ખચીત - જરૂર,અવશ્ય
102	ચિડ - ગુસ્સો	ચીડ - એક વૃક્ષ
103	ચિર - લાંબુ	ચીર - રેશમી વસ્ત્ર
104	જિત - જીતનારું	જીત - વિજય ,ફતેહ
105	જિન - જૈન તીર્થંકર, કપાસ લોઢવાનું કારખાનું	જીન - ઘોડાનું પલાણ
106	દિન - દિવસ	દીન - ગરીબ
107	દિશ - દિશા	દીશ - સૂર્ય
108	દ્વિપ - હાથી	દ્વીપ - બેટ
109	પતિ - સ્વામી	પતી - ક્રિયા પુરી થઈ
110	પલિત - પળિયાંવાળું	પલીત - ભૂતપ્રેત
111	પાણિ - હાથ	પાણી - જળ
112	પિતાબાપા -	પીતા -પાતળા કકડા
113	પિન - ટાંકણી	પીન - પુષ્ટ, જાડું
114	મતિ - બુદ્ધિ	મતી - મતવાળું
115	મરીચિ -કિરણ	મરીચી - સૂર્ય
116	મિલ - કારખાનું	મીલ - પ્રતિપક્ષ, વિરોધી
117	મિલન - મુલાકાત	મીલન - બંધ કરવું - બીડવું તે
118	રતિ - પ્રેમ	રતી - એક માપ
119	રવિ - સૂર્ય	રવી - શિયાળાને લગતું
120	રાશિ - ઢગલો-ગણિતનો આંકડો, નક્ષત્રનાં બાર જૂમખાંમાંનું પ્રત્યેક	રાશી - ખરાબ
121	વસ્તિ - મુત્રાશય	વસ્તી - લોકસંખ્યા
122	વારિ - પાણી	વારી - ક્રમ, વારો
123	વિણવિના -	વીણ - પ્રસવવેદના
124	વિદ્ધર -મહાભારતનું પાત્ર	વિદ્ધર - ઘણે દ્ધર
125	સિત - શ્વેત,સફેદ	સીત - કોશ
126	સુદિનશુભ દિવસ -	સુદીન - ખૂબ નમ્ર
127	સુરતિ - આનંદ,સુખ	સૂરતી - સૂરતનું
128	હરિ - પ્રભુ	હરી - કૂવાના પાણીથી પકવેલું, કૂવાના પાણીથી કરેલો (ઉનાળાનો)પાક
129	ખચિત - જડેલું	ખચીત - અવશ્ય, જરૂર
❖ શબ્દમાં 'ગ' - 'ઘ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
130	ગણ - જૂથ	ઘણ - મોટો હથોડો
131	ગણું - વધારે(બમણું)	ઘણું - ખૂબ
132	ગામ - ગામડું	ઘામ - બફારો, ઉકળાટ
133	ગેર - એક પૂર્વ પ્રત્યય	ઘેર - ઘરમાં
134	ગેરુ - લાલ મટોડી	ઘેરું -કીડાએ કોરવાથી ગરેલો લાકડાનો લોટ

135	ગોળી -ટીકડી	ઘોળી - ધૂંટીને
❖ શબ્દમાં 'ર' - 'ળ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
136	આરસ - સંગેમરમરનો પથ્થર	આળસ - એટીપણું
137	ઊછરવું -મોટા થવું	ઊછળવું - ફૂદવું
138	કઠોર - દયાહીન	કઠોળ - દાળ અનાજ (ફિદળ)
139	ખરું - સાચું	ખળું - અનાજ મસળવાની જગ્યા
140	ગોર - પુરોહિત	ગોળ - એક ગભ્યો ખાદ્ય પદાર્થ
141	દાર - 'વાળું'ના અર્થમાં (ધારદાર)	દાળ - કઠોળનું ફાડિયું
142	નર -પુરુષ	નળ - પાણીનો નળ
143	ભરવું - સંઘરવું	ભળવું - ભેગું મળી જવું
144	મરવું - મરણ પામવું	મળવું - ભેગા થવું
145	યાર - મિત્ર,દોસ્ત	યાળ - સિંહની ગરદનના વાળ
146	વાર - ત્રણ ફૂટ ,દિવસ	વાળ - કેશ
147	વારવું - અટકાવવું	વાળવું - કચરો વાળવો
148	વારું - ઠીક ,સારું	વાળું - રાત્રિભોજન
149	સંભાર - શાક કે અથાણાનો મસાલો	સંભાળ - કાળજી
150	સંભારવું - યાદ કરવું	સંભાળવું - જાળવવું
151	સફર - મુસાફર	સફળ - સાર્થક
152	હર - દરેક ,પ્રત્યેક	હળ - જમીન ખેડવાનું ઓજાર
❖ શબ્દમાં 'જ' - 'ઝ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
153	જડી - ઔષધિનું મૂળ	ઝડી - જોસભેર વરસવું તે
154	જમવું - ભોજન કરવું	ઝમવું - પ્રવાહીનું ઝરવું
155	જરા - વૃદ્ધાવસ્થા , ધડપણ	ઝરા - પાણીનો સ્ત્રોત
156	જાળ - પંખીને પકટવા માટેની ગુંથેલી દોરી	ઝાળ - જવાળા(આંચ)
157	જેર - વશમાં	ઝેરવિષ -
158	જોડ - જોડી	ઝોડ - વળગણ
159	સૂજ - સોજો	સૂઝ - સમજ
❖ શબ્દમાં 'ટ' - 'ડ' અને 'ઠ' - 'ઢ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
160	કટક - લશ્કર, છાવણી	કડક - અક્કડ
161	ફૂટ - કઠણ ,અધરું	ફૂડ - કપટ,ઠગાઈ
162	ખાટ - ખાટલો,હિંચકો	ખાડ - ખાડો ખાઈ
163	ખોટ - નુકસાન	ખોડ - શારીરિક વિકલાતા
164	ઠગ - ઠગનાર	ઢગ - ઢગલો
165	પીઠ - બરડો	પીઢ - મોટી ઉંમરનું
166	મઠ -એક કઠોળ, સાધુનો આશ્રમ	મઢ - માતાનું સ્થાનક
167	વેઠ -વૈતરું	વેઢ -આંગળીનો કાપા
❖ શબ્દમાં સંવૃત્ત 'ઓ' - વિવૃત્ત 'ઑ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
168	કોઠી - માટીનો નળો	કોઠી - કોઠાંનું ઝાડ

169	ખોડો - હલન્ટ	ખોડો - માથામાં જામતો મેલ
170	ખોળ - શોધવું	ખોળ - તેલીબિયાંનો ફૂયો
171	ગોળએક ગાણિતિક આકૃતિ -	ગોળ - એક ગળ્યું ખાદ્ય
172	ચોરી - ચોરીનો ધંધો	ચોરી - લઝમંડપ
173	ચોળી - (સ્ત્રીઓનો ટૂંકી બાંચનોકબજો (	ચોળી - એક કઠોળ
❖ અન્ય વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
174	અપેક્ષા - ઇચ્છા ,આશા	ઉપેક્ષા - તિરસ્કાર
175	અસ્ત્ર - દૂર ફેંકવાનું હથિયાર	શસ્ત્ર - હાથમાં રાખી લડવાનું હથિયાર
176	આંગણું - આંગળી	આંગણું - ઘરની આગળનો ભાગ
177	ઈનામ -બક્ષિસ	ઈમાન - પ્રામાણિકતા
178	કુશ - એક જાતનું ઘાસ	કૃશ - કુબળું
179	ઢાલ - રક્ષક વસ્તુ	ઢાળ - ઢોળાવ
180	તુરંગજેલ -	તરંગ મોજું -,લહેર
181	તોટો - નુકસાન	ટોટો - મોટી ટોટી
182	દોશી - કાપડ વેચનાર	ડોશી - ઘરડી સ્ત્રી
183	પુષ્ટ - જાડું	પુષ્ટ - પુસ્તકનું પાનું
184	પ્રણામ - નમસ્કાર	પ્રમાણ - પુરાવો, માપ, ધોરણ
185	પ્રસાદ - કૃપા	પ્રાસાદ - મહેલ
185	ભવન - મકાન	ભુવન - જગત ,લોક
187	ઉપધાન - ઓશીકું	ઉપધાન્ય - હલકી જાતનું અનાજ
188	ઉપપતિ - દિયર	ઉપપત્તિ - ઉપાય
189	નિવૃત્તિ - ફુરસદ, કામધંધામાંથી છૂટવું તે	નિર્વૃત્તિ - શાંતિ
190	કૃતજ્ઞ - નિમકહલાલ	કૃતઘ્ન - નિમકહરામ
191	અકુલ - કુલહીન, અકુલીન	અંકૂલ - એક વનસ્પતિ, ઔષધિ
192	આઘ - પ્રારંભનું, મૂળ	આધ - અડધું
193	કંકણ - બંગડી, ચૂડી	કંકર - કાંકરો
194	અકસ્માત - અચાનક, એકાએક	અકસ્માત - અણધારી ઘટના, હોનારત
195	લક્ષ - લાખ	લક્ષ્ય - ધ્યેય
196	મેદની - ભીડ	મેદિની - પૃથ્વી
197	શ્રેષ્ઠ - સર્વોત્તમ	શ્રેષ્ઠી - શેઠ
198	અહિ - સાપ	અહીં - અત્ર, આ સ્થળે
199	નિંદવું - નિંદા કરવી	નીંદવું - નકામું ઘાસ ખોટી કાઢવું
200	શાવક - બચ્ચું, બાળ	શ્રાવક - સાંભળનાર

● સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. સાહિત્યિક નિબંધો અને લેખન કૌશલ્ય - સંપાદક : મફત ઓઝા, રતિલાલ સા. નાયક
૨. ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ્ય - ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૩. સાહિત્યાયન - બાબુદાવલપુરા; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૪. અપઠિતનો આસ્વાદ અને સ્વાધ્યાય - ડૉ. રતિલાલ દવે તથા અન્ય લેખકો, સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ

- પ. ભાષા વિવેક – પ્રકાશન: ભાષાનિયામકની કચેરી, ગાંધીનગર
- દ. આસ્વાદ અને અવબોધ – પ્રા. રતિલાલ સાં. નાયક તથા ડૉ. પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ; અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ
૭. અપઠિત – સંપાદક : પ્રકાશ રાવલ; રાવલ પ્રકાશન, પાટણ
૮. મોટો કોશ – સંપાદક : રતિલાલ સાં. નાયક; અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ
૯. નાનો કોશ – સંપાદકો : ઉપેન્દ્ર ર. ભટ્ટ અને રતિલાલ સાં. નાયક; અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ
૧૦. પદબદ્ધ વ્યાકરણ – રમણીકલાલ મારુ
૧૧. સરળ ગુજરાતી વ્યાકરણ – ડૉ. ભરતભાઈ ઠાકર
૧૨. ભાષા લેખન – કે. કા. શાસ્ત્રી; લક્ષ્મી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ
૧૩. અપઠિત લેખન કૌશલ અને પરિશીલન – ડૉ. નીતિન વડગામા; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	:	GUJARATI								
Course(Paper) No.	:	03	Name :	(અર્વાચીન પદ્યકૃતિ) ‘દલપતરામનાં શ્રેષ્ઠ કાવ્યો’ - સં. ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા						
Course (Paper)	Core:	19	01	01	01	01	02	03	01	
Unique Code:	Elective-1:	19	01	01	02	01	02	03	01	
	Elective-2:	19	01	01	03	01	02	03	01	
External Exam	Reguler Student:	02:30 Hours								
Time Duration:	External Student:	02:30 Hours								

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	02 (TWO)	Core, Ele.1 & Ele.2	03	30	70	-	100

કૃતિ : ‘દલપતરામનાં શ્રેષ્ઠ કાવ્યો’, સંપાદક : ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા; પ્રકાશન : પાર્શ્વ પબ્લિકેશન; પ્રથમ આવૃત્તિ ૨૦૦૮

હેતુ: વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન ગુજરાતી ભાષાના આઘકવિ દલપતરામની કવિતા અવગત થાય.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ▪ કવિ દલપતરામ ▪ ‘દલપતરામના શ્રેષ્ઠ કાવ્યો’નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ▪ મુક્તક ▪ કવિત : <ol style="list-style-type: none"> ૧. ઊંટ કહે ૨. કેરેથી નમેલી રોશી ૩. એક ભોળો ભાભો ૪. એક શરણાઈ વાળો ૫. વાણી થકી જાણીએ ૬. મનરૂપી ઘોડો 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ▪ વર્ણનરીતિનાં કાવ્યો : <ol style="list-style-type: none"> ૧. વિવિધ ઋતુઓનું વર્ણન ૨. વસંત ઋતુઓનું વર્ણન ૩. ગ્રીષ્મકાળ 	૧૪	૧૪

	૪. અંધારું ૫. આબુનું વર્ણન ■ ગેયરચનાઓ : ૧. આકાશ તથા કાળ વિષેની ગરબી ૨. માતાની સ્તુતિ ૩. મહિના ૪. સીતાજીના કાગળનું ધોળ ૫. ધીરે ધીરે સુધારાનો સાર		
૪	■ કથાકાવ્યો : ૧. બાપાની પીંપર વિષે ૨. 'ફાબ્સવિરહ'માંથી એક અંશ ૩. પુરી એક અંધેરી નગરી ■ વિવિધ : ૧. ઈશ્વર છે તે વિષે ૨. વાણીમહિમા ૩. ગુજરાતી ભાષા ૪. હિન્દ ઉપર ઉપકાર વિષે ૫. માનો ગુણ	૧૪	૧૪
૫	૧. 'દલપતરામના શ્રેષ્ઠ કાવ્યો'માં નીતિબોધ ૨. 'દલપતરામના શ્રેષ્ઠ કાવ્યો'માં પ્રકૃતિ ચિત્રણ ૩. 'દલપતરામના શ્રેષ્ઠ કાવ્યો'માં સમાજ વાસ્તવ ૪. 'દલપતરામના શ્રેષ્ઠ કાવ્યો'માં હાસ્ય-કટાક્ષ ૫. છંદ વૈવિધ્ય ૬. પૂર્વાપર સંદર્ભ ૭. કાવ્યાસ્વાદ (અત્રે નિર્દિષ્ટ કાવ્યોમાંથી) : 'માનો ગુણ', 'પુરી એક અંધેરી નગરી', 'ધીરે ધીરે સુધારાનો સાર', 'સીતાજીના કાગળનું ધોળ', 'માતાની સ્તુતિ', 'વસંત ઋતુઓનું વર્ણન', 'આબુનું વર્ણન', 'એક શરણાઈ વાળો', 'ઊંટ કહે'	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ એસાઈમેન્ટ
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. દલપત ગ્રંથાવલિ ૨-૩

- ચિમનલાલ ત્રિવેદી

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	: GUJARATI																											
Course(Paper) No.	: 03 Name : <u>(લોકસાહિત્ય – ૨) : લોકગીત ભાગ-૨</u>																											
Course (Paper) Unique Code:	<table border="1"> <tr> <td>Core:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>03</td> <td>02</td> </tr> <tr> <td>Elective-1:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>03</td> <td>02</td> </tr> <tr> <td>Elective-2:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>03</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>03</td> <td>02</td> </tr> </table>	Core:	19	01	01	01	01	02	03	02	Elective-1:	19	01	01	02	01	02	03	02	Elective-2:	19	01	01	03	01	02	03	02
Core:	19	01	01	01	01	02	03	02																				
Elective-1:	19	01	01	02	01	02	03	02																				
Elective-2:	19	01	01	03	01	02	03	02																				
External Exam Time Duration:	<table border="1"> <tr> <td>Reguler Student:</td> <td>02:30 Hours</td> </tr> <tr> <td>External Student:</td> <td>02:30 Hours</td> </tr> </table>	Reguler Student:	02:30 Hours	External Student:	02:30 Hours																							
Reguler Student:	02:30 Hours																											
External Student:	02:30 Hours																											

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	02 (TWO)	Core, Ele.1 & Ele.2	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી લોકસાહિત્ય અને લોકગીતથી માહિતગાર બને.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ▪ લોકગીતોના પ્રકારો : (ખાયણા, ઉત્સવ-મેળાનાગીત, લગ્નગીત, વિલાપગીત વગેરેનો સંક્ષિપ્ત પરિચય) ▪ ઉત્સવ-મેળાના ગીતો 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ▪ વિધિગીતો : (ગોરમાનાં ગીતો, તુલસીવિવાહના ગીતો, રાંદલનાં ગીતો, લગ્નગીતો વગેરેનો સંક્ષિપ્ત પરિચય) ▪ લગ્નગીતો 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ખાયણા ▪ બાળગીતો(જોડકણા) 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> ▪ રાંદલના ગીતો ▪ હાલરડાં 	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ એસાઈમેન્ટ
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. લોકસાહિત્યનું સમાલોચન – ઝવેરચંદ મેઘાણી
૨. લોકસાહિત્ય વિમર્શ - જયમલ્લ પરમાર
૩. આપણા લોકગીતો - જયમલ્લ પરમાર
૪. લોકગીત: તત્ત્વ અને તંત્ર – ડૉ. બળવંત જાની
૫. લોકગીત – રણજીતરામ મહેતા
૬. કંકાવટી – ઝવેરચંદ મેઘાણી
૭. લોક વાઙ્મય – કનુભાઈ જાની
૮. ગુજરાતનો સમૃદ્ધ લોકવાઙ્મય વારસો – ડૉ. નિરંજન રાજયગુરુ
૯. લોકસાહિત્ય (ગુજરાતી લોકગીતો) – ડૉ. પ્રભાશંકર તેરૈયા અને નરોત્તમ પલાશ
૧૦. ચુંદડી -૧,૨ - ઝવેરચંદ મેઘાણી
૧૧. આપણાં લગ્નગીતો – વિનાયક રાવલ;
૧૨. વિવાવાજન - ઈન્દુબહેન પટેલ

FACULTY OF ARTS**Syllabus**

Subject	: GUJARATI
Course(Paper) No.	: 04 Name : (अर्वाचीन गद्यकृति) 'सायां समझां' - लेखक : पन्नालाल पटेल
Course (Paper) Unique Code:	Core: 19 01 01 01 01 02 04 01 Elective-1: 19 01 01 02 01 02 04 01 Elective-2: 19 01 01 03 01 02 04 01
External Exam Time Duration:	Reguler Student: 02:30 Hours External Student: 02:30 Hours

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	02 (TWO)	Core, Ele.1 & Ele.2	03	30	70	-	100

कृति : 'सायां समझां' -लेखक : पन्नालाल पटेल;

हेतु : विद्यार्थीओ लघुनवलना स्वरूप अने पन्नालाल पटेलनी सर्जन प्रतिभाथी परिचित थाय.

अेकम	अेकम शीर्षक / अभ्यासना मुद्दा	गुणभार	
		निबंधात्मक अने टूंकउत्तर प्रकारना प्रश्नो	
		रेग्युलर विद्यार्थीओ माटे	बाह्य (External) विद्यार्थीओ माटे
१	<ul style="list-style-type: none"> लघुनवलनुं स्वरूप (संक्षिप्त परियय) नवलकथा अने लघुनवल (संक्षिप्त लेद) 	१४	१४
२	<ul style="list-style-type: none"> 'सायां समझां'नुं समग्रलक्षी मूल्यांकन 'सायां समझां'नुं गुजराती लघुनवलमां स्थान 	१४	१४
३	<ul style="list-style-type: none"> 'सायां समझां'मां कथानायक मथुरनो मनोसंघर्ष 'सायां समझां'नी पात्रसृष्टि 'सायां समझां'नी वस्तुरयनाने संकुल बनावतां तत्वो : इन्टसी, स्वप्न, ज्योतिष 	१४	१४
४	<ul style="list-style-type: none"> 'सायां समझां'मां विषय अने तेनी भावजतनुं संतुलन 'सायां समझां'नी बानी-शैली 'सायां समझां'मां समय संकलना 	१४	१४
५	<ul style="list-style-type: none"> 'सायां समझां' - शीर्षकनी यथार्थता 'सायां समझां'मां वकता (Irony) 	१४ (७+७)	१४ (७+७)

	■ પૂર્વાપર સંદર્ભ (બે પૂછવા)		
	❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)		
	એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ	૩૦	૩૦- એસાઈમેન્ટ
	કુલ	૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. 'ગુજરાતી કથાવિશ્વ' (લઘુનવલ) - સંપાદક : બાબુ દાવલપુરા અને નરેશ વેદ, શબ્દવિવેક
૨. પન્નાલાલ પટેલ વ્યક્તિત્વ અને વામય' - બાબુ દાવલપુરા, પાર્શ્વપ્રકાશન

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	: GUJARATI																											
Course(Paper) No.	: 04 Name : ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૨																											
Course (Paper) Unique Code:	<table border="1"> <tr> <td>Core:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>04</td> <td>02</td> </tr> <tr> <td>Elective-1:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>04</td> <td>02</td> </tr> <tr> <td>Elective-2:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>03</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>04</td> <td>02</td> </tr> </table>	Core:	19	01	01	01	01	02	04	02	Elective-1:	19	01	01	02	01	02	04	02	Elective-2:	19	01	01	03	01	02	04	02
Core:	19	01	01	01	01	02	04	02																				
Elective-1:	19	01	01	02	01	02	04	02																				
Elective-2:	19	01	01	03	01	02	04	02																				
External Exam Time Duration:	<table border="1"> <tr> <td>Reguler Student:</td> <td>02:30 Hours</td> </tr> <tr> <td>External Student:</td> <td>02:30 Hours</td> </tr> </table>	Reguler Student:	02:30 Hours	External Student:	02:30 Hours																							
Reguler Student:	02:30 Hours																											
External Student:	02:30 Hours																											

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	02 (TWO)	Core/ Ele.1 / Ele.2	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓનો ગુજરાતી ભાષા સાથેનો લગાવ વધશે, વિદ્યાર્થીઓ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા માટે સક્ષમ બનશે, વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાના વ્યાહવારિક લેખન તરફ અભિમુખ બનશે.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	■ ગદ્યખંડનું વિવરણ	૧૪	૧૪
૨	■ સંક્ષેપીકરણ	૧૪	૧૪
૩	■ <u>વિરામ-ચિહ્નો :</u> ૧. અલ્પવિરામ, અર્ધવિરામ, પૂર્ણવિરામ, ગુરુવિરામ. ૨. આશ્ચર્ય ચિહ્ન, પ્રશ્નાર્થ ચિહ્ન, અવતરણ ચિહ્ન, લોપચિહ્ન, એજનચિહ્ન. ૩. લઘુરેખા, ગુરુરેખા, તિર્યકરેખા. ૪. લઘુકૌસ, ગુરુકૌસ, છગડિયો કૌસ. ૫. ખંડવર્ણ, કાકપદ(ઘોડી), કુદડી. ■ <u>જોડાક્ષર(સંયુક્તાક્ષર)ની પદ્ધતિઓ :</u> ૧. દંડલોપ દર્શાવી લખાતા જોડાક્ષર, ૨. વ્યંજન બેવડાવી બોલાતા-લખાતા જોડાક્ષર, ૩. વ્યંજનોને અડકાડી લખાતા જોડાક્ષર ૪. વ્યંજન હલન્તથી લખાતા જોડાક્ષર ૫. વ્યંજનની મૂળ આકૃતિ બદલાઈ બોલાતા-લખાતા જોડાક્ષરો	૧૪	૧૪

૪	■ સમાસ:(દ્વન્દ્વ, તત્પુરુષ, કર્મધારય, ઉપપદ, બહુવ્રીહિ, અવ્યયીભાવ)	૧૪	૧૪
૫	■ રૂઢિપ્રયોગો (નિયત કરેલમાંથી) ■ કહેવતો (નિયત કરેલમાંથી)	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

નોંધ : એકમ-૫ માટે અભ્યાસક્રમમાં નિયત કરેલ 'રૂઢિપ્રયોગો' અને 'કહેવતો' પરિશિષ્ટ - ૧ અને ૨ માં આપવામાં આવેલ છે.

❖ પરિશિષ્ટ : ૧

○ એકમ - ૫ : 'રૂઢિપ્રયોગો' (અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરેલ રૂઢિપ્રયોગો):

(નોંધ : એકમ - ૫ માં નિર્દિષ્ટ 'રૂઢિપ્રયોગો' - એ પેટા મુદ્દા માટે નીચે મુજબના ૧૦૦ રૂઢિપ્રયોગો નિયત કરવામાં આવેલ છે. પરીક્ષા માટે એક રૂઢિપ્રયોગનો એક ગુણભાર આપવામાં આવેલ છે. તેને ધ્યાને રાખી પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવાનું રહેશે.)

રૂઢિપ્રયોગો

૧.	આકાશ-પાતળ એક કરવાં.	-	શક્ય બધા જ ઉપાયો કરવા.
૨.	કાનની બૂટ પકડવી.	-	ભૂલ સ્વીકારવી.
૩.	કાગનો વાઘ કરવો.	-	નાની વાતને મોટું રૂપ આપવું.
૪.	ટાઢે પાણીએ ખસ જવી.	-	વગર મહેનતે વિધ્ન ટળવું.
૫.	દૂધમાંથી પોરા કાઢવા.	-	સારી વસ્તુમાં અવગુણ શોધવા.
૬.	પાણી મૂકવું.	-	પ્રતિજ્ઞા લેવી.
૭.	બે પાંદડે થવું.	-	પૈસાવાળા થવું.
૮.	મન ખાટું થવું.	-	ઉદાસ થવું.
૯.	મોંમા આંગળા ઘાલવા.	-	નવાઈ પામવી.
૧૦.	લીલીસૂકી જોવી.	-	સુખદુઃખ જોવાં.
૧૧.	લોઢાના ચણા ચાવવા.	-	મુશ્કેલ કાર્ય કરવું.
૧૨.	શેર લોહી ચઢવું.	-	આનંદિત થવું.
૧૩.	હથેળીમાં ચાંદ બતાવવો.	-	પ્રલોભન આપવું.
૧૪.	હાથ કાળા કરવા.	-	કલંક લાગે એવું ખરાબ કામ કરવું.
૧૫.	ઈંડરિયો ગઢ જીતવો.	-	અઘરું કાર્ય કરવું.
૧૬.	અગિયાર ગણી જવા.	-	નાસી જવું.
૧૭.	અડદ સાથે મગ ભરડવા.	-	વગર વિચાર્યે જેમ તેમ દીધે રાખવું.
૧૮.	અલ્લાહની ગાય.	-	ગરીબ સ્વભાવનો માનવી.
૧૯.	અંધારછેડો ઓઢવો.	-	અદૃશ્ય થઈ જવું.
૨૦.	આડખીલીરૂપ બનવું.	-	વિધ્નરૂપ બનવું.
૨૧.	આંખની કીકી હોવું.	-	અતિશય વહાલા હોવું.

૨૨.	આંગળી આપતાં પહોંચો પકડવો.	-	થોડી મદદ આપનારનું બધું જ પચાવી લેવું.
૨૩.	ઊલટી ગંગા વહેવી.	-	નિયમથી વિરુદ્ધ વર્તવું.
૨૪.	ઊઠાં ભણાવવાં.	-	છેતરવું.
૨૫.	ઊંડા પાણીમાં ઊતરવું.	-	જોખમમાં પડવું.
૨૬.	એક પગ દૂધમાં અને એક પગ દહીંમાં.	-	બંને પક્ષમાં રહેવું.
૨૭.	કાચું કાપવું.	-	ખોટી ઉતાવળ કરી કામ બગાડવું.
૨૮.	કાટલું કાઢવું.	-	મારી નાખવું.
૨૯.	કાન ઉપર ન ધરવું.	-	લક્ષમાં ન લેવું.
૩૦.	કાળુંઘોળું કરવું.	-	અનીતિ આચરવી.
૩૧.	કાળી ટીલી.	-	કલંક.
૩૨.	કેસરિયાં કરવાં.	-	મરણિયો પ્રયત્ન કરવો.
૩૩.	કૂવો-હવાડો કરવો.	-	કમોતે મરવું.
૩૪.	કાંડા કાપી આપવાં.	-	લેખિત કબૂલાત આપવી.
૩૫.	ખોળો પાથરવો.	-	કરગરવું.
૩૬.	ગંગા-જમના વહેવી.	-	ચોધાર આંસુએ રડવું.
૩૭.	ગાંઠનું ગોપીચંદન કરવું.	-	પોતાને પૈસે પોતાને નુકશાન થવા દેવું.
૩૮.	ઘરમાં હાંલ્લાંએ કુસ્તી કરવી.	-	ગરીબ સ્થિતિ હોવી.
૩૯.	ચંદરવો બાંધવો.	-	જાહેર કરવું.
૪૦.	ચાલતા બળદને આર ઘોંચવી.	-	કામ કરે તેને સતાવવું.
૪૧.	જીવ ખાવો.	-	કંટાળો આપવો.
૪૨.	જીભના કૂચા વાળવા.	-	કહી કહીને થાકવું.
૪૩.	જીવતર પર થીંગડું દેવું.	-	મોટી ઉંમરે પુનર્લગ્ન કરવું.
૪૪.	જીવ પડીકે બંધાવો.	-	ભારે ચિંતામાં મૂકાવું.
૪૫.	ઝાંઝવાના જળ.	-	તદ્દન અશક્ય હોવું.
૪૬.	થોડા દિવસના મહેમાન.	-	અલ્પ આયુષ્ય બાકી હોવું.
૪૭.	દાળમાં કાળું હોવું.	-	છળકપટ હોવું.
૪૮.	ધૂળ ઉપર લીપણ.	-	નિષ્ફળ કામ.
૪૯.	ધૂળ ચાટવું કરવું.	-	હરાવીને હેઠે પાડવું.
૫૦.	નાકલીટી તાણવી.	-	અત્યંત દીનપણે શરણે જવું.
૫૧.	પગ ભારે થવા.	-	જવાની હિંમત ચાલી જવી.
૫૨.	પગ તળે રેલો આવવો.	-	કોઈ કાર્યમાં સંડોવાવું.
૫૩.	પથ્થર પર પાણી.	-	નકામી મહેનત.
૫૪.	પાણીચું આપવું.	-	બરતરફ કરવું.
૫૫.	પહાડ તૂટી પડવો.	-	દુઃખ આવવું.
૫૬.	પાછા થવું.	-	મરી જવું.
૫૭.	પાશેરામાં પહેલી પૂણી.	-	શરૂઆત.
૫૮.	પાસા અવળા પડવા.	-	મુરાદ બર ન આવવી.
૫૯.	પેટે પથરો પાકવો.	-	પુત્ર કપૂત નીકળવો.
૬૦.	બીડું ઝડપવું.	-	કપરું કામ માથે લેવું.
૬૧.	ભાંગરો વાટવો.	-	છૂપી વાત કહી દેવી.
૬૨.	માથે છાણાં થાપવાં.	-	ગાંઠવું નહિ.

૬૩.	માએ સવાશેર સૂંઠ ખાવી.	-	તાકાત હોવી.
૬૪.	મોતિયા મરી જવા.	-	નાસીપાસ થવું.
૬૫.	રીગણી ઉપર હિમ પડવું.	-	દુઃખ ઉપર દુઃખ આવવું.
૬૬.	લોહીઉકાળા કરાવવા.	-	બળાપો કરાવવો.
૬૭.	સીસામાં ઉતારવું.	-	ભોળવી ફસાવવું.
૬૮.	હોળીનું નાળિયેર.	-	કોઈના શિકાર બની જનાર.
૬૯.	કાગને ડોળે રાહ જોવી.	-	આતુરતાથી વાટ જોવી.
૭૦.	કૂવામાંનું દેડકું.	-	સંકુચિત વિચારનું.
૭૧.	ગોળનું ગાડું મળવું.	-	વહાલો કે ઉપયોગી માણસ મળવો.
૭૨.	ઘા ઉપર મીઠું ભભરાવવું.	-	દુઃખીને વધુ દુઃખી કરવું.
૭૩.	ચાર દહાડાનું ચાંદરણું.	-	થોડો સમય ચાલે એવું સુખ.
૭૪.	ડિંગ હાંકવી.	-	ગપ મારવી.
૭૫.	તતૂડી ફૂંકવી.	-	બડાઈ મારવી.
૭૬.	ધોયેલો મૂળો.	-	આળસુ અક્કડ.
૭૭.	હાથ પીઠીવાળા કરવા.	-	પરણાવી દેવું.
૭૮.	સો ગળણે ગાળીને પાણી પીવું.	-	ઘણી જ સંભાળથી કે કાળજીથી વર્તવું.
૭૯.	સોળે સાન ને વીસે વાન.	-	સોળ વર્ષની ઉંમરે સમજણ અને વીસ વર્ષની ઉંમરે ચામડીનો રંગ કાયમી થઈ જાય.
૮૦.	યાહોમ કરવું.	-	મરણિયા થઈ કોઈપણ જોખમે મથવું.
૮૧.	પારોઠનાં પગલાં ભરવાં.	-	યુદ્ધમાંથી પીઠ બતાવીને ભાગી આવવું.
૮૨.	પડો વગડાવવો.	-	લોકોમાં જાહેર કરવું; ઢંઢેરો પોકારાવવો; સાદ પડાવવો.
૮૩.	નાડ હાથમાં આવવી.	-	કોઈના ગુપ્ત વિચાર જાણવા કોઈ માણસને નાણી જોવું; મર્મવિચારથી જાણીતા થવું; સ્વભાવ ઓળખવો.
૮૪.	ધૂળ ચાટતું કરવું.	-	હેઠે પાડી ધૂળની સાથે રગદોળવું; મરણતોલ કરી નાખવું.
૮૫.	દળી દળીને કુલડીમાં.	-	સખત શ્રમ કરીને મેળવેલું જવા દેવું.
૮૬.	તેલ જોવું તેલની ધાર જોવી.	-	પૂરી ખાતરી કરવી.
૮૭.	ઢાંકણીમાં પાણી ઘાલી ડૂબી મરવું.	-	શરમના માર્યા મોં ન બતાવવું.
૮૮.	ઝાઝી વાતે ગાડાં ભરાવાં.	-	લાંબું બોલવાથી વધારો થાય એના કરતા ટૂંકમાં પતાવવું.
૮૯.	ચૂનો લગાડવો.	-	મોટા નુકસાનમાં ઉતારવું; ઠગવું; બેવકૂફ બનાવવું; નીચાજોણું કરાવવું.
૯૦.	ચણાના ઝાડ પરથી કૂદી પડવું.	-	સામાન્ય કામને અઘરું કહેવું અથવા જૂજ મહેનત છતાં મોટું પરાક્રમ કર્યું સમજવું.
૯૧.	ખાંડણિયામાં માથું મૂકીને સૂવું.	-	સાવચેત ન રહીએ તો ખંડાઈ જવાય એવી ભયંકર-જોખમ ભરેલી સ્થિતિમાં રહેવું; જોખમ માથે મૂકીને રહેવું.
૯૨.	ઓળિયો ઘોળિયો કરવો.	-	વારી જવું; ન્યોછાવર થઈ જવું.
૯૩.	એરંડિયું પીવું.	-	મોં બગડવું.
૯૪.	એક માળાના મણકા.	-	સરખા સ્વભાવ-કદ-રૂપ-જાત-ગુણ-વિદ્યાનું માણસ
૯૫.	ઊંધા એકડા.	-	અવળા પ્રયત્ન.
૯૬.	આંધળી ભેંસે મોઢવું ભાળવું.	-	જોઈતું મળ્યા પછી એને છોડતાં લોભ વધવો.
૯૭.	આંખમાં ભમરીઓ રમવી.	-	આંખની કીકી ચકોરપણે આમતેમ ફરવી.
૯૮.	આશા બાંધવી-સેવવી.	-	આશા ફળવાની ઉમેદ રાખવી.

૯૯. આગ લગાડવી. - કજિયો કરાવવો; લઢવાડ કરાવવી.
૧૦૦. અંધારામાં કુટાવું. - કાંઈ જાણ્યા વિના મિથ્યા પ્રયાસ કરવો.

❖ પરિશિષ્ટ : ૨

○ એકમ - ૫ : ‘કહેવતો’ (અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરેલ રૂઢિપ્રયોગો):

(નોંધ : એકમ - ૫ માં નિર્દિષ્ટ ‘કહેવતો’ - એ પેટા મુદ્દા માટે નીચે મુજબની ૧૦૦ કહેવતો નિયત કરવામાં આવેલ છે. પરીક્ષા માટે એક કહેવતનો એક ગુણભાર આપવામાં આવેલ છે. તેને ધ્યાને રાખી પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવાનું રહેશે.)

કહેવતો

૧.	અક્કરમીનો પરિયો કાણો.	-	કમનસીબ વ્યક્તિને દુઃખ ને દુઃખ જ હોય.
૨.	અધૂરો ઘડો છલકાય.	-	અલ્પજ્ઞાની જ વિદ્વાનો ડોળ કરે.
૩.	આડે લાકડે આડો વાઢ.(વેહ, વહેર)-	-	ખરાબ માણસો સાથે ખરાબ જ વર્તાવ હોવો ઘટે.
૪.	આપ ભલા તો જગ ભલા.	-	ભલા સાથે સૌ ભલું.
૫.	આંગળી પકડી પહોંચો કરડવો.	-	સહેજ છૂટ કે પ્રવેશ મળતાં સંપૂર્ણ છૂટ કે પ્રવેશ મેળવવા.
૬.	ઊંટનાં અઢારે વાંકાં.	-	દોષનો ભંડાર.
૭.	એક પંથ ને દો કાજ.	-	એક કામ કરતાં બે કામ થાય.
૮.	એક મ્યાનમાં બે તલવાર ન સમાય.	-	બંને સમર્થો એક જ સ્થાને ન રહી શકે.
૯.	કજિયાનું મૂળ હાંસી ને રોગનું મૂળ ખાંસી.-	-	મશ્કરીમાંથી કજિયો થાય ને ઉધરણમાંથી રોગ થાય.
૧૦.	કજિયાનું મોં કાળું.	-	કંકાસથી દૂર રહેવું સારું.
૧૧.	કાંકરે કાંકરે પાળ બંધાય.	-	થોડુ થોડું કરતાં મોટું કામ પણ પાર પડે.
૧૨.	કોલસાની દલાલીમાં હાથ કાળા.	-	દુર્જને સાથે કામ પડવાથી કલંક લાગે છે.
૧૩.	ક્યાં રાજા ભોજ ને ક્યાં ગાંગો તેલી? -	-	બંનેના ગુણો વચ્ચે સહેજ પણ તુલના ન થઈ શકે.
૧૪.	ખાડો ખોડે તે પડે.	-	કરે તેવું પામે.
૧૫.	ગરજ સરી એટલે વેદ વેરી.	-	સ્વાર્થ પૂરો થતાં સંબંધ છૂટે.
૧૬.	ગાબ્યા મેઘ વરસે નહીં.	-	બોલે તે કરે નહિ.
૧૭.	ઘર ફૂટયે ઘર જાય.	-	અંદર અંદર મતભેદ પડતાં શત્રુ ફાવે.
૧૮.	ઘરડાં ગાડાં વાળે.	-	અનુભવીઓની સલાહ ખરે ટાણે ખપ લાગે.
૧૯.	ઘરકી મુરઘી દાલ બરાબર.	-	ઘરની વસ્તુની કોઈ કદર કરતું નથી.
૨૦.	ઘર વેચીને તીરથ કરવું.	-	સારી વસ્તુ વેચી ખરાબ વસ્તુ લેવી.
૨૧.	ઘી ઢળ્યું તો ખીચડીમાં.	-	પોતાને જ લાભ થવો.
૨૨.	ચડ જા બેટા શૂળી પર.	-	વહાલ દેખાડીને કાસળ કાઢવું.
૨૩.	ચોર કોટવાળને દંડે.	-	શઠ માણસ ન્યાયની વાત કરે.
૨૪.	છણુંદરીના છયે સરખાં.	-	કોઈમાં વિશેષ ગુણ નહિ.
૨૫.	છાણના દેવને કપાસિયાની આંખ.	-	યોગ્યતા મુજબ સત્કાર કરવો.
૨૬.	જર ચાહ્ય સો કર.	-	પૈસાથી બધું થાય.
૨૭.	જર, જમીન, ને જોરુ એ ત્રણે. કજિયાનાં છોરુ.	-	પૈસો, જમીન, ને સ્ત્રી કજિયાનાં કારણ.
૨૮.	જેવી દષ્ટિ તેવી સૃષ્ટિ.	-	જેવા પોતે તેવા બીજા.

૨૯. જે મોઢે પાન ચાવ્યાં તે મોઢે કોયલા કેમ ચવાય ? - એકવાર વચન આપ્યું તે કેમ ઉથાપાય ?
૩૦. જ્યાં સુધી શ્વાસ ત્યાં સુધી આશ. - મૃત્યુ લગી આશા ન છૂટે.
૩૧. ઝાઝી કીડીઓ સાપને તાણે. - ઓછા બળવાન પણ વધારે માણસો વધારે બળવાનને પણ હંફાવે.
૩૨. ટકે શેર ભાજી; ટકે શેર ખાજાં. - સારું નરસું સૌ સરખું.
૩૩. ડાંગે માર્યા પાણી જુદાં ન પડે. - એકસંપમાં ઝટ કુસંપ ન કરાવી શકાય.
૩૪. ડૂબતો માણસ તરણું ઝાલે. - શ્વાસ ત્યાં સુધી આશ.
૩૫. ઢમ ઢોલ માંહે પોલ. - બહારથી સારું પણ અંદરથી ખરાબ.
૩૬. તેજીને ટકોર ને ગધેડાને ડફણાં. - બુદ્ધિશાળી તો અણસારામાં જ સમજે; મૂરખ જોડે જ લમણાઝીક કરવી પડે.
૩૭. તેલ જુઓ તેલની ધાર જુઓ. - સંજોગો જોઈને ધીરજથી કામ કરો.
૩૮. દૂધનો દાઝયો છાશ પણ ફૂંકી ફૂંકીને પીએ. - એકવાર કડવો અનુભવ થયા પછી ભય ન હોય ત્યાં પણ ભય દેખાય.
૩૯. ધોબીનો કૂતરો નહિ ઘરનો કે નહિ ઘાટનો. - બેય પક્ષને પ્રસન્ન રાખવા મથનાર નિષ્ફળ જાય છે.
૪૦. ધોળું એટલું દૂધ નહિ. - બહારથી સારું તે બધેથી જ સારું ન હોય.
૪૧. નમે તે સૌને ગમે. - નમ્રતા મોટો ગુણ છે.
૪૨. નાયવું નહિ ત્યારે આંગણું વાંકું. - કામ કરતાં આવડે નહિ ને ખોટું બહાનું બતાવવું.
૪૩. નાનો તોપણ રાઈનો દાણો. - નાનો માણસ પણ શક્તિશાળી.
૪૪. નેવનાં પાણી મોભે ન ચડે. - અશક્ય શક્ય ન બને.
૪૫. પગ જોઈને પાથરણું તાણો. - શક્તિ જોઈને કામ કરો.
૪૬. પહેલું સુખ તે જાતે નર્યા. - તંદુરસ્તી એ પ્રથમ સુખ.
૪૭. પાકે ઘડે કાંઠા ન ચડે. - અમુક વખત વીતી ગયા પછી પરિસ્થિતિ ન સુધરે.
૪૮. પાણીમાં રહેવું ને મગર સાથે વેર. - જેના હાથ નીચે રહેતા હોઈએ તેની સાથે વેર બાંધવું ઠીક નહિ.
૪૯. પારકી આશ સદા નિરાશ. - બીજા ઉપરનો આધાર નકામો.
૫૦. પેટનો બળ્યો ગામ બાળે. - પોતાના દુઃખે સૌને દુઃખમાં નાખે.
૫૧. બોલે તેના બોર વેચાય. - કહ્યા વિના કોઈ ન જાણે.
૫૨. ભાગ્યશાળીને ભૂત રળે. - ભાગ્ય બળવાન હોય તો બધું મળે.
૫૩. ભાવતું હતું ને વેદે કહ્યું. - પોતાને ગમતું હોય ને હિતસ્વી એ જ સૂચવે.
૫૪. ભીખનાં હાંલલાં શીકે ચડે નહિ. - ભીખ માગ્યે શ્રીમંત ન થવાય.
૫૫. ભેંસ આગળ ભાગવત. - અણસમજીને ઉપદેશ આપવો નકામો છે.
૫૬. મન ચંગા તો કથરોટમાં ગંગા. - અંતઃકરણ પવિત્ર હોય તો યાત્રા કરવાની જરૂર નથી.
૫૭. મુખમાં રામ અને બગલમાં છૂરી. - દેખાવે સારો પણ દિલમાં કપટી.
૫૮. મૂઈ ભેંસના મોટા ડોળા. - વસ્તુની હયાતી બાદ તેની કદર થાય.
૫૯. મોરનાં ઈંડાંને ચીતરવાં ન પડે. - સાચી વસ્તુને જાહેરાતની જરૂર નથી.
૬૦. રાત થોડી ને વેશ ઝાઝા. - સમય ઓછો ને કામ વધારે.
૬૧. લીલા વનના સૂડા ઘણા. - લાભ દેખાય ત્યાં ઘણા આવે.
૬૨. વખાણી ખીચડી દાંતે વળગે. - વખાણીએ તે જ ખરાબ નીવડે.
૬૩. વસુ વિના નર પશુ. - લક્ષ્મી વિનાના માણસની ગણના થતી નથી.
૬૪. વાડ વિના વેલો ન ચઢે. - ઊંચું સ્થાન મેળવવા કોઈ મોટાની ઓથ હોવી જોઈએ.

૬૫.	વાર્યા ન વળે તે હાર્યા વળે.	-	કંઈ ઉપાય ન ચાલે ત્યારે આપમેળે ઠેકાણે આવે.
૬૬.	વિનાશકાળે વિપરીત બુદ્ધિ.	-	વિનાશ થવાનો હોય ત્યારે બુદ્ધિ બગડે.
૬૭.	સંઘર્ષો સાપ પણ કામમાં આવે.	-	સંઘરેલી નકામી વસ્તુ પણ વખત આવ્યે ઉપયોગી થઈ પડે.
૬૮.	સંપ ત્યાં જંપ.	-	સંપથી શાંતિ ને સુખ મળે છે.
૬૯.	સાઠી બુદ્ધિ નાઠી.	-	ઘરડાં થાય તેમ મતિ જાય.
૭૦.	સાયને નહિ આંચ.	-	સત્યનો સદા જય થાય છે.
૭૧.	સાપ ગયા ને લિસોટા રહ્યા.	-	સારી વસ્તુ ગઈ ને નકામી કાયમ થઈ.
૭૨.	મળ્યા ત્યારે મીર ને ન મળ્યા ત્યારે ફકીર.	-	પૈસો આપ્યો હોય ત્યારે ઉદાર અને ન આવ્યો હોય ત્યારે યાચક
૭૩.	માગીને ખાવું ને મસીદે સૂવું.	-	ભીખ માગી ખાવું અને મસીદે મફત સૂવું એવું રખડતું જીવન.
૭૪.	કાગડો દહીંથરું લઈ ગયો.	-	સારી વસ્તુ અયોગ્ય વ્યક્તિને હાથ ગઈ.
૭૫.	ડાહી સાસરે ન જાય ને ગાંડીને. શીખામણ આપે.	-	પોતે ન કરે તે કરવા બીજાને શિખામણ આપે.
૭૬.	ખીજ્યું કરડે પગને, રીઝ્યું ચાટે મુખ.	-	કૂતરાંની ભાઈબંધીમાં બે બાજુથી દુખ
૭૭.	ખાળે ડૂચા ને દરવાજા મોકળા.	-	અતિ બેદરકારી.
૭૮.	એરણની ચોરી ને સોયનું દાન.	-	પાપ કે ગુનાવાળું કૃત્ય કરીને ઢાંકવા સત્કર્મનો આડંબર કરવો, ખૂબ કામ કરાવી ઘણું ઓછું વળતર આપવું.
૭૯.	ભાંગ્યું ભાંગ્યું તોયે ભરૂચ.	-	પડતીના સમયમાં અસલી ગૌરવ ટકાવી રાખવું.
૮૦.	ભૂખ ના જુએ ભાખરો, ને ઊંઘ ના જુએ સાથરો.	-	ભૂખ્યાને અને ઊંઘટ્ટાને સારાનરસાનો વિવેક હોતો નથી.
૮૧.	લાલો લાભ વિના લોટે નહિ.	-	લાલો લાભ હોય ત્યાં જ જાય.
૮૨.	મિયાંબીબી રાજી તો કયા કરેગા કાજી? -	-	પતિપત્ની વચ્ચે સુમેળ હોય તો સમાજની શી પરવા ?
૮૩.	લંકાની લાડી ને ઘોઘાનો વર.	-	દક્ષિણની કન્યા ને પશ્ચિમનો વર.
૮૪.	નાણાં વિનાનો નાથિયો, ને નાણે નાથાલાલ.	-	નાણું ન હોય તો નાથિયો કહી બોલાવે ને નાણાવટી હોય તો નાથાલાલ કહી બોલાવે.
૮૫.	નાક કપાવું.	-	આબરૂ ગુમાવવી.
૮૬.	વો દિન કહાં કે મિયાં કે પાંવમેં જૂતી.	-	બદનસીબ માણસને સારી વસ્તુ ક્યાંથી મળે ?
૮૭.	ઉજ્જડ ગામમાં એરંડો પ્રધાન.	-	કંઈ ન જાણનારાઓમાં થોડું ઘણું જાણતો હોય તેનો ભાવ પુછાય.
૮૮.	ઊતર્યો અમલદાર કોડીનો.	-	સત્તા ગુમાવ્યા પછી અધિકારીનું માન સચવાતું નથી.
૮૯.	ખાતર પર દિવેલ.	-	નુકસાન ભેગું થોડું વધારે નુકસાન.
૯૦.	ઘર ફૂટ્યે ઘર જાય.	-	અંદર અંદર મતભેદ પડતાં શત્રુ જ ફાવે.
૯૧.	જાગતો બમણું ઘોરે.	-	ઢોંગી માણસ સચ્ચાઈનો વધુ દેખાવ કરે.
૯૨.	ભેંસના શિંગડાં ભેંસને ભારે.	-	પોતાની ખામીથી પોતાને જ નુકસાન થાય છે.
૯૩.	સૂંઠને ગાંગડે ગાંધી ન થવાય.	-	અલ્પ પ્રયાસથી મોટી સિદ્ધિ પ્રાપ્ત ન થાય.
૯૪.	વાડ ચીભડાં ગળે.	-	રક્ષક હોય તે જ ભક્ષક બને.
૯૫.	જીવતો નર ભદ્રા પામે.	-	જીવન બચે તો સુખ ગમે ત્યાંથી મળે.
૯૬.	નાનો પણ રાઈનો દાણો.	-	ઉંમર કે કદ ભલે નાનું પણ શક્તિ વધુ.
૯૭.	નાદારની દોસ્તીને જીવનું જોખમ.	-	ઓછી અક્કલવાળાની મિત્રતા સારી નહિ.

૯૮. દયાને ડાકણ ખાય. - દયા કરવા જતાં આફત વહોરવી પડે.
 ૯૯. માસી પરણ્યાં ને ફોઈ રાંડયાં. - બધું એકનું એક.
 ૧૦૦. લાગ્યું તો તીર નહિતર તુકકો. - સફળ થવાય તો ઠીક નહિતર ગુમાવવાનું શું ?

❖ પરિશિષ્ટ : ૩

○ એકમ - ૩ : જોડાક્ષર (સંયુક્તાક્ષર)ની પદ્ધતિઓ :

(નોંધ : અધ્યાપક અને વિદ્યાર્થીઓની સુગમતા માટે જોડાક્ષરની પદ્ધતિઓ અને તેના કેટલાંક દૃષ્ટાંતો આપવામાં આવ્યાં છે.)

- **જોડાક્ષર :** બે કે તેથી વધુ વ્યંજનોની વચ્ચે સ્વર ન હોય તેવી સ્થિતિમાં એક સાથે ઉચ્ચારાય ત્યારે જોડાક્ષર બને છે. જેને સંયુક્ત વ્યંજન તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે.
- **જોડાક્ષર(સંયુક્તાક્ષર)ની પદ્ધતિઓ :**

૧. દંડલોપ દર્શાવી લખાતા જોડાક્ષર : વર્ણમાંથી દંડ કાઢી લખાતા જોડાક્ષર :

૫ :- ખ્યાત	૭ :- ગ્લાનિ	૯ :- કૃત્ઘ્ન	૨ :- ચ્યવન
૮ :- ઉત્પાત	૮ :- પથ્થર	૬ :- સધ્ધર	૪ :- ન્યાલ
૫ :- પ્યાર	૭ :- બ્યાસી	૮ :- અલભ્ય	૩ :- મ્યાન
૯ :- ઉલ્લાસ	૮ :- વ્યાપ	૨ :- સ્વદેશ	૫ :- ઈષ્ટ

અન્ય દૃષ્ટાંતો :

અકલ્પ્ય, અકસ્માત, અખત્યાર, અગમ્ય, અચ્યુત, અતૃપ્ત, અત્યંત, અદૃષ્ટ, અતુલ્ય, અધ્યક્ષ, અનન્ય, અનિષ્ટ, અન્વેષક, અપ્સરા, અભ્યાસ, અલમસ્ત, અલિપ્ત, અસ્ત, આતિથ્ય, ઈચ્છા, ઈન્કાર, ઈષ્ટ, ઉત્કટ, ઉત્કટ, ઉત્સવ, ઉન્મેષ, ઉલ્કા, ઉસ્તાદ, ઋત્વિજ, કચ્છપ, કર્મણ્ય, કલ્પ, કુત્સિત, કેવલ્ય, ખ્યાલ, ગુચ્છ, ગુપ્ત, ગોષ્ઠી, ગ્લાનિ, ઘનિષ્ઠ, ચમત્કાર, ચશ્મ, ચુસ્ત, ચ્યવન, જગ્યા, જન્મ, જલ્પ, જુગુપ્સા, તખ્તો, તત્ત્વ, તત્પુરુષ, તત્સમ, તુચ્છ, ત્યાગ, દીપ્તિ, ધન્ય, ધ્વજ, નિલ્ભર(વજનદાર), નિષ્કર્ષ, નિસ્તેજ, ન્યાય, પુસ્તક, પ્રસ્તુત, પ્લુતિ, ફુત્કાર, ભાસ્કર, મધ્ય, રમ્ય, લુપ્ત, વ્યંગ, સ્ખલન, સ્તુતિ.

૨. વ્યંજન બેવડાવી બોલાતા-લખાતા જોડાક્ષર : એક જ વર્ણ બેવડાવી તેમજ ઉપર-નીચે જોડી લખાતા-બોલાતા જોડાક્ષર :

■ એક જ વર્ણ બેવડાવી લખાતા-બોલાતા જોડાક્ષર :

કક :- અક્કડ	ધ્ધ :- અધ્ધર	જજ :- ઈજજત	ચ્ય :- ઉચ્યક
પ્પ :- ટિપ્પણ	મ્મ :- ઘમ્મ	થ્થ :- પથ્થર	ઞ્ઞ :- ઉઞ્ઞતિ
રલ્લ :- કુલ્લી	સ્સ :- ગુસ્સો		

અન્ય દૃષ્ટાંતો :

અધ્ધર, ઈજજત, ઉચ્યક, ઉઞ્ઞતિ, એક્કો, ઉજજવલ, કિન્નર, કુલ્લી, ખપ્પર, ગજજર, ગુસ્સો, ઘમ્મર, ચક્કર, ચિત્તો, છશું, છેલ્લું, જગન્નાથ, જહન્નમ, ટક્કર, ટિક્કો, ટિપ્પણી, તુક્કલ, ટિક્કત, દુપ્પટો, ધક્કો, નક્કર, નવ્વાણું, નિર્લજજ, પતું, પથ્થર, પલ્લવ, ફક્કડ, ભિન્ન, ભુટ્ટો, મલ્લ, મુક્કર, લક્કડ, લિજજત, વલ્લભ, શક્કરિયું, સક્કર, સજજન, સત્તા, સધ્ધર, સુત્રી

■ ઉપર-નીચે જોડી લખાતા-બોલાતા જોડાક્ષર :

ટ :- ટટ્ટુ,   ઠ :- ઠઠો,   ડ :- ડડ્યન

અન્ય દેષાંતો :

અટ્ટલ, અઠ્ઠાણું, ઇઠોતેર, ગઠો, ચિઠી, છઠી, ઠઠો, બુઠી, ભુઠો, મુઠી, સઠો,

૩. વ્યંજનોને અડકાડી લખાતા જોડાક્ષર :

ક્ય :- વાક્ય,   જવ :- જવાળા   જજ :- ઉજજડ   ઠ્યા :- ઇઠ્યાશી
ઘ :- દોઘલું

અન્ય દેષાંતો :

અયુક્ત, આરક્ત, ઉક્ત, એક્યાશી, ક્લિષ્ટ, કલેશ, ક્વાથ, જ્યાં, જયેષ, જ્યોતિ, જવર, જવાલા, નિયુક્ત, પરિપક્વ, પંક્તિ, માણિક્ય, મુક્તિ, યુક્ત, વક્તા, વિરક્ત, શક્તિ, સૂક્તિ.

૪. વ્યંજન હલન્તથી લખાતા જોડાક્ષર :

ફ :- વાક્ષટાલ   ઘ્ :- ઉચ્છ્વાસ   ટ્ :- પટ્કોણ   ઢ્ :- ઉઢ્ઠાટન
ભ્ :- પ્રહ્લાદ

અન્ય દેષાંતો :

આહ્લાદક, અહ્ભૂત, અર્થાત્, ઉઢ્ગમ, ઉઢ્ગાર, ઉઢ્ઠાટન, ઉઢ્ભવ, ઉપોઢ્ઠાત, કિંચિત્, ચિહ્ન, તૃણવૃત, દિહ્પાલ, યાવત્ (જ્યાંસુધી), પટ્કર્મ, પટ્કોણ, પટ્ક્રતુ, પટ્જ, પટ્દર્શન, પટ્ચંત્ર, પટ્સ, પટ્રિપુ, સઢ્ગત, સઢ્ગુણ, સઢ્ગૃહસ્થ, સઢ્ભુદ્ધિ, સઢ્ભાગ્ય, સઢ્ભાવ, સઢ્વર્તન, સઢ્વૃત્તિ

૫. વ્યંજનની મૂળ આકૃતિ બદલાઈ બોલાતા-લખાતા જોડાક્ષરો :

- ક્+ખ = ક્ષ :-   અક્ષર, અક્ષય, ક્ષમા, ક્ષતિ, ક્ષય, ક્ષાર, ક્ષિતિજ, ક્ષીણ, ક્ષેમ, નિરક્ષર, લક્ષણ, ક્ષક, શિક્ષિત, ક્ષુબ્ધ
- જ+ઝ = જ્ઞ :-   જ્ઞાન, જ્ઞાતા, કૃતજ્ઞ, પ્રજ્ઞા, વિજ્ઞાન, જ્ઞાની, સંજ્ઞા, અજ્ઞાન, તજ્ઞ
- દ્+દ = દ્ઃ :-   હોદ્દો, ઉદ્દંડ, ઉદ્દામ, ઉદ્દાલ, ઉદ્દાલક, ઉદ્દિષ્ટ, ઉદ્દીપક, ઉદ્દીપન, ઉદ્દીમ, ઉદ્દેશ, મુદ્દલ
- દ્+ધ = દ્ધ :-   પદ્ધતિ, પ્રસિદ્ધ, વિરુદ્ધ, બુદ્ધ, નિષિદ્ધ, શ્રદ્ધા, વૃદ્ધ, યુદ્ધ, અનિરુદ્ધ, સિદ્ધિ, રિદ્ધિ, વૃદ્ધિ, શુદ્ધિ
- દ્+મ = દ્મ :-   પદ્મ, પદ્મિની, છદ્મ, છદ્મવેશ
- દ્+ય = દ્ધ :-   ગદ્ધ, પદ્ધ, વિદ્ધા, વિદ્ધુત, દ્યુત, વિદ્ધમાન
- દ્+ર = દ્ર :-   ચંદ્ર, ઈન્દ્ર, દ્રવ્ય, દ્રવિડ, દ્રાક્ષ, દ્રોણ, દ્રોપદી,
- દ્+વ = દ્વ :-   દ્વાર, દ્વારા, દ્વારિકા, દ્વન્દ્વ, દ્વાપર, દ્વિગુ, દ્વિગુણ, દ્વિતીય, દ્વિરુક્ત, દ્વિરેફ, દ્વેષ, ઉદ્વેગ
- દ્+ઞ્ = દ્ઞ :-   દ્ઞષ્ટિ, દ્ઞશ્ય, દ્ઞઠ, દ્ઞષ્ટાંત, દ્ઞષ્ટિબિંદુ
- ત્+ઞ્ = ત્ઞ :-   ત્ઞણ, ત્ઞા, ત્ઞાણ, ત્ઞમ, ત્ઞતીય
- શ્+ર = શ્ર :-   શ્રમ, શ્રવણ, શ્રાવણ, શ્રદ્ધા, શ્રાદ્ધ, શ્રી, શ્રુતિ

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ — ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ ; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૨. સાહિત્યાયન — બાબુદાવલપુરા ; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૩. અપઠિતનો આસ્વાદ અને સ્વાધ્યાય — ડૉ. રતિલાલ દવે તથા અન્ય લેખકો, સરસ્વતી પુસ્તકભંડાર, અમદાવાદ
૪. ભાષા વિવેક — પ્રકાશન: ભાષાનિયામકની કચેરી, ગાંધીનગર
૫. આસ્વાદ અને અવબોધ — પ્રા. રતિલાલ સાં. નાયક તથા ડૉ. પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ; અનડા પ્રકાશન
૬. અપઠિત — સંપાદક : પ્રકાશ રાવલ; રાવલ પ્રકાશન ,પાટણ
૭. મોટો કોશ — સંપાદક : રતિલાલ સાં. નાયક; અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ
૮. નાનો કોશ — સંપાદકો : ઉપેન્દ્ર ર. ભટ્ટ અને રતિલાલ સાં. નાયક; અનડા પ્રકાશન,અમદાવાદ
૯. પદબદ્ધ વ્યાકરણ — રમણીકલાલ મારુ,
૧૦. . સરળ ગુજરાતી વ્યાકરણ — ડૉ. ભરતભાઈ ઠાકર
૧૧. રૂઢિપ્રયોગ કોશ — સંપાદક : રતિલાલ સાં. નાયક; અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ
૧૨. લેખન પદ્ધતિ અને પ્રૂફવાચન — રમેશ શુક્લ; પ્રવીણ પુસ્તકભંડાર,રાજકોટ
૧૩. સાહિત્યનો આસ્વાદ — ડૉ. મણિલાલ હ. પટેલ; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૧૪. કહેવત કોશ — સંપાદક : રતિલાલ સાં. નાયક; અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ
૧૫. ભાષા લેખન — કે.કા.શાસ્ત્રી; લક્ષ્મી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ
૧૬. ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ — જયંત કોઠારી; યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
૧૭. ગુજરાતી નામિક સમાસો — જે.સી. દવે ; લેખક પોતે, લીબડી
૧૮. લઘુ નિબંધ અને વિચાર વિસ્તાર — ડૉ. ભરતકુમાર ઠાકર તથા અન્ય; નવદીપ પ્રકા. અમદાવાદ
૧૯. ગુજરાતી ભાષા ઉદ્ભવ, વિકાસ અને સ્વરૂપ — ડૉ.કે. બી. વ્યાસ; યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
૨૦. વિચાર વિસ્તાર, છંદ, કાવ્યનું રસદર્શન,અને પ્રસંગાલેખન — નટુભાઈ ઠાકર અને પ્રતિભાબહેન શાહ; આદર્શ પ્રકા.
૨૧. અપઠિત લેખન કૌશલ અને પરિશીલન — ડૉ. નીતિન વડગામા; પાર્શ્વ પ્રકાશન,અમદાવાદ
૨૨. અંગવિષયક રૂઢિપ્રયોગો — ડૉ. બિપિન આશર; પાર્શ્વ પ્રકાશન,અમદાવાદ
૨૩. ગુજરાતી વ્યાકરણ — વર્લ્ડ ઈનબોક્સ
૨૪. ગુજરાતી વ્યાકરણ અને ગુજરાતી સાહિત્ય — નવયુગ પબ્લિકેશન

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	:	GUJARATI								
Course(Paper) No.	:	05	Name :	ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : ઉમાશંકર જોશી 'ઉમાશંકર જોશીનાં શ્રેષ્ઠકાવ્યો'						
Course (Paper) Unique Code:		Core:	19	01	01	01	01	03	05	01
		Elective-1:	19	01	01	02	01	03	05	01
		Elective-2:	19	01	01	03	01	03	05	01
External Exam Time Duration:		Regular Student:	02:30 Hours							
		External Student:	02:30 Hours							

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	03 (Three)	Core, Ele.1 & Ele.2	03	30	70	-	100

ગ્રંથકાર : ઉમાશંકર જોશી, કૃતિ : 'ઉમાશંકર જોશીનાં શ્રેષ્ઠકાવ્યો', સંપાદક :

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્ય સર્જકના જીવન અને સાહિત્યથી માહિતગાર થાય.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ■ ઉમાશંકર જોશીનું જીવન ■ ઉમાશંકર જોશીનું સાહિત્ય-સર્જન 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ■ 'ઉમાશંકર જોશીના શ્રેષ્ઠકાવ્યો'નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન (નિયત કાવ્યોને આધારે) ■ 'ઉમાશંકર જોશીના શ્રેષ્ઠકાવ્યો'ની તેનાં સ્વરૂપ વૈવિધ્યની દૃષ્ટિએ સમીક્ષા 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ■ 'ઉમાશંકર જોશીનાં શ્રેષ્ઠકાવ્યો' માં રાષ્ટ્ર ભાવના ■ 'ઉમાશંકર જોશીનાં શ્રેષ્ઠકાવ્યો'માં પ્રણયભાવ ■ 'ઉમાશંકર જોશીનાં શ્રેષ્ઠકાવ્યો'માં પ્રકૃતિનિરૂપણ ■ 'ઉમાશંકર જોશીનાં શ્રેષ્ઠકાવ્યો'માં ચિંતન ■ 'ઉમાશંકર જોશીનાં શ્રેષ્ઠકાવ્યો' દીન-પીડિત, વાત્સલ્યભાવ 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> ■ 'ઉમાશંકર જોશીનાં શ્રેષ્ઠકાવ્યો'માંની ગીતરચના ■ 'ઉમાશંકર જોશીનાં શ્રેષ્ઠકાવ્યો'માંની સોનેટ રચના ■ 'ઉમાશંકર જોશીનાં શ્રેષ્ઠકાવ્યો'માં ઊર્મિગીતો 	૧૪	૧૪

	■ ઉમાશંકર જોશીની અછાંદસ રચનાઓ		
૫	■ ‘ઉમાશંકર જોશીનાં શ્રેષ્ઠકાવ્યો’ની કાવ્યબાની ■ કાવ્યોનો આસ્વાદલક્ષી પરિચય (નીચેના કાવ્યોમાંથી): જઠરાગ્નિ, ભોમિયાવિના, બળતાપાણી, એક બાળકીને સ્મશાને લઈ જતા, વિશ્વમાનવી, ગુજરાત મોરી મોરી રે, રડો ન મુજ મૃત્યુને, ગયાં વર્ષો, રહ્યાં વર્ષો તેમાં, હું ગુર્જર ભારતવાસી, મુક્તક કવિતા	૧૪ (૭+૭)	૧૪ (૭+૭)
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન(માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન/ MCQટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

● ‘ઉમાશંકર જોશીના શ્રેષ્ઠકાવ્યો’ સંચયમાંથી અભ્યાસક્રમમાં નિયત કરવામાં આવેલાં કાવ્યોની સૂચિ.

ક્રમ	કાવ્યનું શીર્ષક	વિષય	સ્વરૂપ
૧	જઠરાગ્નિ	દીન-પીડિત	સોનેટ
૨	એક સૂચાયેલ ગોટલાને	રાષ્ટ્રપ્રેમ	કથાકાવ્ય
૩	વિશ્વમાનવી	રાષ્ટ્રપ્રેમ (વિશ્વશાંતિ, બંધુત્વ)	સોનેટ
૪	ભોમિયાવિના	પ્રકૃતિ	ગીત
૫	દળણાના દાણા	દીન-પીડિત	ગીત
૬	પીછું	પ્રકૃતિ-ચિંતન	ઊર્મિકાવ્ય
૭	ઉકરડો	ચિંતન	ગીત
૮	બળતાપાણી	રાષ્ટ્રપ્રેમ	સોનેટ
૯	એક બાળકીને સ્મશાને લઈ જતા	ચિંતન	ઊર્મિકાવ્ય
૧૦	ગુજરાત મોરી મોરી રે	વતનપ્રેમ	ગીત
૧૧	પૂનમ મારી એળે ઊગી	પ્રણય	ગીત
૧૨	સખી મે કલ્પીતી	પ્રણય	સોનેટ
૧૩	ગુર્જરી ગિરા	ચિંતન	ઊર્મિકાવ્ય
૧૪	વાંસળી વેંચનારો	દીન-પીડિત	કથાકાવ્ય
૧૫	નખી સરોવર પર શરદપૂર્ણિમાં	પ્રકૃતિ	સોનેટ
૧૬	ગાણું અધુરું મલ્ય માં	પ્રણય	ગીત
૧૭	ગોરી મોરી ફાગણ...	પ્રણય	ગીત
૧૮	હીરોશીમા	ચિંતન	કથાકાવ્ય
૧૯	રડો ન મુજ મૃત્યુને	ચિંતન- ગાંધીજીવન	સોનેટ
૨૦	ભલે શુંગો ઊંચા	પ્રકૃતિ-ચિંતન	સોનેટ
૨૧	ગયાં વર્ષો	ચિંતન	સોનેટ
૨૨	રહ્યાં વર્ષો તેમાં	ચિંતન	સોનેટ
૨૩	હું ગુર્જર ભારતવાસી	રાષ્ટ્રપ્રેમ	દ્વિત
૨૪	મુક્તક-કવિતા	ચિંતન-જીવનબોધ	મુક્તક
૨૫	માઈલોના માઈલ મારી અંદર	ચિંતન	અછાંદસ
૨૬	છિન્ન-ભિન્ન છું	ચિંતન	અછાંદસ

● સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. યુગદષ્ટા ઉમાશંકર	- ચંદ્રકાન્ત શેઠ, રઘુવીર ચૌધરી
૨. ઉમાશંકર જોશી	- મનસુખલાલ ઝવેરી
૩. ઉમાશંકર જોશી	- હરીન્દ્ર દવે
૪. ઉમાશંકર સર્જક પ્રતિભા	- મફત ઓઝા
૫. ઉમાશંકર ગ્રંથ-ગ્રંથકાર શ્રેણી	- હરીલાલ ત્રિ. પારેખ
૬. ઉમાશંકરના ગીતો	- યશવંત ત્રિવેદી
૭. સમગ્ર કવિતા	- ઉમાશંકર જોશી
૮. આધુનિક કવિતા પ્રવાહ	- જયંત પાઠક
૯. અર્વાચીન કવિતા	- સુંદરમ્
૧૦. અવલોકન	- સુંદરમ
૧૧. અર્વાચીન કાવ્ય સાહિત્યના વહેણો	- રા.વિ. પાઠક
૧૨. નવીન કવિતા વિશે વ્યાખ્યાન	- બ.ક. ઠાકોર
૧૩. અર્વાચીન ગુજરાતી કવિતામાં પ્રણય નિરૂપણ	- તરુલતા મહેતા
૧૪. અર્વાચીન ગુજરાતી કવિતામાં રાષ્ટ્રભાવના	- દિલાવરસિંહ જાડેજા
૧૫. ગાંધી યુગની કવિતામાં દીન-પીડિત દર્શન	- હર્ષા ચોવટિયા
૧૬. મહાત્મા ગાંધીનો ગુજરાતી સાહિત્ય પર પ્રભાવ	- ડૉ. હરિશ વ્યાસ
૧૭. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ	- ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૧૮. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા	- ધીરુભાઈ ઠાકર
૧૯. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ	- રમેશ ત્રિવેદી
૨૦. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની ઇતિહાસ	- પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	: GUJARATI																											
Course(Paper) No.	: 05 Name : (લોકસાહિત્ય-૩) : લોકકથા ભાગ-૧																											
Course (Paper) Unique Code:	<table border="1"> <tr> <td>Core:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>03</td> <td>05</td> <td>02</td> </tr> <tr> <td>Elective-1:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>01</td> <td>03</td> <td>05</td> <td>02</td> </tr> <tr> <td>Elective-2:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>03</td> <td>01</td> <td>03</td> <td>05</td> <td>02</td> </tr> </table>	Core:	19	01	01	01	01	03	05	02	Elective-1:	19	01	01	02	01	03	05	02	Elective-2:	19	01	01	03	01	03	05	02
Core:	19	01	01	01	01	03	05	02																				
Elective-1:	19	01	01	02	01	03	05	02																				
Elective-2:	19	01	01	03	01	03	05	02																				
External Exam Time Duration:	<table border="1"> <tr> <td>Reguler Student:</td> <td>02:30 Hours</td> </tr> <tr> <td>External Student:</td> <td>02:30 Hours</td> </tr> </table>	Reguler Student:	02:30 Hours	External Student:	02:30 Hours																							
Reguler Student:	02:30 Hours																											
External Student:	02:30 Hours																											

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	03 (THREE)	Core/Ele.1/ Ele.2	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી લોકસાહિત્ય અને લોકકથાથી હિતગાર બને.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ■ લોકકથાની ઉત્પત્તિ (વિદ્વાનોના મતાનુસાર) ■ લોકકથા : સંજ્ઞા અને સ્વરૂપ 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ■ લોકકથાનાં લક્ષણો ■ લોકકથા અને લોકવાર્તા 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ■ લોકકથા અને ટૂંકીવાર્તા ■ લોકકથામાં સમાજદર્શન ■ લોકકથામાં મોટીફ 	૨૧ (૧૪+૭)	૨૧ (૧૪+૭)
૪	<ul style="list-style-type: none"> ■ લોકકથાની પાત્રસૃષ્ટિ ■ લોકકથાની કથનશૈલી ■ લોકકથામાં રસાલેખન 	૨૧ (૧૪+૭)	૨૧ (૧૪+૭)
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ:

૧. લોકસાહિત્યનું સમાલોચન – ઝવેરચંદ મેઘાણી	૨. લોકસાહિત્ય : પગદંડીનો પથ – ઝવેરચંદ મેઘાણી
૩. લોકસાહિત્ય - ૧ – ઝવેરચંદ મેઘાણી	૪. ધરતીનું ધાવણ (લો.સા.૨) – ઝવેરચંદ મેઘાણી
૫. લોક વાઙ્મય – કનુભાઈ જાની	૬. લોકસાહિત્ય વિજ્ઞાન – ડૉ. સત્યેન્દ્ર
૭. ભારતીય લોકસાહિત્ય – ડૉ. શ્યામ પરમાર	૮. ગુજરાતી લોકવિદ્યા – ડૉ. હસુ યાજ્ઞિક
૯. લોકસાહિત્ય : સંશોધન-સંપાદન – ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી	૧૦. અતીત અને સાંપ્રત – ડૉ. બિપિન આશર
૧૧. લોકગુર્જરી – અંક ૧૪ થી ૧૮ – ડૉ. બળવંત જાની	૧૨. લોકવિદ્યા વિજ્ઞાન – ડૉ. હસુ યાજ્ઞિક
૧૩. લોકસાહિત્યની કથનશૈલી – ડૉ. શાન્તિલાલ આચાર્ય	૧૪. આપણાં લોકવ્રતો – ડૉ. એન.કે. ડોબરિયા
૧૪. દુહો આપણાં દેશ રો – ડૉ. તીર્થકર રોહરિયા	

FACULTY OF ARTS**Syllabus**

Subject	: GUJARATI																											
Course(Paper) No.	: 06 Name : અઘતન ગઘકૃતિનો અભ્યાસ : 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ' - મધુ રાય																											
Course (Paper) Unique Code:	<table border="1"> <tr> <td>Core:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>03</td> <td>06</td> <td>01</td> </tr> <tr> <td>Elective-1:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>01</td> <td>03</td> <td>06</td> <td>01</td> </tr> <tr> <td>Elective-2:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>03</td> <td>01</td> <td>03</td> <td>06</td> <td>01</td> </tr> </table>	Core:	19	01	01	01	01	03	06	01	Elective-1:	19	01	01	02	01	03	06	01	Elective-2:	19	01	01	03	01	03	06	01
Core:	19	01	01	01	01	03	06	01																				
Elective-1:	19	01	01	02	01	03	06	01																				
Elective-2:	19	01	01	03	01	03	06	01																				
External Exam Time Duration:	<table border="1"> <tr> <td>Regular Student:</td> <td>02:30 Hours</td> </tr> <tr> <td>External Student:</td> <td>02:30 Hours</td> </tr> </table>	Regular Student:	02:30 Hours	External Student:	02:30 Hours																							
Regular Student:	02:30 Hours																											
External Student:	02:30 Hours																											

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	03 (Three)	Core, Ele.1 & Ele.2	03	30	70	-	100

કૃતિ : 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ', લેખક : મધુ રાય

હેતુ : વિઢાર્થીઓ અઘતન સમયની નવલકથાથી અવગત થાય

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિઢાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિઢાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> નવલકથાની સ્વરૂપગત લાક્ષણિકતા વસ્તુનિરૂપણની વિધા-રીત (Mode)ની દષ્ટિએ નવલકથાના મુખ્ય પ્રકારો : વાસ્તવદર્શી, તર્કલક્ષી, પ્રતીકલક્ષી, અને વકતાલક્ષી. 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ' નું વકતાલક્ષી નવલકથા તરીકે મૂલ્યાંકન 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ' અઘતન નવલકથા તરીકે મૂલ્યાંકન 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ' નગરજીવનની નવલકથા 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ' માં વિવિધ ટેકનિક (હકીકત, કલ્પના, વાસ્તવિકતા, કપોળકલ્પના)નું સંયોજન 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ'માં વસ્તુસંકલના 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ'ની પાત્રસૂચિ 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ' માં (કન્યાપસંદગીનું)મુખ્ય કથાઘટક 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ' નાં મુખ્ય કથાઘટક સાથે વણાયેલાં અન્ય કથાતંતુઓ 	૧૪	૧૪

	■ 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ' નું ગદ્ય/ વિલક્ષણ ભાષાકર્મ		
૫	■ 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ'માં સ્થળ-સમય સંકલના ■ 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ'નો આરંભ-અંત ■ 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ' માં હાસ્ય-કટાક્ષ ■ 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ' શીર્ષકની યથાર્થતા ■ 'કિમ્બલ રેવન્સવૂડ' નાં સંવાદ	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન/ MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

● સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. ગુજરાતી કથાવિશ્વ (નવલકથા)	- સં. બાબુ દાવલપુરા, નરેશ વેદ	- શબ્દવિવેક
૨. મધુ રાય : વિદગ્ધ આધુનિક કથાસર્જક	- બિપિન આશર	-
૩. ચંદ્રકાન્ત બક્ષી અને મધુ રાયની નવલકથામાં	નગરજીવન - ડૉ. ગિરજાશંકર જોષી,	-ડિવાઈન પબ્લીકેશન
૪. કથાયન	- બાબુ દાવલપુરા	-
૫. ગુજરાતી નવલકથા	- રઘુવીર ચૌધરી, રાધેશ્યામ શર્મા	- ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ
૬. નવલકથા : શિલ્પ અને સર્જન	- ડૉ. નરેશ વેદ	- પ્રવીણ પ્રકાશન
૭. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ	- ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી	- આદર્શ પ્રકાશન
૮. નવલકથા : સ્વરૂપ વિકાસ	- ડૉ. બહેચરભાઈ પટેલ	
૯. બાર સાહિત્ય સ્વરૂપો	- પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ	- પાર્શ્વ પ્રકાશન
૧૦. આધુનિકતા : એક સંકુલ સમ્પ્રત્યય	- બિપિન આશર	- પાર્શ્વ પ્રકાશન
૧૧. નવલકથા સંદર્ભકોશ	- સં. પ્રકાશ વેગડ	- ગુર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય
૧૨. ગુજરાતી સાહિત્યકોશ-૨	- ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ	
૧૩. નવલકથા	- શિરિષ પંચાલ	
૧૪. નવલકથા સ્વરૂપ	- પ્રવીણ દરજી	- યુનિ.ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	: GUJARATI								
Course(Paper) No.	: 06	Name :	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૩						
Course (Paper)	Core:	19	01	01	01	01	03	06	02
Unique Code:	Elective-1:	19	01	01	02	01	03	06	02
	Elective-2:	19	01	01	03	01	03	06	02
External Exam	Regular Student:	02:30 Hours							
Time Duration:	External Student:	02:30 Hours							

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	03 (Three)	Core/ Ele.1 / Ele.2	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓનો ગુજરાતી ભાષા સાથેનો લગાવ વધશે, વિદ્યાર્થીઓ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા માટે સક્ષમ બનશે, વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાના વ્યાહવારિક લેખન તરફ અભિમુખ બનશે.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિર્બંધાત્મક અને ટૂંકા ઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	■ સાહિત્યિક સંસ્થાઓ : ૧. ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી, બુદ્ધિવર્ધક સભા, ગુજરાત સાહિત્યસભા. ૨. ફાર્બસ ગુજરાતીસભા, સાહિત્યસંસદ, ગુજરાત સંશોધન મંડળ. (સંસ્થા અને તેની પ્રવૃત્તિનો પરિચય)	૧૪	૧૪
૨	■ સાહિત્યિક સંસ્થાઓ : ૩. નર્મદ સાહિત્યસભા, ગૂજરાતવિદ્યાપીઠ, ભારતીય વિદ્યાભવન. ૪. ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, ગુજરાત વિશ્વકોશ ટ્રસ્ટ :ગુજરાતી જ્ઞાનકોશ પ્રવૃત્તિ. (સંસ્થા અને તેની પ્રવૃત્તિનો પરિચય)	૧૪	૧૪

૩	■ સાહિત્યિક સામયિકો : ૧. બુદ્ધિપ્રકાશ, કુમાર, ફાર્બસ ગુજરાતીસભા ત્રૈમાસિક, પરબ, શબ્દસૃષ્ટિ. ૨. ઉદ્દેશ, કવિતા, કવિલોક, પ્રત્યક્ષ, તાદર્થ્ય.	૧૪	૧૪
૪	■ અલંકાર : સ્વરૂપ અને પ્રકાર ■ શબ્દાલંકાર : વર્ણાનુપ્રાસ, યમક, વકોક્તિ, અંત્યાનુપ્રાસ.	૧૪	૧૪
૫	■ અર્થાલંકાર : ૧. ઉપમા, ઉત્પ્રેક્ષા, રૂપક, દૃષ્ટાંત, સજ્જવારોપણ, ૨. વ્યતિરેક, વ્યાજસ્તુતિ, અનન્નવય, અતિશયોક્તિ, સ્વભાવોક્તિ.	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

● સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. સાહિત્યિક નિબંધો અને લેખન કૌશલ્ય	- સંપાદક : મફતઓઝા, રતિલાલ સા. નાયક
૨. ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ	- ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૩. સાહિત્યાયન	- બાબુદાવલપુરા; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૪. અપઠિતનો આસ્વાદ અને સ્વાધ્યાય	- ડૉ. રતિલાલ દવે તથા અન્ય લેખકો, સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ
૫. ભાષા વિવેક	- પ્રકાશન: ભાષાનિયામકની કચેરી, ગાંધીનગર
૬. આસ્વાદ અને અવબોધ	- પ્રા. રતિલાલ સાં. નાયક તથા ડૉ. પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ; અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ
૭. અપઠિત	- સંપાદક : પ્રકાશ રાવલ; રાવલ પ્રકાશન, પાટણ
૮. મોટો કોશ	- સંપાદક : રતિલાલ સાં. નાયક; અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ
૯. નાનો કોશ	- સંપાદક : ઉપેન્દ્ર ર. ભટ્ટ અને રતિલાલ સાં. નાયક; અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ
૧૦. પદબદ્ધ વ્યાકરણ	- રમણીકલાલ મારુ
૧૧. સરળ ગુજરાતી વ્યાકરણ	- ડૉ. ભરતભાઈ ઠાકર
૧૨. ભાષા લેખન	- કે. કા. શાસ્ત્રી; લક્ષ્મી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ
૧૩. અપઠિત લેખન કૌશલ અને પરિશીલન	- ડૉ. નીતિન વડગામા; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૧૪. લેખન-કૌશલ	- પ્રા. રતિલાલ સાં. નાયક
૧૫. કોશ અને સૂચિનું મહત્વ	- રતિલાલ સાં. નાયક અને ડૉ. રમેશ એમ. ત્રિવેદી
૧૬. સાહિત્યનો આસ્વાદ	- ડૉ. મણિલાલ હ. પટેલ
૧૭. જોડણી પ્રવેશ	- રતિલાલ નાયક
૧૮. લઘુનિબંધ અને વિચાર વિસ્તાર	- ડૉ. ભરતકુમાર ઠાકર
૧૯. ગુજરાતી ભાષાની જોડણી	- પ્રકાશન : ભાષાનિયામકની કચેરી
૨૦. સાચી જોડણી અઘરી નથી	- યશવંત દોશી
૨૧. ભાષાશુદ્ધિનું શિક્ષણ ૧-૨	- ઉમાકાન્ત રાજ્યગુરુ અને અન્ય
૨૨. લેખન પદ્ધતિ અને પ્રૂફ વાચન	- ડૉ. રમેશ શુક્લ
૨૩. પ્રૂફવાચન	- રતિલાલ નાયક
૨૪. સાહિત્ય વિવેચન	- ડૉ. બહેચરભાઈ પટેલ
૨૫. સાહિત્યવિવેચનના સિદ્ધાંતો	- નટુભાઈ આર. પટેલ
૨૬. વિવેચનની વિવિધ તરાહો	- પી.જે. પટેલ
૨૭. વિચાર વિસ્તાર, છંદ, કાવ્યનું રસદર્શન અને પ્રસંગાલેખન - નટુભાઈ ઠાકર	

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	:	GUJARATI							
Course(Paper) No.	:	07	Name :	મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ-૧					
Course (Paper) Unique Code:	Core:	19	01	01	01	01	03	07	00
External Exam Time Duration:	Reguler Student:	02:30 Hours							
	External Student:	02:30 Hours							

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	03 (THREE)	Core	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યથી અવગત થાય.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ■ નરસિંહ પૂર્વેનું જૈન-જૈનેતર સાહિત્ય ■ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યને ઘડનારાં પરિબળો ■ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિશિષ્ટતા અને મર્યાદા 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ■ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપ અને વિકાસ: ૧. રાસ, ૨. આખ્યાન, ૩. બારમાસી 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ■ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપ અને વિકાસ: ૧. પદ્યવાર્તા, ૨. ફાગુ, ૩. ગરબી, 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> ■ મધ્યકાલીન સંત-સાહિત્યની વિશિષ્ટતા ■ સંત-સાહિત્ય સ્વરૂપ: આગમવાણી, પ્યાલો 	૧૪	૧૪
૫	<ul style="list-style-type: none"> ■ મધ્યકાલીન સાહિત્યકૃતિઓ: ‘ભરતેશ્વર બાહુબલિરાસ’, ૧. ‘વસંતવિલાસ’, ૨. ‘પૃથ્વીચંદ્રચરિત્ર’, ૩. ‘કાન્હડે પ્રબંધ’, ૪. (ભાલણકૃત) ‘કાદમ્બરી’, ૫. (પ્રેમાનંદકૃત) ‘દશકસ્કંધ’, ૬. ‘અખેગીતા’, ૭. (વિશ્વનાથ જાની કૃત) ‘પ્રેમપચીસી’ 	૧૪ (૭+૭)	૧૪ (૭+૭)
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ:

૧. ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ (મધ્યકાળ) ખંડ-૧, - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૨. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ-૧, ૨, - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૩. ગુજરાતી સાહિત્ય (મધ્યકાલીન) - અનંતરાય રાવળ
૪. મધ્યકાળના સાહિત્ય પ્રકારો - ડૉ. ચંદ્રકાન્ત મહેતા
૫. સ્વરૂપસંનિધાન - ડૉ. સુમન શાહ
૬. મધ્યકાલીન ગુજરાતી કૃતિઓ - અમૃત રાણિંગા, મગનભાઈ પટેલ, ધીરુભાઈ શુક્લ
૭. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા – મધ્યકાળ - ધીરુભાઈ ઠાકર
૮. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ (મધ્યકાળ અને સુધારકયુગ) - ડૉ. રમેશ એમ. ત્રિવેદી
૯. આપણી સર્જકપ્રતિભા : (શ્રેણી)ભાલણ, શામળ, દયારામ - મફત ઓઝા
૧૦. સ્વાધ્યાય અને સંશોધન - ડૉ. બળવંત જાની
૧૧. પદ્યવાર્તા - ડૉ. સુમન શાહ

FACULTY OF ARTS**Syllabus**

Subject	:	GUJARATI
Course(Paper) No.	:	08 Name : ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : ઉમાશંકર જોશી, 'ઉમાશંકર જોષીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'
Course (Paper) Unique Code:	Core:	19 01 01 01 01 04 08 01
	Elective-1:	19 01 01 02 01 04 08 01
	Elective-2:	19 01 01 03 01 04 08 01
External Exam Time Duration:	Regular Student:	02:30 Hours
	External Student:	02:30 Hours

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	04 (Four)	Core, Ele.1 & Ele.2	03	30	70	-	100

કૃતિ : 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ', સંપાદક : ઉમાશંકર જોશી, પ્રકાશન : ગુર્જર

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ઉમાશંકર જોશીના જીવન અને તેના સાહિત્ય સર્જનથી અવગત થાય

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ઉમાશંકર જોશી : વાર્તાકાર તરીકે 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'માં વિષય વૈવિધ્ય 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'માંની પરંપરાપરક વાર્તાઓ 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'માંની પ્રયોગશીલ વાર્તાઓ 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'માંની મનોવિશ્લેષણાત્મક વાર્તાઓ 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'માંની પાત્રસૃષ્ટિ 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'માંના સ્ત્રીપાત્રો 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'માંના પુરુષપાત્રો 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'માં ગ્રામજીવન 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'માં વર્ગસંઘર્ષ 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'માં ગદ્યશૈલી/ભાષાશૈલી 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'ની સંવાદકલા 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'માં નર્મ-મર્મ વિનોદ અને કટાક્ષ 	૧૪	૧૪

	■ 'ઉમાશંકર જોશીની શ્રેષ્ઠવાર્તાઓ'માં સમાજજીવન		
૫	<ul style="list-style-type: none"> ■ કૃતિલક્ષી સમીક્ષા (નીચે મુજબની કૃતિમાંથી) ■ ૧. અમુચમુ, ૨. ગુજરીની ગોદડી, ૩. છેલ્લું છાણું, ૪. મારી ચંપાનો વર, ૫. તરંગ, ૬. મુકુંલનાં બહેન, ૭. શ્રાવણી મેળો ■ કોઈપણ વાર્તાનું શીર્ષક ઔચિત્ય ■ કોઈપણ વાર્તાનો આરંભ-અંત ■ કોઈપણ વાર્તાના નાયક-નાયિકાનું ચરિત્ર ચિત્રણ 	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન/ MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

● સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. ઉમાશંકરનો વાગવૈભવ ખંડ: ૧ થી ૩	- ચંદ્રકાન્ત શેઠ	- ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૨. યુગદ્રષ્ટા ઉમાશંકર	- સં. ચંદ્રકાન્ત શેઠ, રઘુવીર ચૌધરી, ભોળાભાઈ પટેલ, ધીરુ પરીખ	
૩. ટૂંકીવાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા	- સં. જયંત કોઠારી	
૪. ટૂંકીવાર્તા : સાહિત્ય સ્વરૂપ શ્રેણી	- વિજય શાસ્ત્રી	
૫. સ્વરૂપ સંન્નિધાન	- સુમન શાહ	
૬. ટૂંકીવાર્તા (સાહિત્ય સ્વરૂપ)	- ડૉ. જયંત પાઠક અને રમેશ શુક્લ	
૭. પરિકૃષ્ટ વાર્તાઓ અને બીજા લેખો	- ડૉ. મણિલાલ હ. પટેલ	
૮. સ્થિત્યંતર	- અજિત ઠાકોર	
૯. અઘતન નવલિકા સંચય	- સં. રઘુવીર ચૌધરી	
૧૦. વિશ્વકક્ષાની ગુજરાતી વાર્તાઓ	- સં. મોહન પરમાર	
૧૧. ટૂંકીવાર્તા : કલા સ્વરૂપ અને વિકાસ	- પ્રા. નારાણભાઈ પટેલ	
૧૨. ટૂંકીવાર્તામાં કથનકેન્દ્ર	- શરીસ વિજળીવાલા	
૧૩. ટૂંકીવાર્તા : અભ્યાસ અને આકલન	- બિપિન આશર	

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	: GUJARATI																											
Course(Paper) No.	: 08 Name : (લોકસાહિત્ય-૪) : લોકકથા ભાગ-૨																											
Course (Paper) Unique Code:	<table border="1"> <tr> <td>Core:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>04</td> <td>08</td> <td>02</td> </tr> <tr> <td>Elective-1:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>01</td> <td>04</td> <td>08</td> <td>02</td> </tr> <tr> <td>Elective-2:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>03</td> <td>01</td> <td>04</td> <td>08</td> <td>02</td> </tr> </table>	Core:	19	01	01	01	01	04	08	02	Elective-1:	19	01	01	02	01	04	08	02	Elective-2:	19	01	01	03	01	04	08	02
Core:	19	01	01	01	01	04	08	02																				
Elective-1:	19	01	01	02	01	04	08	02																				
Elective-2:	19	01	01	03	01	04	08	02																				
External Exam Time Duration:	<table border="1"> <tr> <td>Reguler Student:</td> <td>02:30 Hours</td> </tr> <tr> <td>External Student:</td> <td>02:30 Hours</td> </tr> </table>	Reguler Student:	02:30 Hours	External Student:	02:30 Hours																							
Reguler Student:	02:30 Hours																											
External Student:	02:30 Hours																											

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	04 (FOUR)	Core/Ele.1/Ele.2	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી લોકસાહિત્ય અને લોકકથાથી માહિતગાર બને.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ■ લોકકથાના પ્રકારો: (પ્રાચીનકથાઓ, બહારવટિયાની કથાઓ, પ્રેમકથાઓ, સંતકથાઓ વગેરેનો સંક્ષિપ્ત પરિચય) ■ પ્રાચીનકથાઓ 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ■ બહારવટિયાની કથાઓ ■ લોકવ્રતકથાઓ 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ■ સંતકથાઓ ■ ભીલ સમાજની કોણી-વાતો ■ ભીલ સમાજની વહી- વારતાઓ 	૨૧ (૧૪+૭)	૨૧ (૧૪+૭)
૪	<ul style="list-style-type: none"> ■ પ્રેમકથાઓ ■ ટુચકા ■ લોકકહેવતો 	૨૧ (૧૪+૭)	૨૧ (૧૪+૭)
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ:

૧. લોકસાહિત્યનું સમાલોચન – ઝવેરચંદ મેઘાણી
૨. લોકસાહિત્ય - ૧ – ઝવેરચંદ મેઘાણી
૩. લોક વાઙ્મય – કનુભાઈ જાની
૪. ભારતીય લોકસાહિત્ય – ડૉ. શ્યામ પરમાર
૫. અતીત અને સાંપ્રત – ડૉ. બિપિન આશર
૬. લોકવિદ્યા વિજ્ઞાન – ડૉ. હસુ યાજ્ઞિક
૭. લોકસાહિત્યની કથનશૈલી – ડૉ. શાન્તિલાલ આચાર્ય
૮. દુહો આપણાં દેશ રો – ડૉ. તીર્થંકર રોહડિયા
૯. લોકસાહિત્ય : પગદંડીનો પથ – ઝવેરચંદ મેઘાણી
૧૦. ધરતીનું ધાવણ (લો.સા.૨) – ઝવેરચંદ મેઘાણી
૧૧. લોકસાહિત્ય વિજ્ઞાન – ડૉ. સત્યેન્દ્ર
૧૨. લોકસાહિત્ય : સંશોધન-સંપાદન – ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી
૧૩. લોકગુર્જરી – અંક ૧૪ થી ૧૮ – ડૉ. બળવંત જાની
૧૪. ગુજરાતી લોકવિદ્યા – ડૉ. હસુ યાજ્ઞિક
૧૫. આપણાં લોકવ્રતો – ડૉ. એન.કે. ડોબરિયા
૧૬. કંઠસંપદા –મણકો એક - લોકવિદ્યા-લોકસંસ્કૃતિનું સામયિક

FACULTY OF ARTS**Syllabus**

Subject	:	GUJARATI
Course(Paper) No.	:	09 Name : અઘતન પઘકૃતિનો અભ્યાસ : ‘રાગાધીનમ્’ – સંજુ વાળા
Course (Paper) Unique Code:	Core:	19 01 01 01 01 04 09 01
	Elective-1:	19 01 01 02 01 04 09 01
	Elective-2:	19 01 01 03 01 04 09 01
External Exam Time Duration:	Regular Student:	02:30 Hours
	External Student:	02:30 Hours

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	04 (Four)	Core, Ele.1 & Ele.2	03	30	70	-	100

કૃતિ : ‘રાગાધીનમ્’,

લેખક : સંજુ વાળા

પ્રકાશન : રંગદ્વાર પ્રકાશન

હેતુ : વિઢાર્થીઓ અઘતન સમયની ગુજરાતી પઘકૃતિથી અવગત થાય

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુઢા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિઢાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિઢાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ‘રાગાધીનમ્’ ગીતસંગ્રહનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન ‘રાગાધીનમ્’ના આધારે ગીતકવિ તરીકે સંજુ વાળાની સિદ્ધિ-મર્યાદા 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ‘રાગાધીનમ્’નાં આઢ્યાત્મ ગીતો ‘રાગાધીનમ્’નાં પ્રણયગીતો 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ‘રાગાધીનમ્’માં ભાવ, લય, પ્રાસ તત્ત્વ ‘રાગાધીનમ્’ના પ્રકૃતિગીતો 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> ‘રાગાધીનમ્’નાં ગીતોમાં પ્રયોગશીલતા ‘રાગાધીનમ્’નાં જીવનસંઢર્ભના ગીતો 	૧૪	૧૪
૫	<ul style="list-style-type: none"> ‘રાગાધીનમ્’માં ચિંતન ‘રાગાધીનમ્’ શીર્ષકની યથાર્થતા રસઢર્શન (નિયત કાવ્યોમાંથી): ‘ના તરછોડી’, ‘મનમોજી’, ‘જળઢાત’, ‘અનભેગતિ’, ‘છાંઈ’ 	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિઢાર્થીઓ માટે)			

એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન/ MCQ ટેસ્ટ	૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ	૧૦૦	૧૦૦

❖ ‘રાગાધીનમ્’ કાવ્યસંગ્રહમાંથી અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરેલાં કાવ્યોની સૂચિ :

૧. મજા, ૨. એક પલકારે, ૩. અનભે ગતિ, ૪. અવળી ચાલ, ૫. જીડી સરવાળી, ૬. જીવને!, ૭. છાંઈ, ૮. શબરીને મન-, ૯. થઈને રહીએ લીટી, ૧૦. કંઈ, ૧૧. ઘરમાં, ૧૨. આપણે, ૧૩. રોજ ઊઠીને, ૧૪. જળઘાત, ૧૫. આજીજી, ૧૬. ડહાપણ દાખો, ૧૭. દીવા શગે ચડયા, ૧૮. વરતારા, ૧૯. આંબલો, ૨૦. વાડીનો વડ, ૨૧. ના તરછોડ, ૨૨. અડધાં કમાડ, ૨૩. મનમોજી, ૨૪. હજુ, ૨૫. કવિતા.

● સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. ફલઃશ્રુતિ	- લાભશંકર ઠાકર
૨. સાહિત્યચિંતન	- સુંદરમ્
૩. કવિતા નામે સંજીવની	- સંજુ વાળા
૪. આધુનિકોત્તર કવિતા	- અજયસિંહ ચૌહાણ

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	: GUJARATI																											
Course(Paper) No.	: 09 Name : ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૪																											
Course (Paper) Unique Code:	<table border="1"> <tr> <td>Core:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>04</td> <td>09</td> <td>02</td> </tr> <tr> <td>Elective-1:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>02</td> <td>01</td> <td>04</td> <td>09</td> <td>02</td> </tr> <tr> <td>Elective-2:</td> <td>19</td> <td>01</td> <td>01</td> <td>03</td> <td>01</td> <td>04</td> <td>09</td> <td>02</td> </tr> </table>	Core:	19	01	01	01	01	04	09	02	Elective-1:	19	01	01	02	01	04	09	02	Elective-2:	19	01	01	03	01	04	09	02
Core:	19	01	01	01	01	04	09	02																				
Elective-1:	19	01	01	02	01	04	09	02																				
Elective-2:	19	01	01	03	01	04	09	02																				
External Exam Time Duration:	<table border="1"> <tr> <td>Regular Student:</td> <td>02:30 Hours</td> </tr> <tr> <td>External Student:</td> <td>02:30 Hours</td> </tr> </table>	Regular Student:	02:30 Hours	External Student:	02:30 Hours																							
Regular Student:	02:30 Hours																											
External Student:	02:30 Hours																											

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	04 (Four)	Core/ Ele.1 / Ele.2	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓનો ગુજરાતી ભાષા સાથેનો લગાવ વધશે, વિદ્યાર્થીઓ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા માટે સક્ષમ બનશે, વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાના વ્યાહવારિક લેખન તરફ અભિમુખ બનશે.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<p>■ અહેવાલલેખન : (કોલેજ, યુનિવર્સિટી કે રાજ્યકક્ષાએ થતા શૈક્ષણિક-સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો; વિદ્યાર્થીઓ કે અધ્યાપકોના વિદાય સમારંભો; સામાજિક-ધાર્મિક પ્રસંગો કે ઉત્સવો; વેપાર-વાણિજ્ય સમીટ; કુદરતી આપત્તિઓ; હડતાલો; રમખાણો વગેરે જેવા વિષયો પર આશરે સવાસો થી દોઢસો શબ્દોમાં અહેવાલ લેખન તૈયાર કરાવવું અને અહેવાલને યોગ્ય શીર્ષક આપવું)</p>	૧૪	૧૪
૨	<p>■ અર્થવિસ્તાર / વિચારવિસ્તાર : (અર્થવિસ્તારમાં એક જ વિચાર કે ભાવબિંદુને વિસ્તારથી દર્શાવવાનું હોય છે. સામાન્ય રીતે, મુક્તક જેવી કાવ્યપંક્તિઓમાં જીવન-જગત સંબંધી કોઈ રહસ્ય કે સત્યસૂત્રાત્મક શૈલીમાં મુકાયેલું હોય અથવા કોઈ અર્થપૂર્ણ ગદ્ય વાક્યમાં જે તે લેખકનું કોઈ ચોક્કસ દષ્ટિબિંદુ કે મંતવ્ય સચોટ રીતે દર્શાવાયું હોય તે પ્રકારનાં વાક્ય કે પંક્તિનો અર્થવિસ્તાર-વિચારવિસ્તાર સચોટ અને સરસ રૂપમાં અંદાજે એકસો દસથી એકસો વીસ શબ્દોમાં કરવો.</p>	૧૪	૧૪
૩	<p>■ છંદ : સ્વરૂપ અને પ્રકાર : ૧. છંદનું સ્વરૂપ અને પ્રયોજન</p>	૧૪	૧૪

	૨. છંદની પારિભાષિક સંજ્ઞા : લઘુ-ગુરુ, માત્રા, યતિ, પંક્તિ અને શ્લોક, સંધિ (પ્રાથમિક પરિચય) ૩. છંદના પ્રકાર : રૂપમેળ, માત્રામેળ, અક્ષરમેળ અને સંખ્યામેળ, લયમેળ (પ્રાથમિક પરિચય)		
૪	<ul style="list-style-type: none"> ▪ રૂપમેળ છંદો : વસંતતિલકા, મંદાકાન્તા, શિખરિણી, પૃથ્વી, શાર્દૂલવિકીરિત, સ્નગ્ધરા. (પસંદગીના પ્રસ્તુત છંદોનો વિગતે અભ્યાસ અપેક્ષિત છે.) 	૧૪	૧૪
૫	<ul style="list-style-type: none"> ▪ અક્ષરમેળ-સંખ્યામેળ છંદો : અનુષ્ટુપ, મનહર, ધનાક્ષરી. (પસંદગીના પ્રસ્તુત છંદોનો વિગતે અભ્યાસ અપેક્ષિત છે.) ▪ માત્રામેળ છંદો : ચોપાઈ, દોહરો, સોરઠો, રોળા, હરિગીત (પસંદગીના પ્રસ્તુત છંદોનો વિગતે અભ્યાસ અપેક્ષિત છે.) 	૧૪ (૭+૭)	૧૪ (૭+૭)
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન(માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

- સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ : (સૂચના : કોર્સ-૬ માં આપેલ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ આ કોર્સને પણ લાગુ પડે છે.)

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	:	GUJARATI							
Course(Paper) No.	:	10	Name :	મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ૨					
Course (Paper) Unique Code:	Core:	19	01	01	01	01	04	10	00
External Exam Time Duration:	Reguler Student:	02:30 Hours							
	External Student:	02:30 Hours							

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	04 (FOUR)	Core	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યથી અવગત થાય.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ■ નરસિંહ મહેતા: (અ) જ્ઞાન-વૈરાગ્યના પદો, (બ) ભક્તિના પદો, (ડ) આત્મકથનાત્મક પદો ■ મીરાંબાઈ : પ્રેમલક્ષણા ભક્તિનાં પદો 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ■ ભાલાણ : (અ) પદકવિ (બ) આખ્યાનકાર ■ અખો: અખાના છપ્પા ■ પ્રેમાનંદ: આખ્યાનકાર પ્રેમાનંદ 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ■ શામળ : પદ્યવાર્તાકાર શામળ ■ દયારામ : ગરબીઓ 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> ■ પ્રીતમનાં પદો ■ ભોજાભગતના ચાબખા ■ ધીરાની કાફીઓ ■ વલ્લભના ગરબા 	૧૪ (૭+૭)	૧૪ (૭+૭)
૫	<ul style="list-style-type: none"> ■ રવિભાણ પરંપરાના કવિઓ ■ મધ્યકાલીન ગુજરાતી કવિચિત્રીઓ ■ સ્વામીનારાયણ સંપ્રદાયના કવિઓ 	૧૪ (૭+૭)	૧૪ (૭+૭)
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ:નોંધ: કોર્સ-૭માં દર્શાવેલ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ આ કોર્સ-૧૦ને પણ લાગુ પડે છે.

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	:	GUJARATI							
Course(Paper) No.	:	11	Name :	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ – ૧					
Course (Paper) Unique Code:	Core:	19	01	01	01	01	05	11	00
External Exam Time Duration:	Reguler Student:	02:30 Hours							
	External Student:	02:30 Hours							

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	05 (FIVE)	Core	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય અને તેના ઇતિહાસથી અવગત થાય.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ■ અર્વાચીન અને મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યની ભેદરેખા ■ પાશ્ચાત્ય સાહિત્ય, શિક્ષણ અને સંસ્કૃતિનો ગુજરાતી સાહિત્ય પર પ્રભાવ ■ સુધારક યુગીન સાહિત્યના પ્રેરક-પોષક પરિબળો અને વિશિષ્ટતાઓ ■ પંડિતયુગીન સાહિત્યના પ્રેરક-પોષક પરિબળો અને વિશિષ્ટતાઓ 	૧૪	૧૪
૨	■ સર્જકલક્ષી અભ્યાસ: <ol style="list-style-type: none"> ૧. કવિ દલપતરામ ૨. ગદ્યકાર નર્મદ ૩. વિવેચક નવલરામ 	૧૪	૧૪
૩	■ સર્જકલક્ષી અભ્યાસ: <ol style="list-style-type: none"> ૧. નવલકથાકાર ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠી ૨. કવિ કાન્ત ૩. કવિ ન્હાનાલાલ 	૧૪	૧૪

૪	<ul style="list-style-type: none"> ■ સ્વરૂપલક્ષી અભ્યાસ : (ઉદ્ભવ અને વિકાસ) <ul style="list-style-type: none"> ૧. નવલકથા ૨. નવલિકા ૩. નાટક ૪. નિબંધ 	૧૪	૧૪
૫	<ul style="list-style-type: none"> ■ સાહિત્યિક પ્રવૃત્તિ પરિચય: <ul style="list-style-type: none"> ૧. ગુજરાતી હાસ્યસાહિત્ય ૨. ગુજરાતી પ્રવાસસાહિત્ય ૩. ગુજરાતી સાહિત્યિક સામયિકો ૪. ગુજરાતી વિવેચન પ્રવૃત્તિ ■ કૃતિલક્ષી અભ્યાસ : <ul style="list-style-type: none"> ૧. મારી હકીકત ૨. કરણધેલો ૩. ભદ્રભદ્ર ૪. જયા-જયંત 	૧૪ (૭+૭)	૧૪ (૭+૭)
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦(એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, ભાગ : ૩, ૪, ૫, ૬, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૨. સાહિત્ય કોશ અર્વાચીનકાળ, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૩. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, ડૉ. ધીરુભાઈ ઠાકર
૪. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, ડૉ. પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૫. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, ડૉ. રમેશ એમ. ત્રિવેદી
૬. ગુજરાતી નાટક, ડૉ. સતીશ વ્યાસ
૭. ગુજરાતી નવલકથા, રઘુવીર ચૌધરી
૮. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ (મધ્યકાલીન અને સુધારકયુગ)

FACULTY OF ARTS**Syllabus**

Subject	: GUJARATI
Course(Paper) No.	: 12 Name : ગુજરાતી ભાષાનો ઇતિહાસ અને સ્વરૂપ(ભાષાવિજ્ઞાન)-૧
Course (Paper) Unique Code:	Core: 19 01 01 01 01 05 12 00
External Exam Time Duration:	Reguler Student: 02:30 Hours External Student: 02:30 Hours

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	05 (FIVE)	Core	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાના ઇતિહાસ અને સ્વરૂપથી માહિતગાર બનશે.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> માનવસમાજમાં ભાષાનું સ્થાન, ભાષાના વિવિધ ઉપયોગો ભાષાની વ્યાખ્યા અને તેના (ભાષાના) સ્વરૂપગત લક્ષણો 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ભાષાની આકૃતિ - ધ્વનિતંત્ર, રૂપતંત્ર, વાક્યતંત્ર, શબ્દભંડોળ- સામાન્ય પરિચય દ્વિરુક્ત અને રવાનુકારી શબ્દો 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ભાષા અને બોલી વચ્ચેનો ભેદ ગુજરાતી બોલીઓની ઉચ્ચારણ, વ્યાકરણ અને શબ્દભંડોળ વિષયક લાક્ષણિકતાઓ : <ol style="list-style-type: none"> સૌરાષ્ટ્રની સૌરાષ્ટ્રી બોલી ઉત્તર ગુજરાતની પટ્ટણી બોલી મધ્ય ગુજરાતની ચરોતરી બોલી દક્ષિણ ગુજરાતની સુરતી બોલી 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> માન્ય ગુજરાતી ભાષાના ધ્વનિઘટકોનું ઉચ્ચારણ સ્થાન અને પ્રયત્ન પ્રમાણે વર્ગીકરણ : <ol style="list-style-type: none"> શૂન્ય વાયુરન્ધ્ર : <ul style="list-style-type: none"> સ્પર્શ ધ્વનિઓ(વ્યંજનો) : કંઠ્ય સ્પર્શ ધ્વનિઓ, તાલવ્ય સ્પર્શ-સંઘર્ષી ધ્વનિઓ, મૂર્ધન્ય સ્પર્શ 	૧૪	૧૪

	<p>ધ્વનિઓ, દંત્ય સ્પર્શ ધ્વનિઓ, ઓષ્ઠ્ય સ્પર્શ ધ્વનિઓ.</p> <p>૨. ઈષદ વાયુરન્ધ્ર :</p> <p>○ અનુનાસિક ધ્વનિઓ, પાર્શ્વિક ધ્વનિઓ, પ્રકંપી ધ્વનિ, સંઘર્ષી ધ્વનિઓ, અર્ધસ્વરો</p> <p>૩. વિસ્તારી(પૂણ)વાયુરન્ધ્ર :</p> <p>○ સ્વરો : સાદા સ્વરો, નાસિક્ય સ્વરો, મર્મર સ્વરો.</p> <p>(નોંધ: અધ્યાપક ભૂમિકારૂપે, ધ્વનિ નિર્માણ કરનારાં અંગો, ઉચ્ચારણ પ્રક્રિયા અને ધ્વનિઓના વિવિધ પ્રકારોની સમજૂતી આપશે. પરંતુ વિદ્યાર્થીઓ પાસે ગુજરાતીના ધ્વનિઘટકોના વર્ગીકરણ અને ભેદક ધર્મોના વર્ણનની જ અપેક્ષા છે.)</p>		
૫	<p>■ અંગસાધક પ્રત્યયો: પૂર્વપ્રત્યય અને પરપ્રત્યય (ગુજરાતી શબ્દભંડોળમાં વ્યાપક રીતે કાર્યશીલ પ્રત્યયોનો જ પરિચય અપેક્ષિત છે.)</p> <p>■ સમાસ રચના :</p> <p>૧. દ્વન્દ્વ સમાસ</p> <p>૨. તત્પુરુષ સમાસ</p> <p>૩. કર્મધારય સમાસ</p> <p>૪. ઉપપદ સમાસ</p> <p>૫. બહુવ્રિહી સમાસ</p> <p>૬. અવ્યયીભાવ સમાસ</p> <p>(ગુજરાતી ભાષાની વાસ્તવિક સ્થિતિને લક્ષમાં રાખી સમાસ રચનાઓનો પરિચય કરાવવો)</p>	૧૪ (૭+૭)	૧૪ (૭+૭)
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦(એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. 'ભાષાપરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ'	- યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
૨. 'ગુજરાતી ભાષાના દ્વિરુક્ત પ્રયોગો'	- ડૉ. પ્રભાશંકર તેરૈયા
૩. 'ગુજરાતી નામિક સમાસો'	- ડૉ. જે.સી.દવે
૪. 'ગુજરાતી ભાષાના અંગસાધક પ્રત્યયો'	- ઊર્મિ ઘનશ્યામ દેસાઈ
૫. 'રૂપશાસ્ત્ર એક પરિચય'	- ડૉ. ઊર્મિ દેસાઈ
૬. 'ધ્વનિસ્વરૂપની વિભાવના અને વિકાસ'	- ડૉ. ભરત મોદી
૭. 'ભાષાનો વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસ'	- ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ
૮. 'ભાષાશાસ્ત્રની કેડીએ'	- ઊર્મિ દેસાઈ
૯. ગુજરાતી ધ્વનિ વ્યવસ્થાની વિચારણા	- પ્રો. પિંકી શાહ

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	:	GUJARATI							
Course(Paper) No.	:	13	Name :	સાહિત્યના સિદ્ધાંતો -૧					
Course (Paper) Unique Code:	Core:	16	01	01	01	01	05	13	00
External Exam Time Duration:	Reguler Student:	02:30 Hours							
	External Student:	02:30 Hours							

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	05 (FIVE)	Core	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓને સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતોથી માહિતગાર બનાવવા.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ■ લલિત અને લલિતેતર કલા વચ્ચેનો ભેદ ■ લલિતકલાઓમાં સાહિત્યકલાની વિશિષ્ટતા ■ સાહિત્યની વ્યાખ્યા : ભારતીય અને પાશ્ચાત્ય પરંપરા પ્રમાણે ■ લલિત અને લલિતેતર સાહિત્ય વચ્ચેનો ભેદ 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ■ અલંકારનું સ્વરૂપ અને કાવ્યમાં તેનું સ્થાન ■ છંદનું સ્વરૂપ અને કાવ્યમાં તેનું સ્થાન 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ■ સાહિત્યિક વલણો : <ol style="list-style-type: none"> ૧. સૌંદર્યપ્રિય અને કૌતુકપ્રિય ૨. વાસ્તવવાદી ■ અંતઃસ્તત્વ અને આકૃતિ 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> ■ શબ્દશક્તિ : <ol style="list-style-type: none"> ૧. અભિધા ૨. લક્ષણા ૩. વ્યંજના (તેના પ્રકારો સાથેનો વિગતે અભ્યાસ અપેક્ષિત છે) 	૧૪	૧૪
૫	<ul style="list-style-type: none"> ■ સામાન્ય સમજ અને સંક્ષિપ્ત નોંધ : 	૧૪	૧૪

	૧. ભાવ (સ્થાયી અને સંચારી વિભાવ, અનુભાવ, સાત્વિક ભાવ) ૨. કલ્પના અને તરંગ ૩. કલ્પન ૪. પ્રતીક ૫. પુરાકલ્પન		
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૭૦	૭૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. કલામીમાંસા સંન્નિધાન	-	ડૉ. સુમન શાહ
૨. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો	-	પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ અને અન્ય
૩. છંદ અને અલંકાર	-	ડૉ. દક્ષેશ ઠાકર
૪. અલંકાર પરિચય	-	ડૉ. ચીમનલાલ ત્રિવેદી
૫. સાહિત્ય વિવેચન	-	ડૉ. બહેચરભાઈ પટેલ
૬. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો	-	મણિલાલ હ. પટેલ અને અન્ય
૭. સાહિત્યની અવધારણા	-	સંપા. ડૉ.એસ.ડી.મોરી, પ્રા. એચ.એલ.વાળા, પ્રા. એચ.વી.ચૌધરી

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	:	GUJARATI								
Course(Paper) No.	:	14	Name : અર્વાચીન સાહિત્ય સ્વરૂપ લઘુનવલ અને કૃતિનો અભ્યાસ : 'ફેરો'							
Course (Paper) Unique Code:	Core:	19	01	01	01	01	05	14	00	
External Exam Time Duration:	Regular Student:	02:30 Hours								
	External Student:	02:30 Hours								

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	05 (Five)	Core	03	30	70	-	100

કૃતિ : 'ફેરો',

લેખક : રાધેશ્યામ શર્મા,

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી લઘુનવલ સ્વરૂપ, ઉદભવ, વિકાસ અને તે સ્વરૂપની કૃતિથી અવગત થાય.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ■ લઘુનવલ : સંજ્ઞા અને સ્વરૂપ ■ લઘુનવલ : ઉદભવ અને વિકાસ 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ■ 'ફેરો'નું લઘુનવલ તરીકે મૂલ્યાંકન ■ 'ફેરો' લઘુનવલની સિદ્ધિ-મર્યાદા ■ અદ્યતન લઘુનવલ તરીકે 'ફેરો'નું મૂલ્યાંકન 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ■ 'ફેરો'ની વિશિષ્ટ વસ્તુ સંકલના ■ 'ફેરો'ની પાત્રસૃષ્ટિ ■ 'ફેરો'માં સ્થળકાળ સંકલના 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> ■ 'ફેરો'માં આધુનિક વલણો ■ 'ફેરો'માં સંવાદકલા ■ 'ફેરો'માં પ્રયોગશીલતા 	૧૪	૧૪
૫	<ul style="list-style-type: none"> ■ 'ફેરો'ના નાયકનું ચરિત્રચિત્રણ / નાયકનો મનોસંઘર્ષ ■ 'ફેરો'નું ગદ્ય/શૈલી ■ 'ફેરો' શીર્ષકની યથાર્થતા ■ 'ફેરો'ની નિરૂપણરીતિ / કથનકેન્દ્ર 	૧૪	૧૪

■ 'ફેરો'નો આરંભ-અંત		
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)		
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન/ MCQ ટેસ્ટ	૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ	૧૦૦	૧૦૦

● સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. લઘુનવલ : સ્વરૂપ અને સમીક્ષા	- સં. મફત ઓઝા	- તદ્દર્થ પ્રકાશન
૨. ગુજરાતી લઘુનવલ : દાર્શનિક તત્ત્વ	- કમલેશ પટેલ	-
૩. કથનકળા મીમાંસા	- ડૉ. નરેશ વેદ, ડૉ. શિરીષ પંચાલ	- સૌ. યુનિવર્સિટી
૪. કથા સાહિત્યનું વિવેચન	- ભારતી દલાલ	- બુટાલા પ્રકાશન
૫. ગુજરાતી કથાવિશ્વ (લઘુનવલ)	- સં. બાબુ દાવલપુરા, નરેશ વેદ	- શબ્દવિવેક
૬. કથા વિમર્શ	- ડૉ. નરેશ વેદ	-
૭. ગુજરાતી નવલકથા	- રઘુવીર ચૌધરી, રાધેશ્યામ શર્મા	-
૮. ચાર નવલકથાકારો	- ભરત મહેતા	- ડિવાઈન પબ્લિકેશન
૯. કથાયન	- બાબુ દાવલપુરા	-
૧૦. ગુજરાતી સાહિત્યકોશ-૨	- ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ	-
૧૧. કથાપર્વ	- બાબુ દાવલપુરા	- પાર્શ્વ પ્રકાશન
૧૨. લઘુનવલ વિમર્શ	- નરેશ વેદ	-
૧૩. સાહિત્યમાં આધુનિકતા	- ડૉ. સુમન શાહ	- ગુજરાત યુનિવર્સિટી

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	:	GUJARATI									
Course(Paper) No.	:	15	Name :	મધ્યકાલીન પ્રશિષ્ટકૃતિ : શામળકૃત 'નંદબત્રીસી', સંપાદક : કીર્તિદા શાહ							
Course (Paper) Unique Code:	Core:			19	01	01	01	01	05	15	01
External Exam Time Duration:	Regular Student:			02:30 Hours							
	External Student:			02:30 Hours							

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	05 (Five)	Core	03	30	70	-	100

કૃતિ : 'નંદબત્રીસી', સર્જક : શામળ ભટ્ટ, સંપાદક : કીર્તિદા શાહ, પ્રકાશન : અરૂણોદય

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રશિષ્ટકૃતિથી અવગત થાય.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 'પદ્યવાર્તા : સ્વરૂપલક્ષણો અને વિશેષતાઓ ▪ 'નંદબત્રીસી'ની કૃતિલક્ષી સમીક્ષા ▪ 'નંદબત્રીસી'માં શામળની સિદ્ધિ-મર્યાદા 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 'નંદબત્રીસી'માં વિષયવસ્તુ ▪ 'નંદબત્રીસી'માં વસ્તુસંકલના ▪ 'નંદબત્રીસી'માં સમકાલીન જીવનરંગો 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 'નંદબત્રીસી'માં પાત્રાલેખનકળા ▪ 'નંદબત્રીસી'માં સમસ્યાઓ ▪ 'નંદબત્રીસી'માં સુભાષિતો 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 'નંદબત્રીસી'માં નંદરાજાનું પાત્ર ▪ 'નંદબત્રીસી'માં પદ્મિનીનું પાત્ર ▪ 'નંદબત્રીસી'માં પ્રધાનનું પાત્ર ▪ 'નંદબત્રીસી'માં ભાષાશૈલી 	૧૪	૧૪
૫	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 'નંદબત્રીસી'માં પોપટ-પદ્મિની સંવાદ 	૧૪	૧૪

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 'નંદબત્રીસી'માં વર્ણનો ▪ 'નંદબત્રીસી'નો આરંભ-અંત ▪ 'નંદબત્રીસી' શીર્ષકની યથાર્થતા 		
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન/ MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

● સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ	- ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૨. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ(મધ્યકાળ)	- અનંતરાય રાવળ
૩. ગુજરાતી સાહિત્યકોશ ભાગ-૧	- સંપાદક : જયંત કોઠારી
૪. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ	- રમેશ એમ.ત્રિવેદી
૫. ગુજરાતી કાવ્યપ્રકારો	- ડોલરરાય માંકડ
૬. મધ્યકાળના સાહિત્યપ્રકારો	- ચંદ્રકાન્ત મહેતા
૭. પ્રહેલકાઓ અને સમસ્યાઓ	- ભૂપેન્દ્ર ત્રિવેદી
૮. ગુજરાતી ગ્રંથકાર શ્રેણી (શામળ)	- હસુ યાજ્ઞિક
૯. શામળ (ગુર્જર કાવ્યશ્રેણી)	- રણજિત પટેલ 'અનામી'

FACULTY OF ARTS**Syllabus**

Subject	: GUJARATI
Course(Paper) No.	: 15 Name : (લોકસાહિત્ય-૫) : લોકસાહિત્ય સંજ્ઞા અને સ્વરૂપ, સંશોધન અને સંપાદન : ભાગ-૧
Course (Paper) Unique Code:	Core: 19 01 01 01 01 05 15 02
External Exam Time Duration:	Reguler Student: 02:30 Hours External Student: 02:30 Hours

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	05 (FIVE)	Core	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી લોકસાહિત્યની સંજ્ઞા-સ્વરૂપ અને તેના સંશોધનો તથા સંપાદનો માહિતગાર બને.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> લોકસાહિત્ય: સંજ્ઞા અને સ્વરૂપ લોકસાહિત્યનાં લક્ષણો 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> લોકસાહિત્યના ગદ્ય સ્વરૂપો (લોકકહેવતો, ટુચકા, લોકવાર્તા, લોકકથા, દુહાબદ્ધ પ્રેમકથા વગેરેનો પરિચય) દુહાબદ્ધ પ્રેમકથા 	૨૧ (૧૪+૭)	૨૧ (૧૪+૭)
૩	<ul style="list-style-type: none"> લોકસાહિત્યના પદ્ય સ્વરૂપો (દુહા-સોરઠા, હાલરડાં, ખાયણાં, બાળગીત, વિધિગીત, રાસડા વગેરેનો પરિચય) દુહા-સોરઠા રાસડા 	૨૧ (૧૪+૭)	૨૧ (૧૪+૭)
૪	<ul style="list-style-type: none"> લોકસાહિત્ય અને શિષ્ટસાહિત્ય લોકસાહિત્યમાં લોકસંસ્કૃતિ 	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ : નોંધ: સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ કોર્સ – ૨૧ (વૈકલ્પિક) લોકસાહિત્ય-૨માં દર્શાવ્યા મુજબ

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	:	GUJARATI								
Course(Paper) No.	:	16	Name :	ભારતીય ભાષાની કૃતિ : 'એક મેલી ચાદર' (પંજાબી નવલકથા)						
Course (Paper) Unique Code:	Core:		19	01	01	01	01	05	16	01
External Exam Time Duration:	Regular Student:	02:30 Hours								
	External Student:	02:30 Hours								

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	05 (Five)	Core	03	30	70	-	100

કૃતિ : 'એક મેલી ચાદર',
પ્રકાશન : અરૂણોદય

લેખક : રાજેન્દ્રસિંહ બેદી,

અનુવાદક: મોહન દાંડીકર

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય ભાષાની કૃતિના અભ્યાસ દ્વારા ભારતીય સાહિત્યથી માહિતગાર બને.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ■ 'એક મેલી ચાદર' કૃતિનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન ■ નવલકથાના સાહિત્ય સ્વરૂપને કેન્દ્રમાં રાખી 'એક મેલી ચાદર' કૃતિની સિદ્ધિ-મર્યાદાની ચર્ચા 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ■ નવલકથાના ઘટકતત્ત્વો અને 'એક મેલી ચાદર' ■ 'એક મેલી ચાદર' કૃતિમાં પાત્ર વૈવિધ્ય 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ■ 'એક મેલી ચાદર' નવલકથાની વસ્તુસંકલના ■ 'એક મેલી ચાદર' માં જાનપદી સમાજનું નિરૂપણ ■ 'એક મેલી ચાદર' માં મનોસંઘર્ષ 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> ■ 'એક મેલી ચાદર'ની સંવાદકલા ■ 'એક મેલી ચાદર' કૃતિનું ગદ્ય ■ 'એક મેલી ચાદર'માં ચિંતનશીલતા 	૧૪	૧૪
૫	<ul style="list-style-type: none"> ■ 'એક મેલી ચાદર' કૃતિમાં જીવનદર્શન ■ 'એક મેલી ચાદર' શીર્ષકની સાર્થકતા ■ 'એક મેલી ચાદર'માં નિરૂપિત પંજાબી સમાજ 	૧૪	૧૪

❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)		
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન/ MCQ ટેસ્ટ	૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ	૧૦૦	૧૦૦

● સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. પારેખ મધુસૂદન, '૧૯૮૩ની સાલનું ગ્રંથસ્થ વાગ્મય', (૧૯૮૬) ૩૧-૩૧
૨. બોમ્બેવાલા મોહિયુદિન, 'સાહિત્યને ઉજાળતી મેલી ચાદર', વિદ્યાપીઠ ૨૨, (૧૨૯-૧૩૦) મે-એગ. ૧૯૪૮, ૪૫-૫૦
૩. વી. જે.ત્રિવેદી, 'એક ભારતીય નારીની કથા', ગ્રંથ ૪ (૪૨) જૂન ૬૭, ૨૫-૨૭
૪. 'આઈ ટેક ધીસ વુમન'-અંગ્રેજી અનુવાદ: ખુશવન્તસિંદ
૫. 'એક ચાદર મેલી સી' - પ્રતિભાવ ચિદાનંદદાસ ગુપ્તા, જન્મભૂમિ પ્રવાસી, ૨૯-૬-૧૯૮૬

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	:	GUJARATI									
Course(Paper) No.	:	16	Name :	ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૫							
Course (Paper) Unique Code:	Core:			19	01	01	01	01	05	16	02
External Exam Time Duration:	Regular Student:			02:30 Hours							
	External Student:			02:30 Hours							

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	05 (Five)	Core/ Ele.1 / Ele.2	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓનો ગુજરાતી ભાષા સાથેનો લગાવ વધશે, વિદ્યાર્થીઓ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા માટે સક્ષમ બનશે, વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાના વ્યાહવારિક લેખન તરફ અભિમુખ બનશે.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકા ઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	■ પરિચ્છેદલેખન : (પરિચ્છેદ લેખન કે કંડિકા લેખનમાં કોઈપણ એક વિષય પર વિદ્યાર્થીએ મૌલિક લેખન કરવાનું રહેશે. દા.ત. ‘સર્જક અને વિવેચક જોડિયાભાઈ’, ‘નીતિએ કલાની વિષ કન્યા છે’, ‘શીલ તેવી શૈલી વગેરે.)	૧૪	૧૪
૨	■ વાતલેખન : (રૂપરેખા ઉપરથી વિદ્યાર્થી પાસે વાતલેખન કરાવવું)	૧૪	૧૪
૩	■ પ્રૂફરીડિંગ : ૧. પ્રૂફરીડિંગનું સ્વરૂપ : ઉત્પત્તિ, અર્થ, પ્રક્રિયા, પ્રકાર ૨. પ્રૂફરીડિંગ સજ્જતા અને અપેક્ષાઓ ૩. પ્રૂફરીડિંગમાં ઉપયોગમાં લેવાતી નિશાનીઓ (ચિહ્નો)ની સદષ્ટાંત સમજૂતી ૪. પ્રૂફરીડિંગનો સવાલરૂપે પેરેગ્રાફ (ચૌદ દોષ ચૌદ ગુણ)	૧૪	૧૪

૪	<p>■ જોડણી શુદ્ધિ લેખન :</p> <p>○ જોડણી નિયમ :</p> <p>૧) તત્સમ શબ્દોની જોડણીના નિયમ</p> <p>૨) તદભવ શબ્દોની જોડણીના નિયમ</p> <p>૩) અનુસ્વારનું સ્થાન</p> <p>૪) છૂટ્ટા અને ભેગા લખાતા શબ્દો :</p> <p>(છૂટ્ટા લખાતા શબ્દો : નિપાત 'જ', નામયોગીઓ, 'કે', 'દ્વારા', સહાયકારક ક્રિયાપદ, સંયુક્ત ક્રિયાપદ.)</p> <p>(ભેગા લખાતા શબ્દો : 'ય', 'યે', વિભક્તિ દર્શક પ્રત્યયો, દ્વિરુક્ત શબ્દો, 'તોપણ', 'જોકે', 'પૂર્વક', 'માત્ર', 'શ્રી', 'સમાસ')</p> <p>પ) શુદ્ધજોડણી :</p> <p>(જોડણીની દૃષ્ટિએ અઘરા શબ્દોનો અભ્યાસ કરાવવો. પરીક્ષામાં ચૌદ શબ્દોની જોડણી સુધારતો પ્રશ્ન પૂછવાનો રહેશે. એક શબ્દનો એક ગુણ)</p>	૧૪	૧૪
૫	<p>■ વાક્ય શુદ્ધિ લેખન :</p> <p>(વાક્યરચના તેમજ શબ્દ-જોડણીની દૃષ્ટિએ અશુદ્ધ પેરેગ્રાફનું, બંને રીતે શુદ્ધિ લેખન કરવું.)</p>	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન(માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ : (સૂચના : કોર્સ-૬ માં આપેલ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ આ કોર્સને પણ લાગુ પડે છે.)

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	:	GUJARATI							
Course(Paper) No.	:	17	Name :	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ- ૨					
Course (Paper) Unique Code:	Core:	19	01	01	01	01	06	17	00
External Exam Time Duration:	Reguler Student:	02:30 Hours							
	External Student:	02:30 Hours							

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	06 (SIX)	Core	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય અને તેના ઇતિહાસથી અવગત થાય.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ■ ગાંધીયુગીન સાહિત્યના વ્યાવર્તક લક્ષણો ■ ૧૯૫૬ પછીના ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રવાહોનો પરિચય (કવિતા, ટૂંકીવાર્તા, નવલકથા, એકાંકી) 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ■ સર્જકલક્ષી અભ્યાસ : <ol style="list-style-type: none"> ૧. કનૈયાલાલ મા.મુનશી : નવલકથાકાર ૨. ઉમાશંકર : કવિ, એકાંકીકાર અને વિવેચક ૩. સુંદરમ્ : કવિ અને વાર્તાકાર 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> ■ સર્જકલક્ષી અભ્યાસ : <ol style="list-style-type: none"> ૧. ઝવેરચંદ મેઘાણી : કવિ અને લોકસાહિત્ય સંપાદક ૨. સુરેશ જોશી : કવિ, નવલિકાકાર ૩. દર્શક : નવલકથાકાર 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> ■ કૃતિલક્ષી અભ્યાસ: <ol style="list-style-type: none"> ૧. ગુજરાતનો નાથ, ૨. સત્યના પ્રયોગો, ૩.શર્વિલક, ૪. માનવીની ભવાઈ, ૫. નિશીથ, ૬. ધ્વનિ, ૭. અમૃતા 	૧૪	૧૪
૫	<ul style="list-style-type: none"> ■ સ્વરૂપલક્ષી અભ્યાસ : <ol style="list-style-type: none"> ૧. ખંડકાવ્ય : સ્વરૂપ, ઉદ્ભવ-વિકાસ ૨. સોનેટ : સ્વરૂપ, ઉદ્ભવ-વિકાસ ૩. ગઝલ : સ્વરૂપ, ઉદ્ભવ-વિકાસ 	૧૪	૧૪

<p>■ સાહિત્યિક પ્રવૃત્તિ પરિચય :</p> <p>૧. નારી સર્જકોનું આધુનિક સાહિત્યમાં પ્રદાન</p> <p>૨. આદિવાસી અને લઘુમતી પ્રજાનું સાહિત્ય</p> <p>૩. ગુજરાતી સાહિત્યિક સંસ્થાઓ</p>		
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)		
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ	૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ	૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. 'ગુજરાતી આદિવાસી સાહિત્યનો ઇતિહાસ' - ડૉ. હસુ યાજ્ઞિક;
૨. 'અર્વાચીન કવિતા' - સુંદરમ્;
૩. 'ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ' (અર્વાચીન) - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ;
૪. 'અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ' - ડૉ. ધીરુભાઈ ઠાકર;
૫. 'અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ' - ડૉ. પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ;
૬. 'કનૈયાલાલ મુનશી વ્યક્તિ અને વાક્યમય' - બાબુ દાવલપુરા;
૭. 'સુરેશ જોશીથી સુરેશ જોશી' - સુમન શાહ;
૮. 'ખંડકાવ્ય' - જયદેવ શુક્લ ;
૯. 'ગઝલ' - રઈશ મનીઆર;
૧૦. 'વનસ્વર' - ડૉ. બળવંત જાની;
૧૧. 'સોનેટ' - ડૉ. વિનોદ જોશી;
૧૨. 'સોનેટ શિલ્પ અને સર્જન' - ડૉ. ભાનુપ્રસાદ; પંડયા;
૧૩. 'ગઝલ' - શકીલ કાદરી;
૧૪. 'કૃતિ અને સર્જક' - ડૉ. બિપિન આશર;
૧૫. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, ભાગ : ૩, ૪, ૫, ૬, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ;

FACULTY OF ARTS**Syllabus**

Subject	:	GUJARATI
Course(Paper) No.	:	18
Course (Paper) Unique Code:	Name :	ગુજરાતી ભાષાનો ઇતિહાસ અને સ્વરૂપ (ભાષા વિજ્ઞાન)- ૨
	Core:	19 01 01 01 01 06 18 00
External Exam Time Duration:	Reguler Student:	02:30 Hours
	External Student:	02:30 Hours

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	06 (SIX)	Core	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાના ઇતિહાસ અને સ્વરૂપથી માહિતગાર બનશે.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> ભારત-યુરોપીય ભાષાકુળની એક શાખા લેખે ભારતીય આર્યભાષાનો એક ભાગ, એના વિકાસના ત્રણ તબક્કાઓના નિર્દેશ સાથે પરિચય (નોંધ: વિવિધ તબક્કાના ભાષાકીય લક્ષણોની જાણકારી અપેક્ષિત નથી.) ગુજરાતી ભાષાનો ઉદભવ અને વિકાસ - એની ત્રણ ભૂમિકાના મહત્વના ભાષાકીય લક્ષણોના પરિચય સાથે. 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> ગુજરાતી શબ્દભંડોળ : (તત્સમ, તદ્ભવ, દેશ્ય શબ્દો ઉપરાંત ભારતીય તેમજ વિદેશી ભાષાના શબ્દોનો સામાન્ય ખ્યાલ અપેક્ષિત) વાક્યતંત્ર: <ol style="list-style-type: none"> પદક્રમ અને પદસંવાદની લાક્ષણિકતા વાક્યના પ્રકારો : કર્તરિ, કર્મણિ, પ્રેરક અને ભાવે રચના 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> લિંગ વ્યવસ્થા - લિંગવાચક પ્રત્યયો, લિંગભેદના અર્થો વચન વ્યવસ્થા- વચન વ્યક્ત કરવાની રીતો, 'ઓ' પ્રત્યયના વિનિયોગની ખાસિયતો, બહુવચનના અર્થો વિભક્તિ વ્યવસ્થા (અનુગોના વિવિધ અર્થોની જાણકારી પણ અપેક્ષિત છે.) 	૧૪	૧૪

૪	<ul style="list-style-type: none"> ▪ મૂળઅંગ અને સાધિતઅંગ(આખ્યાતિક અંગ : સાદુ, કર્મણિ અંગ અને પ્રેરક) ▪ કૃદંતો : એમના પ્રકારો, પ્રયોગો અને અર્થો 	૧૪	૧૪
૫	<ul style="list-style-type: none"> ▪ સંજ્ઞા, સર્વનામ અને વિશેષણની લિંગ, વચન અને વિભક્તિ સાથેની રૂપરચના ▪ ક્રિયાવિશેષણો, સંયોજકો, નિપાતોનો રૂપરચનાલક્ષી અને અર્થલક્ષી પરિચય 	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

નોંધ: સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ કોર્સ – ૧૨ ‘ગુજરાતી ભાષાનો ઇતિહાસ અને સ્વરૂપ-૧’માં દર્શાવ્યા મુજબ

FACULTY OF ARTS**Syllabus**

Subject	: GUJARATI
Course(Paper) No.	: 19 Name : સાહિત્યના સિદ્ધાંતો – ૨
Course (Paper) Unique Code:	Core: 19 01 01 01 01 06 19 00
External Exam Time Duration:	Reguler Student: 02:30 Hours External Student: 02:30 Hours

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	06 (SIX)	Core	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓને સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતોથી માહિતગાર બનાવવા.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> સાહિત્યના પ્રયોજનો (ભારતીય અને પાશ્ચાત્ય પરંપરા પ્રમાણે) કાવ્યહેતુ (શક્તિ, નિપુણતા, અભ્યાસ) 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> સર્જનની પ્રક્રિયા : અનુભૂતિનું સાહિત્યમાં રૂપાંતર અભિવ્યક્તિ અને પ્રત્યાયન 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> સાહિત્ય અને જીવન સાહિત્ય અને સમાજ સાહિત્ય અને નીતિ સાહિત્ય અને સત્ય 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> ભાવન અને વિવેચન વિવેચનનું પ્રયોજન વિવેચનનું કાર્યક્ષેત્ર વિવેચકના ગુણ-સજ્જતા 	૧૪	૧૪
૫	<ul style="list-style-type: none"> વિવેચની પ્રદ્ધતિઓ : <ol style="list-style-type: none"> ઐતિહાસિક પદ્ધતિ તુલનાત્મક પદ્ધતિ સૈદ્ધાંતિક પદ્ધતિ (જેમકે - રસસિદ્ધાંત, ધ્વનિસિદ્ધાંત, 	૧૪	૧૪

	સંવરચનાવાદ, મનોવિશ્લેષણાત્મકવાદ.) ૪. કૃતિલક્ષી પદ્ધતિ (વિવરણ, વિશ્લેષણ, અર્થઘટન, અવલોકન, મૂલ્યાંકન) ૫. કર્તાલક્ષી પદ્ધતિ ૬. સ્વરૂપલક્ષી પદ્ધતિ (નોંધ : ઉપરોક્ત પદ્ધતિઓનો પ્રાથમિક પરિચય જ અપેક્ષિત છે.)		
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	-
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. કલામીમાંસા સંન્નિધાન	-	ડૉ. સુમન શાહ
૨. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો	-	પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ અને અન્ય
૩. સાહિત્ય વિવેચન	-	ડૉ. બહેચરભાઈ પટેલ
૪. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો	-	મણિલાલ હ. પટેલ અને અન્ય

FACULTY OF ARTS**Syllabus**

Subject	: GUJARATI
Course(Paper) No.	: 20 Name : અર્વાચીન સાહિત્ય સ્વરૂપ લઘુનવલ અને કૃતિનો અભ્યાસ : 'આગન્તુક'
Course (Paper) Unique Code:	Core: 19 01 01 01 01 06 20 00
External Exam Time Duration:	Regular Student: 02:30 Hours External Student: 02:30 Hours

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	06 (SIX)	Core	03	30	70	-	100

કૃતિ : 'આગન્તુક', લેખક : ધીરુબહેન પટેલ, પ્રકાશન: ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી લઘુનવલ સ્વરૂપ, ઉદ્ભવ, વિકાસ અને કૃતિથી અવગત થાય

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> લઘુનવલ અને નવલકથા લઘુનવલ અને ટૂંકી વાર્તા 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> 'આગન્તુક'નું લઘુનવલ તરીકે મૂલ્યાંકન 'આગન્તુક'નું આધુનિક લઘુનવલ તરીકે મૂલ્યાંકન 'આગન્તુક' લઘુનવલમાં નગરજીવન 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> 'આગન્તુક' ની વસ્તુસંકલના 'આગન્તુક'માં વાતાવરણ 'આગન્તુક' ની પાત્રસૃષ્ટી 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> 'આગન્તુક'નો તુમુલસંઘર્ષ 'આગન્તુક'નો આરંભ અને અંત 'આગન્તુક' માં સ્વાર્થપરાયણતા 	૧૪	૧૪
૫	<ul style="list-style-type: none"> 'આગન્તુક'ની ભાષા 'આગન્તુક'ના સંવાદો 'આગન્તુક'માં ઉપહાસ-કટાક્ષ 'આગન્તુક' શીર્ષકની યથાર્થતા 	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			

એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન/ MCQ ટેસ્ટ	૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ	૧૦૦	૧૦૦

● સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૨. ગુજરાતી કથાવિશ્વ (લઘુનવલ) - સં. બાબુ દાવલપુરા, નરેશ વેદ - શબ્દવિવેક
૩. કથાપર્વ - બાબુ દાવલપુરા - પાર્શ્વ પ્રકાશન
૪. લઘુનવલ વિમર્શ - નરેશ વેદ -
૫. સાહિત્યમાં આધુનિકતા - ડૉ. સુમન શાહ - ગુજરાત યુનિવર્સિટી
૬. આધુનિકતા : એક સંકુલ સમ્પ્રત્યય - બિપિન આશર - પાર્શ્વ પ્રકાશન
૭. લઘુનવલ : સ્વરૂપ અને સમીક્ષા - સં. મફત ઓઝા - તદ્દર્થ પ્રકાશન
૮. ગુજરાતી લઘુનવલ : દાર્શનિક તત્ત્વ - કમલેશ પટેલ -
૯. ગુજરાતી સાહિત્યકોશ-૨ - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૧૦. નવલકથા - શિરીષ પંચાલ
૧૧. કથાયન - બાબુ દાવલપુરા -
૧૨. ધીરુબેન પટેલનું કથાસાહિત્ય - નિરંજન જોશી
૧૩. ધીરુબેન પટેલનું લઘુનવલવિશ્વ - મહેશ પટેલ

FACULTY OF ARTS**Syllabus**

Subject	:	GUJARATI
Course(Paper) No.	:	21 Name : પ્રશિષ્ટ ગદ્ય કૃતિ : 'સોમતીર્થ'
Course (Paper) Unique Code:	Core:	19 01 01 01 01 06 21 01
External Exam Time Duration:	Regular Student:	02:30 Hours
	External Student:	02:30 Hours

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	06 (SIX)	Core	03	30	70	-	100

કૃતિ : 'સોમતીર્થ', લેખક : રઘુવીર ચૌધરી, પ્રકાશન: રંગદ્વાર

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રશિષ્ટ ગદ્યકૃતિથી અવગત થાય.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> 'સોમતીર્થ'નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન 'સોમતીર્થ'માં સર્જકની સિદ્ધિ-મર્યાદાઓ 	૧૪	૧૪
૨	<ul style="list-style-type: none"> 'સોમતીર્થ'નું ઐતિહાસિક નવલકથા તરીકે મૂલ્યાંકન 'સોમતીર્થ'ની વસ્તુસંકલના 'સોમતીર્થ'માં સર્જકે બજાવેલાં કર્તવ્યો અને તેમાં પ્રાપ્ત સફળતા. 	૧૪	૧૪
૩	<ul style="list-style-type: none"> 'સોમતીર્થ'ની પાત્રાલેખન કલા 'સોમતીર્થ'ની સંવાદકલા 'સોમતીર્થ'ની વર્ણનકલા 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> 'સોમતીર્થ'ની ભાષાશૈલી 'સોમતીર્થ'માં વાતાવરણની માવજત 'સોમતીર્થ'માં સ્થળકાળ સંકલના 	૧૪	૧૪
૫	<ul style="list-style-type: none"> 'સોમતીર્થ'માં ઐતિહાસિક તથ્યો અને કલ્પનાનો વિનિયોગ 'સોમતીર્થ'નાં મુખ્ય ઐતિહાસિક પાત્રો 'સોમતીર્થ'નાં મુખ્ય કાલ્પનિક પાત્રો 'સોમતીર્થ'નાં મુખ્ય પાત્રોનું ચરિત્રચિત્રણ : સદાશિવ, ચૌલા, ભીમદેવ, માહમૂદ 	૧૪	૧૪

❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)		
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન/ MCQ ટેસ્ટ	૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ	૧૦૦	૧૦૦

● સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. 'મધ્યકાલીન ભારત કા ઇતિહાસ ભાગ- ૧'- ડૉ.કૈલાશ ખન્ના.
૨. 'અણહિલવાડનું રાજ્ય' - હર્ષદરાય ઝવેરી દેસાઈ, પ્ર.આ. ૧૯૮૦.
૩. 'ગુજરાતનો રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ-ગ્રંથ-૪' : સોલંકી કાલ- શેઠ ભોળાભાઈ જેશિંગભાઈ, સંપા. રસિકલાલ છોટાલાલ પરીખ, હરિપ્રસાદ ગંગાશંકર શાસ્ત્રી, પ્રથમ સંસ્કરણ, ૧૯૭૬.
૪. 'ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ' : ઇસ્લામયુગ: ખંડ ૧, સ્વ. શ્રી રત્નમણિરાવ ભીમરાવ જોટે, પ્ર.આ. ૧૯૪૫, (પુન:મુદ્રણ ૧૯૯૫).
૫. 'સોમનાથ' - શ્રી રત્નમણિરાવ ભીમરાવ જોટે, પ્ર.આ. ૧૯૪૯.
૬. 'ગુજરાતનો ઇતિહાસ' - સી. જમનાદાસ કંપની.
૭. 'સૌરાષ્ટ્રનો ઇતિહાસ' શંભુપ્રસાદ હરપ્રસાદ દેસાઈ, નૂતન સંસ્કરણ:૧૯૬૮.
૮. 'ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ-૨ થી ૬'- ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૯. 'અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ' - રતિલાલ નાયક (૧૯૯૩)
૧૦. 'અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ' - ડૉ.રમેશ ત્રિવેદી (૨૦૦૫)
૧૧. 'અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ' - બહેચરભાઈ પટેલ (નવભારત-૧૯૯૪)
૧૨. 'અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસ રેખા (સાક્ષરયુગ)'- ધીરુભાઈ ઠાકર (ગુર્જર પ્રકાશન-૧૯૯૪)
૧૩. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસ રેખા (ગાંધીયુગ)'- ધીરુભાઈ ઠાકર (ગુર્જર પ્રકાશન-૧૯૯૪)
૧૪. 'અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસ રેખા (આધુનિક અને અનુઆધુનિક)'- ધીરુભાઈ ઠાકર (ગુર્જર પ્રકાશન-૧૯૯૪)
૧૫. 'ગુજરાતી અને હિન્દી ઐતિહાસિક નવલકથા : ૧૯૨૧-૧૯૪૦' - ડૉ. કૃષ્ણકાન્ત કડકિયા, પ્ર.આ. ૧૯૭૮.
૧૬. 'ગુજરાતી નવલકથા' - રઘુવીર ચૌધરી, રાધેશ્યામ શર્મા, પ્ર.આ. ૧૯૭૨.
૧૭. 'નવલકથા : સ્વરૂપ અને વિકાસ' - યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ (૧૯૯૬)
૧૮. 'નવલકથા શિલ્પ અને સર્જન' - ડૉ. નરેશ વેદ (પ્રવિણ પુસ્તક ભંડાર-૧૯૮૩)
૧૯. 'ગુજરાતી કથાવિશ્વ-નવલકથા' - સં. બાબુદાવલપુરા, નરેશ વેદ (શબ્દવિવેક-૧૯૯૫)
૨૦. 'નવલકથા-નિર્દેશ' - રાધેશ્યામ શર્મા (પાર્શ્વ પબ્લિકેશન-૨૦૦૧)
૨૧. 'ગુજરાતી નવલકથા : ફેરવિચારણા' - જશવંત શેખડીવાળા (૨૦૦૫)
૨૨. 'કથાપર્વ-૨' - બાબુ દાવલપુરા (પાર્શ્વ પબ્લિકેશન-૨૦૦૨)
૨૩. 'એક શિલ્પ : પાંચ સર્જક' - ડૉ. એસ. ડી. મોરી

FACULTY OF ARTS**Syllabus**

Subject	:	GUJARATI
Course(Paper) No.	:	21 Name : (લોકસાહિત્ય-૬) : લોકસાહિત્ય-સંજ્ઞા અને સ્વરૂપ, સંશોધન અને સંપાદન : ભાગ-૨
Course (Paper) Unique Code:	Core:	19 01 01 01 01 06 21 02
External Exam Time Duration:	Reguler Student:	02:30 Hours
	External Student:	02:30 Hours

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	06 (SIX)	Core	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી લોકસાહિત્યની સંજ્ઞા-સ્વરૂપ અને તેના સંશોધનો તથા સંપાદનો માહિતગાર બને.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	<ul style="list-style-type: none"> લોકસાહિત્યને ઘડનારાં પરિબળો લોકસાહિત્યમાં કલાત્મકતા (ગદ્ય, પદ્ય અને મિશ્ર સ્વરૂપોમાં કલાત્મક ગુણોનો પરિચય) 	૨૧ (૧૪+૭)	૨૧ (૧૪+૭)
૨	<ul style="list-style-type: none"> લોકસાહિત્ય : સંશોધન- સંપાદન : <ol style="list-style-type: none"> મેઘાણી પૂર્વેના સંશોધકો-સંપાદકો સંશોધક-સંપાદક: ઝવેરચંદ મેઘાણી મેઘાણી પછીના સંશોધકો-સંપાદકો 	૨૧ (૧૪+૭)	૨૧ (૧૪+૭)
૩	<ul style="list-style-type: none"> લોકનાટ્ય ભવાઈ ભડલીવાક્યો 	૧૪	૧૪
૪	<ul style="list-style-type: none"> લોકસંગીત લોકવાદ્યો (લોકવાજિત્રો) 	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. લોકસાહિત્યનું સમાલોચન – ઝવેરચંદ મેઘાણી
૨. લોકસાહિત્ય : પગદંડીનો પથ – ઝવેરચંદ મેઘાણી
૩. લોકસાહિત્ય – ૧ - ઝવેરચંદ મેઘાણી
૪. ધરતીનું ધાવણ - ઝવેરચંદ મેઘાણી
૫. લોકસાહિત્ય વિમર્શ - જયમલ્લ પરમાર
૬. લોક વાઙ્મય - કનુભાઈ જાની
૭. લોકસાહિત્ય વિજ્ઞાન – ડૉ. સત્યેન્દ્ર
૮. ભારતીય લોકસાહિત્ય – ડૉ. શ્યામ પરમાર
૯. લોકસાહિત્ય : સંશોધન-સંપાદન – ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી
૧૦. લોકસાહિત્ય : વિભાવના અને પ્રકાર – ડૉ. હસુ યાજ્ઞિક
૧૧. લોકસાહિત્ય : તત્ત્વદર્શન - જયમલ્લ પરમાર
૧૨. લોકવિદ્યા વિજ્ઞાન – ડૉ. હસુ યાજ્ઞિક
૧૩. ગુજરાતી લોકવિદ્યા – ડૉ. હસુ યાજ્ઞિક
૧૪. લોકસાહિત્ય ચર્ચા – રમણભાઈ પટેલ
૧૫. લોકનાટ્ય: ભવાઈ – રામજીભાઈ કડિયા

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	:	GUJARATI
Course(Paper) No.	:	22 Name : અપઠિત
Course (Paper) Unique Code:	Core:	19 01 01 01 01 06 22 01
External Exam Time Duration:	Reguler Student:	02:30 Hours
	External Student:	02:30 Hours

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	06 (SIX)	Core	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી અપઠિત સાહિત્યથી માહિતગાર બને.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	■ કાવ્યનો આસ્વાદ	૧૪	૧૪
૨	■ ગદ્યખંડનું વિવરણ	૧૪	૧૪
૩	■ ગદ્યખંડનું સંક્ષેપીકરણ	૧૪	૧૪
૪	■ સાહિત્યિક - સાંસ્કૃતિક નિબંધો : (અ) ૧. પ્રાકૃતિક નિબંધો ૨. ઘટના પ્રધાન / પ્રવાસ નિબંધો ૩. કહેવત આધારિત નિબંધો ૪. કેળવણી વિષયક નિબંધો	૧૪	૧૪
૫	(બ) ૧. આત્મકથનાત્મક નિબંધો ૨. જીવનઘડતર વિષયક નિબંધો ૩. સાંપ્રત સમસ્યા વિષયક નિબંધો ૪. સામાજિક, અર્થકારણ, રાજકારણ વિષયક નિબંધો	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન (માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	-
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

❖ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧. ગુજરાતી કવિતાનો આસ્વાદ	-	ડૉ. સુરેશ જોષી
૨. સાહિત્યનો આસ્વાદ	-	ડૉ. મણિલાલ હ. પટેલ અને અન્ય
૩. અપઠિત લેખન કૌશલ અને પરિશીલન	-	ડૉ. નીતિન વડગામા
૪. સાહિત્યની અવધારણા	-	સંપા. ડૉ.એસ.ડી.મોરી, પ્રા. એચ.એલ.વાળા, પ્રા. એચ.વી.ચૌધરી
૫. સાહિત્યિક નિબંધો અને લેખનકૌશલ	-	સંપાદકો: મફત ઓઝા, રતિલાલ સા. નાયક

FACULTY OF ARTS

Syllabus

Subject	: GUJARATI
Course(Paper) No.	: 22 Name : ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન-લેખન કૌશલ - ૬
Course (Paper) Unique Code:	Core: 19 01 01 01 01 06 22 02
External Exam Time Duration:	Regular Student: 02:30 Hours External Student: 02:30 Hours

Name of Program	Semester	Course Group	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva Marks	Total Marks
		Foundation/ Core/ Elective – 1/ Elective – 2/ Practical/ Project					
Bachelor of Arts	06 (Six)	Core/ Ele.1 / Ele.2	03	30	70	-	100

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓનો ગુજરાતી ભાષા સાથેનો લગાવ વધશે, વિદ્યાર્થીઓ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા માટે સક્ષમ બનશે, વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાના વ્યાહવારિક લેખન તરફ અભિમુખ બનશે.

એકમ	એકમ શીર્ષક / અભ્યાસના મુદ્દા	ગુણભાર	
		નિબંધાત્મક અને ટૂંકાઉત્તર પ્રકારના પ્રશ્નો	
		રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે	બાહ્ય (External) વિદ્યાર્થીઓ માટે
૧	કાવ્યાર્થગ્રહણ : (કાવ્ય આપવું, તેમાંથી પાંચ પ્રશ્નો પૂછવા, વિદ્યાર્થીએ કાવ્યાર્થગ્રહણ કરી પોતાની ભાષામાં ઉત્તર આપવા.)	૧૪	૧૪
૨	ગદ્યાર્થગ્રહણ : (ગદ્યખંડ આપવો તેમાંથી પાંચ પ્રશ્નો પૂછવા, વિદ્યાર્થીએ ગદ્યાર્થગ્રહણ કરી પોતાની ભાષામાં ઉત્તર આપવા.)	૧૪	૧૪
૩	સંધિના પ્રકારો અને તેના નિયમો : ૧. સ્વરસંધિ અને તેના નિયમો ૨. વ્યંજનસંધિ અને તેના નિયમો ૩. વિસર્ગસંધિ અને તેના નિયમો (ઉપરોક્ત સંધિ અને તેના પ્રકારોનો પ્રાથમિક અભ્યાસ કરાવવો અને પ્રકારો પર પ્રશ્ન પૂછવા)	૧૪	૧૪
૪	સંધિવિગ્રહ : (સ્વરસંધિ, વ્યંજનસંધિ, વિસર્ગસંધિઓમાંથી મહત્વની સંધિ-શબ્દોનો અભ્યાસ કરાવવો અને તેમાંથી પરીક્ષામાં ચૌદ શબ્દોની સંધિનો વિગ્રહ કરવાનો, એક સંધિવિગ્રહનો એક ગુણર હેશે.)	૧૪	૧૪

૫	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>કાવ્યરસદર્શન :</u> (ગુજરાતી ભાષાનાં પ્રશિષ્ટ કાવ્યોનું રસદર્શન કરાવવાનું રહેશે.) 	૧૪	૧૪
❖ આંતરિક મૂલ્યાંકન(માત્ર રેગ્યુલર વિદ્યાર્થીઓ માટે)			
એસાઈમેન્ટ / પ્રેઝન્ટેશન / MCQ ટેસ્ટ		૩૦	૩૦ (એસાઈમેન્ટ)
કુલ		૧૦૦	૧૦૦

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ : (કોર્સ-૬ માં આપેલ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ આ કોર્સને પણ લાગુ પડે છે.)